

UCHWAŁA Nr XXIX/131/13
RADY GMINY W PAPROTNI
z dnia 27 czerwca 2013 r.

w sprawie: uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia

Na podstawie art. 12, ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2003r., poz.647 z późn. zm.) oraz w związku z uchwałą Nr IX/31/11 Rady Gminy w Paprotni z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia uchwala się co następuje:

§ 1

1. Uchwala się „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia” zwane dalej „Studium”
2. Studium obejmuje swym zasięgiem obszar w granicach administracyjnych gminy Paprotnia.
3. Załącznikami do niniejszej uchwały są:
 - 1) tekst studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia stanowiący załącznik nr 1 do uchwały obejmujący dwie części;
 - część I „Uwarunkowania”
 - część II „Kierunki”
 - 2) Rysunek studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia w skali 1: 25000 pt „Uwarunkowania” stanowiący załącznik nr 2 do uchwały,
 - 3) Rysunek studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia w skali 1: 25000 pt „Kierunki” stanowiący załącznik nr 3 do uchwały,
 - 4) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, zgodnie z art. 12 ust 1. ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2012r., poz.647 z późn. zm.) stanowiące załącznik nr 4 do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XIX/110/2000 Rady Gminy w Paprotni z dnia 23 listopada 2000r.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Paprotnia.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Paprotnia.

Przewodniczący Rady
Józef Janowski

UZASADNIENIE

do uchwały Nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013r. 2013 r.
w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Paprotnia

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem planistycznym, określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy. W odróżnieniu od miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego studium nie stanowi prawa miejscowego. Jest zobowiązaniem władz gminy do działań zgodnie z wyznaczonymi kierunkami. W dokumencie studium formułuje się zasady polityki przestrzennej, integruje dokumenty programowe i propozycje związane z rozwojem gospodarczym i społecznym. Studium stanowi zbiór zapisów ustalonych i uzgodnionych jako nienaruszalne uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przyjęte za podstawę do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W okresie obowiązywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia, tj. od 2000 r. oraz po ogłoszeniu o przystąpieniu do studium, do siedziby Urzędu Gminy wpłynęło wiele wniosków od inwestorów i osób fizycznych. Dotyczyły one głównie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę mieszkaniową, produkcyjną i usługową oraz zmiany funkcji terenów określonych w poprzednio obowiązującym studium. Wpłynęły również wnioski dotyczące realizacji farm wiatrowych w południowej i wschodniej części gminy Paprotnia.

W związku z brakiem spójności zgłoszonych wniosków z polityką przestrzenną gminy określoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia uchwalonego uchwałą nr XIX/110/2000 Rady Gminy Paprotnia z dnia 23 listopada 2000 r., w związku z dość odległym horyzontem czasowym sporządzenia poprzednio obowiązującego studium, którego znaczna część ustaleń uległa w tym okresie dezaktualizacji, z wejściem w życie nowych przepisów odrębnych oraz z uwagi na fakt, iż poprzednie studium opracowano w okresie obowiązywania ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. – wystąpiła konieczność sporządzenia zmiany całego dokumentu studium. Jednocześnie podjęcie prac nad zmianą studium dla wspomnianych terenów, uzasadniały potrzeby rozwoju społeczno – gospodarczego gminy.

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tj. Dz. U. z 2012 r., poz.647 z późn. zm.) Wójt Gminy Paprotnia sporządził projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia dla całego jej obszaru i przeprowadził czynności poprzedzające przedłożenie Radzie Gminy Paprotnia projektu studium wynikające z art. 11 ww. ustawy.

Do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia, po wyłożeniu do publicznego wglądu, nie wniesiono w ustawowo określonym terminie uwag ze strony osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia studium jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Józef Nysitowski

WÓJT GMINY PAPROTNIA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PAPROTNIA

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

**Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIX/131/13
Rady Gminy w Paprotni
z dnia 27 czerwca 2013 r.**

WYKONAWCA

Biuro Usługowe „Anihal”

Sp. z o.o. w Siedlcach, ul. Kilińskiego 24

Zespół autorski:

Maria Wróbel – główny projektant

upr urb. 395/88, WA-235

Pelagia Pawlik

Karol Zalewski

Siedlce czerwiec 2013 r.

Spis treści

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	5
1. Informacje formalno-prawne	5
2. Obszar opracowania	5
3. Podstawa prawna	5
4. Dokumentacja Studium	6
I. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE PAPROTANIA.....	7
1. Gmina Paprotnia na tle gmin wiejskich województwa mazowieckiego.....	7
2. Położenie i powiązania z układem zewnętrznym.....	8
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY	8
III.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA OBSZARU GMINY	9
1. Dokumenty planistyczne	9
2. Stan ładu przestrzennego gminy Paprotnia	9
IV.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LESNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	9
1. Położenie geograficzne i administracyjne	9
2. Charakterystyka stanu środowiska przyrodniczego	10
3. Ochrona środowiska przyrodniczego	18
4. Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	19
V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	24
1. Zabytki archeologiczne.....	24
2. Osadnictwo	29
3. Zabytkowe układy drożne.....	30
4. Układy ruralistyczne.....	31
5. Architektura sakralna.....	32

6. Budownictwo	33
7. Cmentarze	35
8. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne	37
9. Miejsca pamięci.....	36
10. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków	37
11. Wykaz obiektów w ewidencji zabytków	37
VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z JAKOŚCI ŻYCIA	41
1. Ludność	41
2. Osadnictwo	43
3. Aktywność ekonomiczna ludności	44
4. Budżet gminy	46
5. Komunikacja zbiorowa	46
6. Zasoby i warunki mieszkaniowe	46
7. Handel i usługi	47
8. Szkoły, przedszkola	47
9. Zdrowie, opieka społeczna	47
10. Kultura, sport, rekreacja	47
11. Bezpieczeństwo ludności	47
VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO	
GRUNTÓW	47
VIII. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA	
PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	48
1. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	48
2. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków ...	48
3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	48
4. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	48
IX. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	49
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI	
ROZWOJU GMINY	49
XI. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ	
GEOLOGICZNYCH	50

XII.WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	50
XIII.WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	51
XIV.STAN SYTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZADKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	51
1. Komunikacja	51
2. Infrastruktura sanitarna	55
3. Elektroenergetyka	56

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

1. Informacje formalno-prawne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia zostało wykonane w Biurze Usługowym "ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach na podstawie:

- uchwały Nr IX/31/11 Rady Gminy w Paprotni z dnia 28 czerwca 2011r. o przystąpieniu do opracowania zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia",
- umowy o dzieło z dnia 15.09.2011 r. zawartej pomiędzy Gminą Paprotnia a Biurem Usługowym " ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach.

2.Obszar opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia zostało opracowane w granicach administracyjnych z uwzględnieniem obszarów sąsiednich niezbędnych do analizy powiązań zewnętrznych gminy.

2. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.Dz. U. z 2012r., poz.647 z późn. zm.), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym określona jest polityka przestrzenna gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego ale ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zakres studium w części tekstowej i graficznej określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Niniejszy dokument planistyczny stanowi opracowanie ujednolicone, które w stosunku do studium uchwalonego uchwałą Nr XIX/110/2000 Rady Gminy w Paprotni z dnia 23 listopada 2000r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu ww. studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,
- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania

przestrzennego gminy Paprotnia,

- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- przepisów odrębnych, które weszły w życie od czasu uchwalenia Studium tj. od 2000r., które istotny sposób wpływają na ustalenia studium,
- wniosków, które zostały złożone do studium,

W związku z tym, że zmiany wymagają wprowadzenia w wielu rozdziałach a także dodania nowych rozdziałów w tekście studium nie wprowadza się wyróżnienia tych zmian.

3. Dokumentacja Studium

Całość dokumentacji obejmuje:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia-część uchwalana przez Radę Gminy składająca się z:
 - 1) tekstu studium stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013 r. obejmującego dwie części:
 - część I uwarunkowania,
 - część II kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - 2) części graficznej studium obejmującej:
 - rysunek w skali 1:25000 pt. "Uwarunkowania" stanowiący załącznik nr 2 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013 r.,
 - rysunek w skali 1:25000 pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowiący załącznik nr 3 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia **27 czerwca 2013 r.**
 2. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia nie podlegająca uchwaleniu, składająca się z:
 - 1) części tekstowej,
 - 2) części graficznej – rysunek w skali 1:25000.
- Przed przystąpieniem do opracowania Studium zostały sporządzone następujące opracowania:
- 1) ekofizjografia podstawowa gminy Paprotnia – grudzień 2011r.
 - 2) aktualizacja inwentaryzacji urbanistycznej wykonana w 2011r

I . PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE PAPROTNIA

1.Gmina Paprotnia na tle gmin wiejskich województwa mazowieckiego

Gmina Paprotnia jest jedną z 229 gmin wiejskich województwa mazowieckiego. Wśród 13 gmin powiatu siedleckiego zajmuje 12 lokatę pod względem liczby ludności (2,7 tys.) i 12 lokatę pod względem powierzchni (81 km²). W porównaniu z 2000r. , w wyniku przewagi ubytku migracyjnego (saldo minus 167 osób) nad przyrostem naturalnym (plus 17 osób), liczba ludności gminy zmniejszyła się o 4,1 %. Populacja dzieci w wieku poniżej 15 lat zmniejszyła się o 21,2 %, a osób starszych (65 lat i więcej) o 8,8 %. Niekorzystnie zmieniła się relacja międzypokoleniowa – na 1000 dzieci przypada 933 seniorów wobec 807.

Użytki rolne zajmują 77,3 % powierzchni gminy, grunty leśne – 19,9 %, grunty zabudowane i zurbanizowane- 2,4 %. Wskaźnik lesistości jest niższy o 2,8 pkt proc. niż średnio w województwie i 1,5 pkt proc. wyższy niż w powiecie. Paprotnia to gmina rolnicza.

Zasoby mieszkaniowe w 2009r. obejmowały 803 mieszkania; w przeliczeniu na 1000 ludności liczba mieszkań wynosiła 295, tj. mniej niż średnio w województwie (383), i mniej niż w powiecie (299). W ciągu 2009r. nie oddano do użytkowania żadnego mieszkania. Długość sieci wodociągowej wynosiła 59,7 km , gmina nie posiadała sieci kanalizacyjnej, gazowej ani oczyszczalni ścieków. W 2008r. z wodociągu korzystało 87,3 % ogółu ludności.

W gminie ma siedzibę 112 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, tj . 411 w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Spośród nich 76,8 % to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a 93,8 % to mikroprzedsiębiorstwa (o liczbie pracujących do 9). Firmy najczęściej prowadzą działalność związaną z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem (19,6 %), budownictwem (19,6 %) oraz handlem i naprawą pojazdów samochodowych (14,3 %).

Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 4,3 % i jest niższy niż przeciętne w województwie (6,7%) i w powiecie (5,7%). Wśród bezrobotnych kobiety stanowią 56,9%. Oszacowano, że w 2006r. do pracy w gminie Paprotnia dojeżdżało z innych gmin 16 osób, a wyjeżdżało 135.

Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynoszą 2986 zł i są wyższe o 340 zł od średniej liczonej dla ogółu gmin w województwie (bez miast na prawach powiatu) i o 468 zł od średniej dla ogółu gmin w powiecie. Pod względem wartości tego wskaźnika

gmina zajmuje 2 lokatę w powiecie (1 miejsce ma gmina wiejska Domanice – 3025 zł, a ostatnie gmina wiejska Siedlce – 2262 zł).(GUS)

2.Położenie i powiązania z układem zewnętrznym

Gmina Paprotnia jest położona we wschodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu siedleckiego. Gmina graniczy :

- od zachodu z gminami Suchożebry i Bielany,
- od północy z gminą Repki,
- od wschodu z gminami : Korczew i Przesmyki,
- od południa z gminą Mordy.

Odległość wsi gminnej od miasta powiatowego – Siedlce wynosi ok. 20 km. Odległość gminy Paprotnia od stolicy kraju i stolicy województwa mazowieckiego jakim jest Warszawa wynosi ok.120 km.

W układzie osadniczym woj. mazowieckiego gmina Paprotnia jest położona peryferyjnie w stosunku do głównych centrów życia społeczno – gospodarczego. Polityka gminy powinna dążyć do zwiększonej aktywności lokalnej. Strategiczne znaczenie dla gminy mają następujące drogi powiatowe:

1. nr 36350 relacji Siedlce - Paprotnia - Korczew, realizująca powiązania z miastem i z gminą Siedlce oraz z gminami: Mordy, Suchożebry i Korczew,
2. nr 36162 relacji Sokołów Podlaski – Paprotnia realizująca powiązania z miastem i z gminą Sokołów Podlaski oraz gminami Bielany i Repki.

Przez obszar gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY

Poza dotychczasowymi przesłankami rozwoju, związanymi głównie z potencjałem produkcji rolnej oraz częściowo z rynkiem pracy w Siedlcach nie występują inne zewnętrzne czynniki rozwoju gospodarczego gminy. Koniecznością zatem staje się stworzenie warunków dla pozarolniczej działalności gospodarczej. Powstanie nowych, atrakcyjnych miejsc pracy poza rolnictwem jest podstawowym warunkiem zmniejszenia skali emigracji z obszaru gminy, która obejmuje głównie ludzi młodych w wieku produkcyjnym. Aby zwiększyć szansę na przyciągnięcie inwestorów, gmina powinna posiadać ofertę terenów względnie łatwych do zagospodarowania i posiadających dobre powiązania komunikacyjne z siecią dróg wojewódzkich i krajowych.

Uzupełniającą sferą gospodarczej działalności pozarolniczej może być agroturystyka. Gmina posiada atuty przyrodniczo – krajobrazowe, mogące przyciągać amatorów turystyki i

rekreacji jednodniowej, weekendowej jak i pobytovej. Spełnione jednak muszą być 2 podstawowe warunki ; czystość środowiska i rozwinięte usługi dla ruchu turystycznego.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1. Dokumenty planistyczne

Gmina Paprotnia posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone uchwałą Nr XIX/110/2000 Rady Gminy w Paprotni z dnia 23 listopada 2000r.

Gmina nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Studium z 2000r. zakładało, że główną podstawą rozwoju gminy powinno być rolnictwo a uzupełniającą funkcją – obsługa rolnictwa oraz obsługa ludności.

W strukturze przestrzennej gminy wyróżniono następujące główne obszary funkcjonalne:

- obszary zabudowane i proponowane do zabudowy ; M1, M2, ML, U1, UK i W
- obszary rolne
- obszary leśne
- obszary odnowy ekologicznej

Dla wyżej wymienionych obszarów zostały określone zasady zagospodarowania.

2.Stan ładu przestrzennego

Sieć osadniczą gminy tworzą 22 wsie. Główną miejscowością gminy jest Paprotnia, położona centralnie w stosunku do pozostałych wsi i stanowiąca główny ośrodek administracyjno – usługowy. Ośrodkiem wspomagającym jest miejscowość Hołubla . Zespoły osadnicze (wsie) położone są głównie wzdłuż istniejących dróg i charakteryzują się dość dużym rozproszeniem. We wsiach dominuje zabudowa zagrodowa. Jedynie w miejscowości Paprotnia i Hołubla zabudowa jednorodzinna pojawia się w większym stopniu.

IV .UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LESNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Położenie geograficzne i administracyjne

Pod względem fizycznogeograficznym (według J. Kondrackiego) gmina Paprotnia położona jest w środkowej części mezoregionu Wysoczyzna Siedlecka, który należy do makroregionu Nizina Południowopodlaska.

Pod względem administracyjnym gmina Paprotnia położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu siedleckiego.

Powierzchnia gminy wynosi 81,43 km². Obejmuje ona grunty 22 sołectw tj.:Czarnoty, Grabowiec, Hołubla, Kaliski, Kobylany – Kozy, Koryciany, Krynki, Łęczycki, Łozy, Nasiłów, Paprotnia, Pliszki, Pluty, Podawce, Rzeszotków, Skwierczyn Lacki, Stare Trębice, Stasin, Strusy, Trębice Dolne, Trębice Górne, Uziębły.

Miejscowość gmina – Paprotnia położona jest w centralnej części gminy i jest oddalona ok. 20 km od Siedlec i 120 km od Warszawy.

Miasto Siedlce jest najbliższym położonym głównym ośrodkiem usługowo – administracyjnym.

2. Charakterystyka stanu środowiska przyrodniczego

2.1. Budowa geologiczna

Budowa geologiczna gminy Paprotnia ukształtowana została w wyniku procesów geologicznych działających od czasów prekambryjskich po erę mezozoiczną. Pod względem strukturalnym gmina położona jest w obrębie Zapadliska Podlaskiego należącego do Platformy Wschodnioeuropejskiej. Podłoże zapadliska tworzą osady kredowe reprezentowane przez margle, wapienie, kredę piszącą i piaski glaukonitowe. Na utworach kredy zalegają osady trzeciorzędowe:

- oligocenu -występującego w postaci piasków glaukonitowych z wkładkami ilów,
- miocenu -występującego w postaci ilów i piasków z wkładkami węgla brunatnego,
- pliocenu -występującego w postaci ilów pstrych i mułków oraz przewarstwiających je piasków drobnoziarnistych

Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędu reprezentowane przez plejstocen, którego utwory są tworzone przez gliny zwałowe, a także piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej oraz holocen, którego współczesne osady reprezentowane są przez namuły organiczne i torfy.

2.2. Rzeźba terenu

Gmina Paprotnia charakteryzuje się słabym zróżnicowaniem i urozmaicheniem rzeźby. Wysokości bezwzględne wahają się od 148,0 m n.p.m. (na zachód od miejscowości Strusy) do 182,5 m n.p.m. (w okolicach Nasiłowa).

Cały obszar gminy położony jest w obrębie wysoczyzny polodowcowej o powierzchni płaskiej lub lekko falistej o spadkach terenu nie przekraczających 5%. Powierzchnię wysoczyzny morenowej urozmaicają wzgórza moreny czołowej, pagóry kemowe, wydmy, pola piasków przewianych, doliny denudacyjno-erozyjne i rozległe obniżenia terenu. Wzgórza moreny czołowej występują na wschód od wsi Rzeszotków. Formy te charakteryzują się wysokościami względnymi od 5 do 25m. Wieś gminną otacza wzniesienie pagóra kemowego o niewielkiej wysokości - do 15m. Większe wydmy o wysokościach względnych najczęściej rzędu 5-10m i nachyleniu zboczy ok. 10% występują w okolicach wsi Kolonia Hołubla, Stasin i Krynki. Pola piasków przewianych występują w okolicach Stasina, Krynek i Nasiłowa. Te formy morfologiczne często są porośnięte lasem, dlatego ich zaobserwowanie w terenie jest utrudnione.

W środkowej i południowej części gminy, między wsiami Koryciany, Podawce, Hołubla, Stasin, Uziębły i Nasiłów znajdują się rozległe obniżenia terenu wyniesione od 0,5 do 1,5 m nad średni poziom wody w rzekach. Z obniżeniami terenu łączą się dolinki denudacyjno-erozyjne przeważnie z dopływem stałym lub okresowym wykorzystywane przez bezimienne ciekły wodne.

2.3. Gleby

Na terenie gminy Paprotnia gleby charakteryzują się niewielkim zróżnicowaniem typologicznym. Na przeważającej powierzchni gminy dominują gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków gliniastych lekkich oraz brunatne wytworzone z piasków gliniastych mocnych. Na obszarach porośniętych lasami występują gleby bielicowe. W obniżeniach terenu i dolinkach erozyjno - denudacyjnych zalegają gleby torfowe, murszowo-torfowe lub murszowo-mineralne.

Uwzględniając klasyfikację JUNG (Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) w obrębie gruntów ornych największy udział stanowią kompleksy:

- żytni bardzo dobry -30,9% powierzchni gruntów ornych,
- żytni słaby -27,1% powierzchni gruntów ornych,
- żytni dobry -23,3% powierzchni gruntów ornych,
- żytni bardzo słaby -11,2% powierzchni gruntów ornych,
- pszenno dobry -3,8 % powierzchni gruntów ornych,
- zbożowo pastewny słaby -2,6 % powierzchni gruntów ornych,
- zbożowo pastewny mocny -1,1% powierzchni gruntów ornych.

Gleby kompleksu żytniego dobrego występuje płatowo, na obszarze całej gminy.

W rejonie miejscowości Stasin zalega największy areal gleb kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego. Znaczący, bo zajmujący ponad połowę powierzchni gruntów ornych jest udział gleb żyznych zaliczonych do kompleksu uprawowego: pszennego dobrego oraz żytniego bardzo dobrego odpowiednich do wszelkich upraw polowych, sadownictwa i warzywnictwa. Największe płaty tych kompleksów znajdują się wokół Paprotni i we wsiach: Łęczycki, Koryciany, Nasiłów, Krynki, Skwierczyn Lacki oraz Trębice i Kaliski.

Uwzględniając bonitację gleb, rozkład udziału procentowego w ogólnej powierzchni gleb gminy przedstawia się następująco:

- Kl. III -14,0%,
- Kl. IV -49,1%,
- Kl. V -28,5%,
- Kl. VI -8,4%.

Gleby klasy I i II nie występują. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG wynosi dla gminy 62,4 pkt.

Gleby pochodzenia organicznego oraz grunty klas I – III są gruntami chronionymi w myśl ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz.1266 z późn. zmianami).

2.4. Klimat

Teren gminy należy do dość chłodnych obszarów Polski, średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 7,4 °C, Średnia temperatura najcieplejszego miesiąca wynosi 18,0°C, natomiast najchłodniejszego-4,2°C. Średnio w roku jest 130 dni z przymrozkiem. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60 dni w roku. Okres wegetacyjny trwa 205-210 dni.

Największe zróżnicowanie przestrzenne warunków termicznych występuje między dolinami i terenami podmokłymi a obszarami wyniesionymi o głębszym zaleganiu wód gruntowych. Tereny wyniesione ponad dna dolin i obniżeń charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, natomiast doliny rzeczne stanowią obszary inwersyjne z tendencją do zalegania chłodnego powietrza i mgieł.

Na obszarze gminy Paprotnia wilgotność względna wynosi 81%. Największą wilgotnością względną charakteryzują się tereny położone w obrębie obniżeń. Związane jest to głównie z płytkim zaleganiem wód gruntowych.

Teren gminy charakteryzuje się niewielką ilością opadów. Suma opadów wynosi 550 mm rocznie. Najniższe opady notowane są w styczniu-kwietniu (średnio miesięcznie

30 mm), natomiast najwyższe w lipcu (86 mm). Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie. Często też występują wiatry północno-zachodnie i południowo-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,0 msek. Wiatry silne i bardzo silne występują bardzo rzadko.

2.5. Wody

2.5.1. Wody powierzchniowe

Gmina Paprotnia położona jest w dorzeczu rzeki Bug. Charakteryzuje się bardzo słabo rozwiniętą siecią rzeczną. Na obszarze gminy występują tylko niewielkie, bezimienne ciekі, których obszar źródliskowy znajduje się we wschodniej części gminy. Na terenie gminy nie ma także większych naturalnych zbiorników wód stojących. Jedynie lokalnie znajdują się małe zbiorniki pochodzenia antropogenicznego. Największe tego typu zbiorniki położone są koło Paprotni i w Hołubli. Również antropogenicznego pochodzenia są śródlądowe zbiorniki, które powstały po eksploatacji torfu głównie zlokalizowane pomiędzy Staninem a Hołubłą. Łączna powierzchnia 36 zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy wynosi 11,38 ha.

2.5.2. Wody gruntowe

Wody piętra trzeciorzędowego stanowią główny poziom wodonośny na terenie gminy Paprotnia. Jednak utwory z tego okresu są położone na dużych głębokościach, a wody tej warstwy odznaczają się podwyższoną zawartością związków żelaza i manganu, co jest główną przyczyną konieczności uzdatnień tych wód, w przypadku ewentualnego wykorzystania dla celów konsumpcyjnych. Głównym źródłem zaopatrzenia ludności gminy Paprotnia w wodę jest poziom wodonośny zalegający w warstwach utworów czwartorzędowych. Na przeważającym obszarze gminy głębokość zalegania pierwszego poziomu wodonośnego wynosi ok. 3 - 4m pod poziomem terenu. Jedynie w dolinach bezimiennych cieków i w obniżeniach terenu pierwszy poziom wodonośny występuje bardzo płytko (0 - 1,0m ppt.). Prawie cała gmina posiada dobrze izolowany pierwszy użytkowy poziom wodonośny. Tylko niewielki, zachodni fragment gminy, takiej warstwy izolacyjnej nie posiada -występują tu żwiry i piaski łatwo przepuszczalne dla wód powierzchniowych a wraz nimi – dla wszelkich zanieczyszczeń.

2.6. Lasy

Gmina Paprotnia wraz z lasami w podziale na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne wykonanym przez T. Tramplerą położona jest w Krainie IV -Mazowiecko-Podlaskiej, w Dzielnicy 5 -Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej. Na terenie gminy lasy są rozproszone na całej jej powierzchni, zajmując powierzchnię 1598,4 ha, co stanowi 19,6% ogólnej powierzchni gminy (wg danych uzyskanych z Nadleśnictwa Siedlce, grudzień 2011r.). Jest to niski wskaźnik lesistości, niższy od wskaźnika lesistości województwa mazowieckiego wynoszącego 22,5%. W tej liczbie lasy Skarbu Państwa zwane dalej lasami państwowymi

to 8,4 ha, a lasy stanowiące własność osób fizycznych i prawnych zwane dalej lasami niepaństwowymi to 1590 ha. Największe, zwarte kompleksy leśne położone są we wschodniej części gminy, gdzie występują lasy należące do wsi Łęczycki, Trębice, Łozy i Pluty oraz w południowej części gminy, gdzie leżą lasy wsi Hołubla, Stasin, Uziębły i Strusy. W zachodniej części gminy duże kompleksy leśne tworzą lasy należące do wsi Czarnoty, Rzeszotków i Kobylany Kosy. Lasy państwowe w postaci niewielkich kompleksów leśnych leżą wśród lasów chłopskich wsi Czarnoty, Stasin i Strusy. Na pozostałym obszarze gminy lasy występują w postaci niewielkich powierzchniowo, rozproszonych kompleksów leśnych.

Lasy i grunty związane z gospodarką leśną stanowiące własność Skarbu Państwa będące w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Siedlce zajmują niewielką powierzchnię - 8,4 ha, co stanowi zaledwie 0,5% ogólnej powierzchni lasów w gminie. Lasy państwowe występują w postaci 4 niewielkich, jednoodziałowych uroczysk leśnych: Uroczyska Czarnoty I o powierzchni 1,60 ha (oddz. 1J), Uroczyska Czarnoty II o powierzchni 1,47 ha (oddz. 1H), Uroczyska Stasin o powierzchni 4,29 ha (oddz. 1G) i Uroczyska Strusy o powierzchni 1,09 ha (oddz. 46H).

Lasy niepaństwowe to 1590 ha, co stanowi 99,5% ogólnej powierzchni lasów gminy. Są to lasy należące do indywidualnych właścicieli. Lasy prywatne są zróżnicowane powierzchniowo. Największe powierzchnie leśne przyporządkowane są do wsi: Hołubla (311,5 ha), Pluty (118 ha) i Strusy (127 ha), natomiast najmniejsze powierzchnie leśne położone są we wsiach: Świerczyn Lacki (1,6 ha), Grabowiec (13,5 ha) i Krynki (22 ha).

W zależności od głównych zadań, jakie lasy spełniają, dzieli się je na dwie grupy:
grupa I – lasy ochronne,
grupa II – lasy gospodarcze.

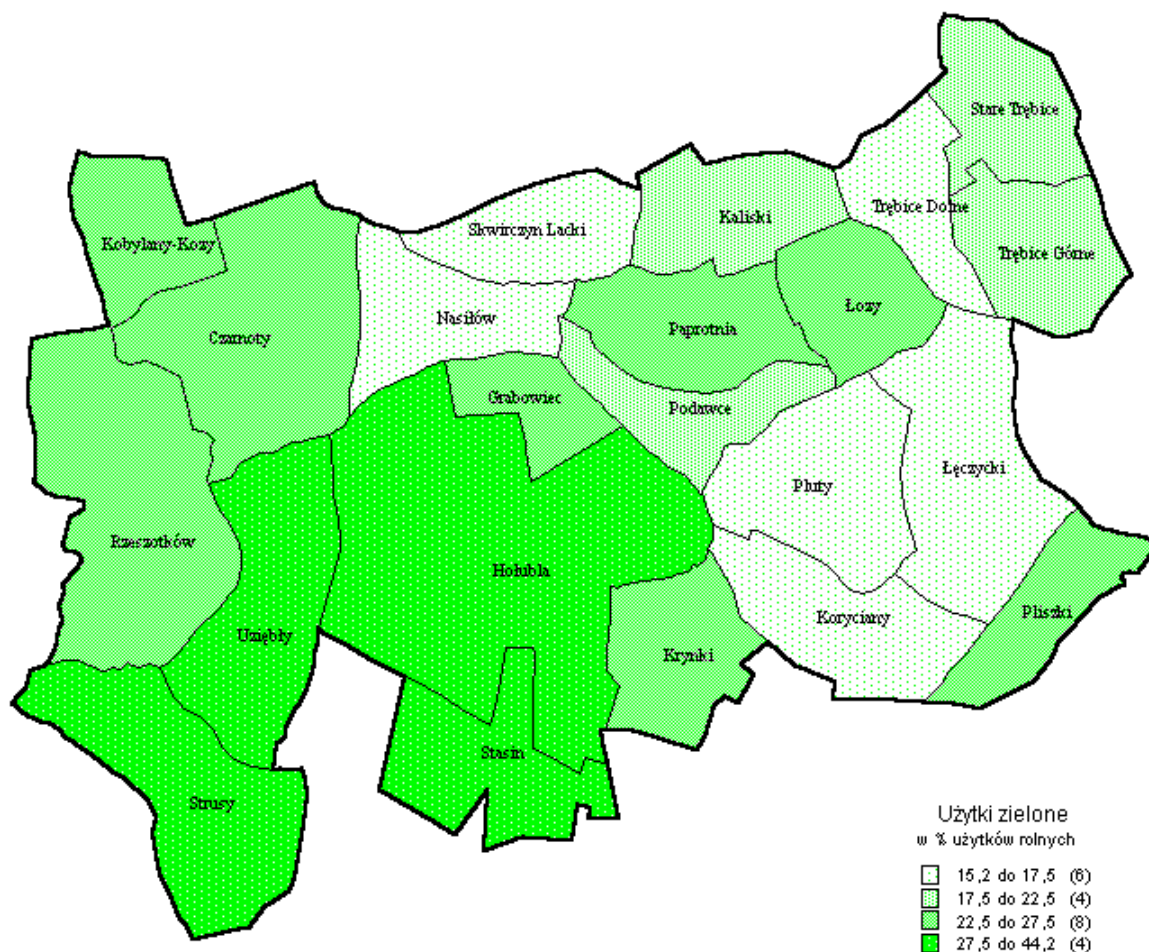
Fragment lasów wsi Strusy o powierzchni 113,14 ha i Ur. Strusy o powierzchni 1,09 ha, łącznie 114,23 ha, stanowią lasy ochronne. Nadanie tym lasom kategorii ochronności wynika z ich położenia w promieniu 10 km od granic miasta Siedlce (ponad 50 tys. mieszkańców), a uznanie za ochronne lasów w miastach oraz w promieniu 10 km od granic miasta liczącego ponad 50 tys. mieszkańców wynika z następujących przepisów: art. 15 i art. 77 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. nr 11, poz. 79 z późn. zmian.) -przepisy tej ustawy obowiązywały w chwili wejścia w życie ustawy o lasach, stąd odwołanie się do ustaleń w niej zawartych, § 3 rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad

prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337). Dalsze funkcjonowanie tych lasów jako ochronne wymaga wydania decyzji starosty, który po uzgodnieniu z właścicielem lasu i po zasięgnięciu opinii rady gminy uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru w myśl art.16.pkt.1a ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2005r. Nr 45, poz. 435 z późn. zmian.). Odnośnie lasów państwowych stosuje się punkt 1 tego samego artykułu wyżej cytowanej ustawy, zgodnie z którym minister właściwy do spraw środowiska również w drodze decyzji uznaje las za ochronny, na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zaopiniowany również przez radę gminy. Pozostałe lasy państwowe i lasy prywatne stanowią lasy- lasy grupy II – lasy gospodarcze. Lasy gminy Paprotnia charakteryzują się niewielkim zróżnicowaniem siedliskowym. Zarówno w lasach państwowych jak i niepaństwowych dominują siedliska ubogie borowe, a siedliska żyzne lasowe występują na znacznie mniejszych powierzchniach.

2.7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnictwo w gminie pełni ważną rolę wśród źródeł utrzymania ludności. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 6070 ha. W strukturze użytków rolnych 79,0 % zajmują grunty orne, 20,8% trwałe użytki zielone i 0,2% sady. Odsetek trwałych użytków zielonych jest zróżnicowany przestrzennie. Jest on wyraźnie wyższy w południowo-zachodniej i zachodniej części gminy (mapa).

Mapa 1. Użytki zielone w powierzchni użytków rolnych

Źródło: Powszechny Spis Rolniczy 1996, zestawienie zbiorcze dla gminy.
Opracowanie własne.

W Powszechnym Spisie Rolniczym z 2002 roku odnotowano w gminie 206 ha ugorów i odłogów (2,7% gruntów ornych). Również 47 ha łąk i pastwisk (3,3% ogólnej ich ilości) nie było użytkowane. Brak jest aktualnych danych statystycznych w tym zakresie. Można jedynie domniemywać, że po wprowadzeniu systemu dopłat do produkcji rolnej sytuacja uległa pewnej poprawie. Skala tego problemu w gminie nie jest duża.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi dla gminy 62,4 pkt i jest nieco niższy od średniego w województwie mazowieckim (66 pkt). Struktura gruntów według klas bonitacyjnych potwierdza ich średnią jakość. Gleby klas: V, VI i VIz stanowią 36,9 % ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Gmina posiada korzystną strukturę obszarową indywidualnych gospodarstw rolnych. Na ogólną liczbę¹ 652 gospodarstw – 62 stanowiły działki rolne o powierzchni do 1 ha UR, a dalsze 43 gospodarstwa 1-2 ha. W 281 gospodarstwach o powierzchni 10 ha i więcej UR

¹ Według PSR 2002

koncentrowało się 72,1% ogólnego areалу użytków rolnych. Na 1 gospodarstwo (pomijając działki do 1 ha UR) przypadało 10,6 ha użytków rolnych, a łącznie z działkami –9,6 ha. Produkcją rolniczą zajmowało się 591 gospodarstw to jest 90,6% ich statystycznej ilości, a produkcją zwierzęcą 459 (70,4%).

W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż i ziemniaków. Według danych PSR z 2002 r. zboża uprawiane były na powierzchni 3881 ha, co stanowiło 84,4% powierzchni zasiewów, w tym zboża intensywne na powierzchni 748 ha, tj. 19,3% zasiewów zbóż ogółem. Powierzchnia pod ziemniakami wynosiła 440 ha, co stanowiło 9,6% ogólnej powierzchni zasiewów.

Gmina charakteryzuje się² wysoką obsadą bydła (58,6 sztuk/100 ha UR) i trzody chlewnej (182,3 sztuk/100 ha UR). Na 652 indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie 407 posiadało bydło, 402 trzodę chlewną, a 193 nie posiadało żadnych zwierząt gospodarskich.

Gmina należy do nieźle wyposażonych w ciągniki i maszyny rolnicze. W gminie było między innymi: 573 ciągniki rolnicze, 27 samochodów ciężarowych, 66 kombajnów zbożowych i 131 kombajnów ziemniaczanych. Na 1 ciągnik przypadało 10,6 ha użytków rolnych.

Reasumując można stwierdzić, że gmina Paprotnia charakteryzuje się średnią jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej i wysokim poziomem produkcji rolnej. W produkcji zwierzęcej występuje relatywnie wyższa obsada trzody chlewnej.

2.8. Surowce mineralne

Gmina Paprotnia jest średnio zasobna w kopaliny. Na terenie gminy eksploatowane jest wyłącznie kruszywo naturalne grube (pospółka) i drobne (piaski) pochodzenia morenowego, lodowcowego, wodnolodowcowego i eolicznego.

Surowce piaszczysto-żwirowe pochodzenia morenowego są intensywnie eksploatowane na potrzeby budownictwa drogowego w okolicy Kobylan-Kóz. W tym rejonie znajduje się obszar perspektywiczny występowania piasków ze żwirem i piasków, które mogą być eksploatowane dla potrzeb drogownictwa. Zasoby szacunkowe tego obszaru wynoszą ok. 100 tys. m³. W okolicy Stasina są eksploatowane piaski pochodzenia eolicznego. Jest to surowiec o dobrej jakości, dlatego ma zastosowanie w budownictwie indywidualnym (do zapraw i tynków) oraz w budownictwie drogowym. Piaski pochodzenia eolicznego, ze złóż w formie wydym są również eksploatowane w Trębicach Górnych, Podawcach, Hołubli i Krynkach. Ich eksploatacja jest jednak dorywcza i ma znaczenie lokalne. W okolicach Hołubli znajduje się obszar perspektywiczny występowania ilów zastoiskowych ceramiki budowlanej

² Według PSR 2002

dla potrzeb lokalnych o zasobach szacunkowych ok. 100 tys. m³. Na terenie gminy brak jest perspektyw na znalezienie surowców ilastych i kruszywa naturalnego mogących mieć znaczenie przemysłowe.

Gmina Paprotnia nie posiada żadnej dokumentacji ani karty rejestracyjnej złóż surowców budowlanych. Nie wydano również koncesji na poszukiwania złóż surowców budowlanych ani na ich eksploatację. Została wydana natomiast koncesja na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego „Siedlce”. Granica tego obszaru została wskazana na załączniku graficznym.

Niekorzystnym zjawiskiem jakie można zaobserwować na obszarze gminy jest wykorzystywanie wyrobisk eksploatacyjnych jako nielegalne wysypiska śmieci.

3. Ochrona środowiska przyrodniczego

3.1 Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

Na terenie gminy Paprotnia znajdują się trzy formy prawnej ochrony przyrody:

- park krajobrazowy,
- otulina parku krajobrazowego,
- pomniki przyrody.

Nadbużański Park Krajobrazowy oraz jego otulina funkcjonują na mocy Rozporządzenia Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 kwietnia 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego oraz jego powiększenia (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 115, poz. 2799 z dnia 28.04.2003 r.). Na terenie gminy Paprotnia park ten zajmuje 11 ha a otulina 314 ha. Fragment parku wraz z otuliną i znajdują się w jej północno-wschodniej części.

W 2006 roku ustanowiono plan ochrony parku Rozporządzeniem nr 20 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 sierpnia 2006 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 172, poz. 6757) i Rozporządzeniem nr 2 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 stycznia 2007 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 35, poz. 698). Wraz z wejściem w życie powyższych rozporządzeń wszelkie działania ochronne na terenie parku prowadzone są według obowiązującego planu ochrony parku. Na terenie gminy Paprotnia ponadto objęto ochroną prawną w formie pomników przyrody lipę drobnolistną, dąb szypułkowy i głąz narzutowy.

Nr ewid.	Miejscowość	Liczba	Obiekt	Obwód (cm)	Wysokość (m)
0455	Hołubla	3	Lipa drobnolistna	214-277	21-23
0456	Hołubla	1	Dąb szypułkowy	297	20
0117	Stasin	1	Głaz	610	1

3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną

Proponuje się ustanowienie na terenie gminy następujących form ochrony:

- 4 użytków ekologicznych,
- Rezerwatu przyrody „Podawce”

4. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

4.1. Zagrożenia lasów

Główne czynniki zagrożenia środowiska leśnego to:

- abiotyczne,
- biotyczne,
- antropogeniczne.

1. Do czynników abiotycznych oddziałujących negatywnie na drzewostany zalicza się czynniki natury nieożywionej tj.:

- skrajne (niskie lub wysokie) temperatury,
- nadmiar lub niedobór wilgoci,
- huragany i wyładowania atmosferyczne,
- niekorzystne właściwości gleb.

Na terenie lasów gminy Paprotnia obserwuje się szkody spowodowane huraganowymi wiatrami. Niekorzystne jest również zjawisko obserwowane w okresie wiosennym, polegające na szybkim wzroście temperatury wczesną wiosną, co przyspiesza rozwój roślin, a następnie dość gwałtownym ochłodzeniem w maju. Powoduje to szkody w uprawach i młodnikach. Osłabienie drzewostanów zauważalne jest również przy znacznych w ostatnich latach obniżeniach opadów, przy jednoczesnym wzroście temperatury, co powoduje wydzielanie się posuszu. Natomiast sporadycznie odnotowuje się szkody w lasach spowodowane przez takie czynniki jak okiść czy śnieg. Szkody leśne spowodowane przez w/w czynniki są szkodami

znośnymi gospodarczo.

2. Czynniki biotyczne powodujące szkody leśne to głównie:

- owady pierwotne i wtórne,
- grzyby pasożytnicze liści, pędów i korzeni,
- niedostosowanie siedliska do składu gatunkowego drzewostanów,
- dominacja gatunków iglastych.

Wśród czynników biotycznych najgroźniejsze dla lasów jest masowe pojawienie się szkodliwych owadów leśnych. Na terenie lasów gminy Paprotnia nie odnotowuje się jednak gradacji owadów leśnych. Szkody spowodowane przez biotyczne czynniki sprawne są również szkodami znośnymi gospodarczo.

3. Do czynników antropogenicznych zagrażających środowisku leśnemu należą:

- zanieczyszczenia powietrza spowodowane przez energetykę, przemysł i transport,
- zanieczyszczenia wód i gleb spowodowane przez przemysł, gospodarkę komunalną i górnictwo,
- pożary lasu,
- nadmierna penetracja lasu spowodowana rekreacją i grzybobraniem,
- przekształcenia powierzchni ziemi,
- niewłaściwa gospodarka leśna.

Czynniki pochodzące ze strony człowieka stanowią największe zagrożenie dla lasów na terenie gminy Paprotnia. Bliskie sąsiedztwo miasta Siedlce, ciągi zabudowy wiejskiej wzdłuż dróg lokalnych, wzrost motoryzacji oraz rozwijająca się turystyka i zagęszczenie ludności mają olbrzymi wpływ na zdrowotny i sanitarny stan lasów.

Lasy gminy są narażone na zanieczyszczenia przemysłowe emitowane do atmosfery w postaci pyłów i gazów (tlenki węgla, siarki i azotu), które w sprzyjających warunkach meteorologicznych przenoszone są na znaczne odległości. Miasto Siedlce z zakładami przemysłowymi i kotłowniami oraz lokalne kotłownie są głównymi dostarczycielami zanieczyszczeń lasów w gminie. Lasy na terenie omawianej gminy znajdują się w I strefie uszkodzeń od przemysłowego zanieczyszczenia powietrza. Złagodzenie skutków ujemnego oddziaływania przemysłu na stan zdrowotny lasów polega na podtrzymywaniu biologicznej odporności lasu, utrzymaniu właściwego stanu sanitarnego lasów oraz prowadzonej sukcesywnie przebudowie składu gatunkowego drzewostanów celem dostosowania do siedliska.

Innym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest transport i komunikacja. Z roku na rok wzrasta liczba pojazdów samochodowych, co negatywnie odbija się na kondycji zdrowotnej lasów.

Zagrożeniem dla lasów jest również nieuporządkowana gospodarka odpadami. Ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane do wód i gleby czy też duże ilości odpadów stałych są źródłem skażeń gleb i wód powierzchniowych. Odpady stałe często wyrzucane poza miejscami do tego celu przeznaczonymi tworząc tzw. "dzikie" wysypiska, obniżają ponadto walory krajobrazowe gminy.

Duże straty w lasach powodują też pożary. Zagrożenie pożarami lasów wynika przede wszystkim z dużej penetracji ludności, nieostrożnego obchodzenia się z ogniem a czasami wręcz z bezmyślnością, jaką jest np. wiosenne wypalanie traw lub też umyślnego podpalania. Lasy na terenie gminy, podobnie jak całe Nadleśnictwo Siedlce, znajduje się w II kategorii zagrożenia pożarowego.

Jednak szkody leśne spowodowane przez czynniki antropogeniczne są również znośne gospodarczo. Należy stwierdzić, że stan zdrowotny i sanitarny lasów gminy Paprotnia można uznać za dobry. Najpilniejszym problemem do rozwiązania jest nielegalny wywóz śmieci do lasów (zarówno państwowych jak i prywatnych).

4.2. Zagrożenia różnorodności biologicznej

Spośród wielu zagrożeń środowiska przyrodniczego na terenie gminy Paprotnia do najważniejszych należy zaliczyć:

- brak naturalnych połączeń pomiędzy wyspami położonymi lasami w północnej i środkowej części gminy,
- zamiana trwałych użytków zielonych w grunty orne,
- usunięcie śródpolnych drzew na obszarach agrocenoz odznaczających się dominacją najlepszych gleb -na przeważającym obszarze gminy,
- drogi o intensywnym ruchu, stanowiące zagrożenie dla płazów w okresie wiosennym, ze względu na brak odpowiednich przepustów pod drogami.

4.3. Zanieczyszczenia powietrza

Na obszarze gminy Paprotnia nie prowadzono pomiarów stanu czystości powietrza. Natomiast w Raplocie "Stan środowiska w województwie mazowieckim" nie podano średniego opadu pyłów oraz pozostałych parametrów dla powiatu siedleckiego ziemskiego. Należy tylko przypuszczać, że stopień zanieczyszczenia powietrza nie jest znaczny, z uwagi na brak dużych zakładów, które mogłyby potencjalnie wpływać na stan czystości powietrza na obszarze gminy.

4.4. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych

Wody cieków są silnie zanieczyszczone, głównie spływami z pól, co sprzyja eutrofizacji (przeżyźnieniu) wód. Badań dokładnych jednak nie prowadzono, ze względu na niską rangę cieków (małe przepływy) w monitoringu wód powierzchniowych woj. mazowieckiego.

4.5. Hałas

Największym zagrożeniem hałasem odznaczają się tereny położone wzdłuż drogi Siedlce - Korczew. Na pozostałych drogach natężenie ruchu jest znacznie mniejsze.

4.6. Pola elektromagnetyczne

Przez teren gminy przebiega napowietrzna jednotorowa linia wysokiego napięcia 110 kV. Podstawowe zasilanie pracujących na terenie gminy stacji transformatorowych 15/0,4 kV odbywa się za sprawą podstawowego układu rozdzielczego linii średniego napięcia 15 kV.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są linie o napięciu 110 kV. Pozostałe linie, o mniejszym napięciu nie ograniczają możliwości zagospodarowania w ich sąsiedztwie, ze względu na mniejsze oddziaływanie w porównaniu z linia 110kV.

W celu uniknięcia ewentualnych negatywnych skutków ubocznych konieczna jest ochrona człowieka przed polami elektromagnetycznymi poprzez wyeliminowanie możliwości występowania obszarów, na których wypromieniowywane pola elektromagnetycznych mają wartości wyższe od dopuszczalnych. Ochrona taka jest możliwa w drodze separacji przestrzennej miejsc przebywania ludzi i występowania obszarów o wartościach wypromieniowanych pól elektromagnetycznych wyższych od dopuszczalnych, określonych w stosownych przepisach. Anteny instalowane są w przestrzeni niedostępnej dla ludzi – na wysokości około 30-40m. Promieniowanie ponadnormatywne występuje na wysokości montażu anten w promieniu kilkudziesięciu metrów od masztu.

W przypadku linii energetycznych na terenie gminy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyznacza się strefy bezpieczeństwa z zakazem lokalizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi:

- od linii o napięciu 110 kV-19 m od osi / pas 38,0m/,
- od linii o napięciu 15kV – 7,5 m od osi /pas 15,0m/.

4.7. Odpady

Na terenie gminy Paprotnia nie funkcjonuje wysypisko śmieci, a odpady gromadzone systemem kontenerowym w wybranych wsiach są wywożone na wysypisko w Woli Suchożebrskiej. W wielu miejscach zwłaszcza na terenie nieczynnych wyrobisk oraz w lasach znajdują się miejsca nielegalnego gromadzenia odpadów.

4.8. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Na terenie gminy zlokalizowane są przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Są to:

- indyczkarnia w Strusach;
- kurniki w Stasinie;
- tartaki w Trębicach Dolnych i Podawcach;
- stolarnie w Paprotni i Hołubli;
- stacja paliw w Hołubli.

4.9. Zagrożenie poważnymi awariami i zdarzeniami nadzwyczajnymi

Zdarzające się losowo awarie techniczne i technologiczne w jednostkach stosujących, produkujących lub magazynujących materiały niebezpieczne oraz w transporcie takich substancji, powodować mogą negatywne skutki w środowisku. Skutki te określa się jako „nadzwyczajne zagrożenia środowiska” (NZŚ). Obejmują one następujące rodzaje zdarzeń:

- zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska w wyniku awarii i katastrof w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji;
- pożary na rozległych obszarach lub długo trwające, a także towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, powodujące zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku katastrof budowli hydrotechnicznych;
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku klęsk żywiołowych: huraganów, powodzi, suszy, trzęsienia ziemi.

Potencjalnym źródłem poważnych awarii na terenie gminy mogą być katastrofy

drogowe przy przewozie materiałów niebezpiecznych. Potencjalny rejon takich katastrof stanowi droga Siedlce-Korczew. Powodzie nie zagrażają gminie, ponieważ przepływy w ciekach są niewielkie i powodują jedynie lokalne i krótkookresowe podtopienia.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Zabytki archeologiczne.

Na terenie gminy Paprotnia znajduje się 78 stanowisk wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. W wyniku kwerendy archiwalnej do tej liczby dołączono jeszcze 3 wsie historyczne: Pliszki, Strusy, Uziebły.

Najstarsze znane ślady pobytu ludzi na terenie gminy Paprotnia sięgają późnych faz starszej epoki kamienia – paleolitu schyłkowego (ok. 11 tys. – 8 tys. p. n.e.). Tak datowane jest stanowisko nr AZP 56-79/20 w Rzeszotkowie. Nieco młodsze, bo z okresu mezolitu (ok. 8000 – 4800 p. n. e.) jest stanowisko z Trębic Dolnych nr AZP 55-80/53. Z młodszej epoki kamienia - neolitu (ok. 5200-1900 p. n. e.) pochodzi stanowisko nr AZP 56-80/13 położone w Hołubli. Oprócz wyżej wymienionych, ogólnie na epokę kamienia datowane są ślady osadnictwa z pięciu innych stanowisk, AZP nr: 56-79/31 w Strusach, 55-80/36, 55-80/48 w Paprotni, 55-80/16 w Podawcach, 55-80/57 w Grabowcu.

Ślady bytowania grup ludzkich na przełomie epoki kamienia i epoki brązu na terenie gminy Paprotnia odkryto na 10-ciu stanowiskach w okolicach Hołubli, Grabowca, Paprotni, Skwierczyna Lackiego i Trębic Dolnych. Z epoki brązu pochodzą znaleziska ceramiki i narzędzi krzemiennych zgrupowanych na północ od Paprotni oraz w okolicach wsi Hołubla, Skwierczyn Lacki, Trębice Dolne i Pluty. Z uwagi na znaleziska mało charakterystycznego materiału archeologicznego ogólnie na pradzieje wydatowano 4 stanowiska położone na gruntach wsi: Paprotnia, Trębice Dolne, Strusy i Czarnoty.

Na terenie gminy nie odkryto dotąd żadnych stanowisk z wczesnej epoki żelaza, okresu lateńskiego, okresu wpływów rzymskich oraz okresu wędrówek ludów.

W okresie wczesnego średniowiecza (od VI. do XIII. w.) osadnictwo na terenie gminy ulega zagęszczeniu. Z tego okresu pochodzi 15 stanowisk układających się w ukośną linię biegnącą wzdłuż osi NE-SW. Na uwagę zasługuje obszerna osada położona na NE krańcu Hołubli oraz zespoły stanowisk w okolicach Paprotni, Strus i Plut. Pojedyncze ślady osadnictwa zanotowano na gruntach wsi Skwierczyn Lacki, Trębice Dolne i w pobliżu wsi Łęczyckie.

W okresie pełnego średniowiecza (XIV i XV w.) ilość osiedli wzrasta (25 stanowisk). Część z

nich kontynuuje się od wczesnego średniowiecza, powstają też nowe, również na terenach dzisiejszych wsi - Hołubla, Paprotnia, Pluty, Podawce i na obszarze nieistniejącej dziś wsi Papy (nr AZP 55-80/23 i 55-80/24). Na okres między XVI-tym a XVIII-tym wiekiem datowanych jest 20 stanowisk, w tym wsie Skwierczyn Lacki oraz Trębice Górne i Stare. Materiał ceramiczny z tego okresu znaleziono także w granicach wsi Pluty, Paprotnia, Łęczyckie, Hołubla, Uziębły, Stasin i Strusy. W XIX w. istniały już wszystkie funkcjonujące do dziś wsie. Zostały one wymienione w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich (red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski, 1881) oraz na Mapie topograficznej Królestwa Polskiego z 1839 r. W obydwu źródłach wymieniono i oznaczono lokalizację wsi Papy. Brak jest danych historycznych odnoszących się do rozległej osady z licznym materiałem ceramicznym datowanym ogólnie na nowożytność, która położona była na południe od dzisiejszej lokalizacji wsi Hołubla.

Katalog stanowisk archeologicznych znanych z obszaru gminy Paprotnia:

id	miejsowość	nr AZP	funkcja	datowanie
1	Czarnoty	55-79/20	stanowisko wielofazowe	epoka kamienia-wczesna epoka brązu, pradzieje
2	Czarnoty	55-79/27	wieś historyczna	nowożytność
3	Grabowiec	55-80/57	ślad osadnictwa	epoka kamienia
4	Grabowiec	55-80/58	ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
5	Grabowiec	55-80/59	ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
6	Hołubla	55-80/1	stanowisko wielofazowe	XII-XII w., XVI-XVIII w.
7	Hołubla	55-80/11	stanowisko wielofazowe	epoka kamienia-epoka brązu, XVI-XVIII w.
8	Hołubla	55-80/12	ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
9	Hołubla	55-80/13	ślad osadnictwa	XIV-XV w.
10	Hołubla	55-80/14	osada	XIV-XVI w.
11	Hołubla	56-80/12	osada	XVII/XVIII w.
12	Hołubla	56-80/13	stanowisko	neolit, nieokreślona

id	miejsowość	nr AZP	funkcja	datowanie
			wielofazowe	
13	Hołubla	56-80/2	stanowisko wielofazowe	epoka brązu, nowożytność
14	Hołubla	56-80/3	osada	XV-XVIII w.
15	Kaliski	55-80/27	wieś historyczna	XVI w.
16	Kaliski	55-80/30	siedlisko	XIX w.
17	Kobylany-Kozy	55-79/28	wieś historyczna	nowożytność
18	Koryciany	56-80/21	wieś historyczna	nowożytność
19	Krynki	56-80/23	wieś historyczna	nowożytność
20	Łęczycki	55-80/2	wieś historyczna	nowożytność
21	Łęczycki	55-80/25	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
22	Łęczycki	55-80/26	śląd osadnictwa	XVI-XVII w.
23	Łozy	55-80/3	wieś historyczna	nowożytność
24	Nasiłów	55-80/8	wieś historyczna	nowożytność
25	Paprotnia	55-80/4	wieś historyczna	XV w.
26	Paprotnia	55-80/43	stanowisko wielofazowe	epoka kamienia-epoka brązu, XVI-XVII w.
27	Paprotnia	55-80/44	osada	XVI-XVIII w.
28	Paprotnia	55-80/45	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
29	Paprotnia	55-80/46	śląd osadnictwa	epoka brązu
30	Paprotnia	55-80/47	stanowisko wielofazowe	epoka brązu, pradzieje, X-XI w., XVI-XVII w.
31	Paprotnia	55-80/48	śląd osadnictwa	epoka kamienia
32	Paprotnia	55-80/49	śląd osadnictwa	epoka brązu
33	Paprotnia	55-80/50	stanowisko wielofazowe	epoka brązu, XI w., XV w.,
34	Pluty	55-80/15	śląd osadnictwa	XVI w.
35	Pluty	55-80/17	śląd osadnictwa	XVI-XVIII w.

id	miejsowość	nr AZP	funkcja	datowanie
36	Pluty	55-80/18	stanowisko wielofazowe	wczesna epoka brązu, X-XII w., XV w., XVI-XVIII w.
37	Pluty	55-80/19	stanowisko wielofazowe	epoka kamienia-epoka brązu, XII w., XV w.
38	Pluty	55-80/20	osada	XIII-XVI w.
39	Pluty	55-80/21	stanowisko wielofazowe	XI-XII w., XIV-XV w., XVI-XVII w.
40	Pluty	55-80/22	śląd osadnictwa	XIV-XV w.
41	Pluty	55-80/23	stanowisko wielofazowe	XIII w., XVI w., nowożytność
42	Pluty	55-80/24	osada	XIV-XV w.
43	Pluty	55-80/5	wieś historyczna	nowożytność
44	Podawce	55-80/16	śląd osadnictwa	epoka kamienia
45	Podawce	55-80/7	wieś historyczna	XVI w.
46	Rzeszotków	55-79/32	wieś historyczna	nowożytność
47	Rzeszotków	56-79/20	śląd osadnictwa	schyłkowy paleolit
48	Skwierczyn Lacki	55-80/6	wieś historyczna	XVII w.
49	Skwierczyn Lacki	55-80/35	osada jednodworcza	XV-XVI w.
50	Skwierczyn Lacki	55-80/36	stanowisko wielofazowe	epoka kamienia, XVI-XVIII w.
51	Skwierczyn Lacki	55-80/37	siedlisko	XVI-XVII w.
52	Skwierczyn Lacki	55-80/39	śląd osadnictwa	XII-XIII w.
53	Skwierczyn Lacki	55-80/40	śląd osadnictwa	XII-XIII w.
54	Skwierczyn	55-80/41	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu

id	miejsowość	nr AZP	funkcja	datowanie
	Lacki			
55	Skwierczyn Lacki	55-80/42	ślad osadnictwa	XVI w.
56	Skwierczyna Lacki	55-80/38	ślad osadnictwa	epoka brązu
57	Stasin	56-80/14	osada	XVI-XVIII w.
58	Stasin	56-80/15	osada	XVI-XVIII w.
59	Stasin	56-80/16	ślad osadnictwa	XVI-XVIII w.
60	Strusy	56-79/21	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
61	Strusy	56-79/22	ślad osadnictwa	średniowiecze
62	Strusy	56-79/23	osada	wczesne średniowiecze/średniowiecze
63	Strusy	56-79/24	stanowisko wielofazowe	wczesne średniowiecze, średniowiecze, pradzieje
64	Strusy	56-79/25	stanowisko wielofazowe	wczesne średniowiecze, średniowiecze
65	Strusy	56-79/28	osada	średniowiecze/nowożytność
66	Strusy	56-79/29	osada	średniowiecze
67	Strusy	56-79/30	osada	średniowiecze
68	Strusy	56-79/31	stanowisko wielofazowe	wczesne średniowiecze, epoka kamienia
69	Trębice Dolne	55-80/53	ślad osadnictwa	mezolit
70	Trębice Dolne	55-80/54	ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
71	Trębice Dolne	55-80/55	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
72	Trębice Dolne	55-80/56	stanowisko wielofazowe	XI-XII w., XV-XVI w.
73	Trębice Dolne	55-80/60	stanowisko wielofazowe	pradzieje, XV/XVI-XVII w.
74	Trębice Dolne	55-80/62	ślad osadnictwa	epoka brązu
75	Trębice Stare	55-80/61	stanowisko	XV w., XVI-XVIII w.

id	miejsowość	nr AZP	funkcja	datowanie
			wielofazowe	
76	Trębice Stare	55-80/9	wieś historyczna	XVI w.
77	Uziębły	56-79/18	osada	średniowiecze
78	Uziębły	56-79/19	osada	średniowiecze/nowożytność

2. Osadnictwo

Omawiając osadnictwo na obszarze, na którym położona jest obecna gmina Paprotnia, należy przede wszystkim uwzględnić okres średniowiecza. Od wieku IX aż po połowę wieku XI rozwijało się na tych ziemiach osadnictwo mazowieckie. Przeludnione szlachtą zaściankową Mazowsze Stare i Polne prędko stało się terenem emigracji ludności na sąsiednie obszary, a przede wszystkim na północno-wschodnie Mazowsze, leżące po prawej stronie Wisły, zwane Mazowszem Leśnym. Rozciągały się tu bezludne puszcze, które stopniowo zostawały zaludniane.

W XI wieku rozpoczęła się również kolonizacja ruska, idąca głównie wzdłuż szlaków wodnych, m.in. od południa wzdłuż Bugu, co potwierdzają liczne wczesnośredniowieczne stanowiska archeologiczne, odkryte m.in. na tym terenie. W okresie, kiedy tereny te są we władaniu Litwy (1323 - 1569) rozwinęło się osadnictwo - zarówno mazowieckie, jak i ruskie. Mimo panowania litewskiego na tereny te przybywała głównie drobna szlachta z Mazowsza zakładając wiele wsi drobnoszlacheckich, choć tereny te kolonizowała również chłopska ludność ruska.

Jedna z fal kolonizacyjnych przyszła z głębi Mazowsza w 2 połowie XIV wieku, nasilając się po podpisaniu unii polsko-litewskiej w Krewie w 1385 r. Kolonizatorami tych terenów było przede wszystkim drobne rycerstwo, stanowiące zaczątek późniejszej szlachty zagrodowej.

W XV wieku kolonizacja obejmowała całe połacie ziem wschodniego Mazowsza. W XV i XVI wieku powszechnie występowały folwarki, genetycznie związane z osadami, które w przeważającej liczbie były rycerskimi, drobnymi gospodarstwami rolnymi. Obok pól uprawnych obejmowały ogrody owocowe, warzywne, hodowlę bydła, koni, itp.. Z chwilą, gdy rozpoczęła się kolonizacja tych terenów, ludność osiadła na obszarze starego osadnictwa opuszczała swe dotychczasowe siedziby i przenosiła się na nowe miejsca, gwarantujące tzw. wolnicę, a po jej upływie znacznie niższe czynsze i dziesięcinę pieniężną. Do zakładania nowych, względnie powiększania dotychczasowych folwarków przyczyniało się stale postępujące rozdrobnienie własności szlacheckiej, nieraz podział włości między kilku

właścicieli.

Masowe powstawanie nowych folwarków czy powiększanie starych, rozpoczęło się po pokoju toruńskim w 1466 r, po otwarciu drogi do Gdańska, kiedy to wzrosły znacznie ceny na zboża. Intensywniejsza ekspansja osadnictwa na tych terenach miała miejsce przede wszystkim w XIV - XVI wieku. W tym czasie powstały parafie w takich miejscowościach jak: Paprotnia i Hołubla. Przekonyującym dowodem, że na ziemie te przybywali osadnicy zarówno mazowieccy, jak i ruscy, są funkcjonujące do dnia dzisiejszego nazwy miejscowości, np. pobliski Stok Ruski i Stok Lacki, Kamianki Lackie, a z terenu gminy Paprotnia - Skwierczyn Lacki.

3. Zabytkowe układy drożne

Ludność na pograniczu mazowiecko-podlaskim, chociaż rozrzucona w terenie, nie żyła w odosobnieniu. Utrzymanie stosunków sąsiedzkich i potrzeby gospodarcze przyczyniły się do powstania dróg lądowych, łączących poszczególne osiedla ze sobą i z grodem książęcym. Z dróg tych korzystała administracja państwowa, jak i kościelna. Przebieg dróg wszelkiego rodzaju charakteryzuje długotrwała niezmiennność, ze względu na fakt iż sieć osadnicza zmieniała się bardzo powoli. W rezultacie można przyjąć, że stan dróg z XVI wieku, w ogromnej mierze odpowiada stanowi z XVIII czy XIX stulecia. Pewne zmiany wprowadzone zostały w sieci dróg publicznych w związku z rozwojem poczty w XVIII i XIX wieku. Wyodrębniono wtedy osobną kategorię dróg pocztowych, a gdzieś tam zaczęto także prostować niektóre odcinki gościńców.

Najstarszym najważniejszym szlakiem z regionu obecnej gminy Paprotnia, funkcjonującym już w średniowieczu, był handlowy trakt łączący Mordy z Sokołowem. Przebiegał on przez Czołomyje, Hołubłę, Czarnoty i Kozuchówek. Oddziaływanie tego szlaku na rozwój osadnictwa i handlu na omawianym terenie było bardzo znaczące. Również spore znaczenie posiadał drugi średniowieczny gościniec, jaki przebiegał przez teren gminy, wiodący od Siedlec, przez Golice, Hołubłę, Paprotnię, Trębice, Korczew, do Drohiczyzna, i dalej na wschód. Obecnie głównym ciągiem komunikacyjnym jest, jak przed setkami lat, droga Siedlce – Korczew, która nie zmieniła swego przebiegu. Znacznym zmianom natomiast uległa trasa Mordy – Sokołów Podlaski, która obecnie wiedzie przez Paprotnię. Dawny szlak wiele stracił ze swego znaczenia, np. droga z Czołomyj do Hołubli na dłuższym odcinku, jest tylko drogą polną.

4. Układy ruralistyczne

W XV wieku udokumentowane jest zakładanie nowych osad na prawie niemieckim, o czym świadczy instytucja sołtysów, związana ściśle z osadnictwem na tym prawie. Nowe prawo zmieniało zasadniczo zewnętrzny wygląd wcześniejszych wiosek. Wprowadzało gospodarkę uporządkowaną, trójpolewą wraz z nowym podziałem gruntów pod zabudowę i uprawę rolną. W miejsce dotychczasowej chaotycznej zabudowy i pojedynczo uprawnych polan leśnych, wytyczono główną ulicę, a przylegającą do niej z obu stron ziemię dzielono pod sadyby i ogrody. Ożywiony ruch osadniczy rozwinął się w XVI w. za panowania króla Zygmunta Starego i Bony, która miała tutaj wielkie obszary ziemi. W 2 poł. XVII w. osadnictwo na omawianym terenie uległo gruntownej przebudowie w związku z tzw. „pomiarą włóchną”. Całe terytorium wsi dzielono na trzy pola równej wielkości, stosownie do trójpolewego gospodarstwa. Każde pole dzielono na równoległe pasy (tzw. rezy), każdy chłop otrzymywał swą rezę w każdym z trzech pól. Zabudowania stawiano w odstępach po obu stronach ulicy – szeregowka. Reformę tę przeprowadzono na całej Litwie i Podlasiu. „Pomiara włóchna” zniwelowała na tym terenie różnice między dawną wsią powstałą samorzutnie a wsią na prawie niemieckim i stworzyła nowy typ wsi, który bez większych zmian dotrwał do XIX w.

Układy ruralistyczne na terenie gminy Paprotnia są zróżnicowane, przeważa typ ulicówki. Taka wieś złożona jest z dwu szeregów zwarto stojących domów, tworzących wraz z zabudowaniami i ogrodami regularny prostokąt. Droga będąca główną arterią komunikacyjną przebiega przez środek wsi. Pierwotny układ gruntów był szachownicowy a domy ciągnęły się nie przez cały obszar, lecz skupione były w pobliżu środka wsi. Ten typ wsi reprezentują: Podawce, Skwierczyn Lacki.

Często spotykamy też rzędówkę – wieś o bardzo regularnej zabudowie, różnej długości, wynoszącej od 0,5 do kilku km. Domy stoją najczęściej po jednej stronie drogi, w pewnej od siebie odległości. Pierwotnie wieś związana z układem łąnowym i niwowym, bardzo rozpowszechniona w dawnym Królestwie Kongresowym. Ten typ wsi reprezentują: Nasiłów, Pluty, Strusy.

Istnieją też wsie wielodrożnicówki pochodzenia samorzutnego o nieregularnym układzie zabudowy, dostosowanym do terenu. Pierwotny układ gruntów był niwowy. Zabudowane zazwyczaj wzdłuż kilku różnie usytuowanych względem siebie ulic, np.: Paprotnia, Czarnoty.

Występuje też forma przejściowa między wsią wielodrożną a ulicówką – widlica. Składa się najczęściej z dwóch prawie równoległych ulic połączonych przecznicami w kształcie

drabiny, często przybiera kształt wideł. Do tego typu zalicza się również wsie złożone z dwóch przecinających się ulic. Ten typ reprezentuje Hołubla.

Odnajdujemy też na terenie gminy – przysiółki. W nich to mała grupa domów położona jest samotnie. Jeżeli budynki nie są ustawione wzdłuż jednej uliczki lub dokoła placu, taki typ nazywamy przysiółkiem bezkształtnym. Przysiółki m.in. reprezentują: Kobylany – Kozy, Pliszki.

Na terenie gminy Paprotnia, występuje też typ – szeregówka. Posiada wygląd regularnego osiedla w wyniku tzw. „pomiary włócznej”, która wyznaczała dla poszczególnych gospodarzy wydłużone parcele lokowane wzdłuż wytyczonej prostej drogi. Ten typ wsi reprezentują Trębice Górne.

Do rzadko spotykanych typów należy wieś – samotnicza. Wieś taka posiada zabudowę bardzo rozluźnioną, usytuowaną w większej odległości od drogi. Ten typ reprezentuje Stasin.

5. Architektura sakralna

Zabytki sakralne reprezentowane są przez kościoły w Hołubli i Paprotni. Kościół pw. św. Bartłomieja w Paprotni usytuowany jest w centrum miejscowości. Zaliczany jest do najcenniejszych osiemnastowiecznych obiektów drewnianych w południowej części Podlasia. Pierwotny kościół drewniany był wybudowany w 1439 r., uposażony przez Jakuba i Wita Paprockich w 1455 r. Następny kościół, również drewniany, wybudowano w 1750 r., z fundacji Jakuba Ciecierskiego, właściciela Paprotni. W 1876 r. rząd rosyjski zamknął kościół, a następnie zlikwidował parafię w 1891 r. przyłączając ją do parafii Wyrozęby. Obecny kościół w zasadniczym zrębie jest budowlą z 1750 r., jednakże został gruntownie przebudowany w 1906 r., staraniem ks. Władysława Górskiego. Parafia wskrzeszona w 1919 roku. Kościół reprezentuje typ świątyni wzniesionej na planie krzyża łacińskiego, jednonawowy, z transeptem. Bryła dwuwieżowa, korpus nawowy, ramiona transeptu oraz prezbiterium jednakowej wysokości. Dachy wspólne nad nawą i prezbiterium. Na skrzyżowaniu kalenic sygnaturka nakryta sześciobocznym ostrosłupowym hełmem.

Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP w Hołubli, usytuowany jest w północno-zachodniej części wsi. Stanowi on dominantę wysokościową miejscowości i charakteryzuje się ciekawą formą architektoniczną, podlegającą harmonijnej artykulacji różnorodnych brył. Pierwotnie świątynia dla katolików obrządku greko-katolickiego, uposażona w 1545 r. przez Bohdanę z Sapiechów, żonę Jana Steckowicza Dołubowskiego, marszałka hospodarskiego.

W latach 60-tych i 70-tych XIX w. unicy z Hołubli zaznali bezwzględny i siłowy nawracania przez carskich kozaków na prawosławie. Gdy nie poskutkowało zapłacenie

kontrybucji w kwocie 6 tys. zł, kozacy rozpoczęli demolowanie i bezczeszczenie świątyni. Przeciwstawiających się temu unitów dotkliwie pobito, a następnie skazano na więzienie. W 1875 r. do Hołubli przybył płk Kaliński z sotnią Kozaków i przez 6 dni katował unitów, co i tak nie złamało ich oporu. W wyniku kozackich katuszy, zmarło sześciu unitów, pozostałych wywieziono na Sybir, ale unicy z Hołubli przez długie lata trwali w swojej wierze. Od 1875 r. kościół został siłą i nieprawnie zamieniony na cerkiew, rekoncyliowany w 1918 r., parafia wznowiona w 1921 r. Prześladowania unitów upamiętniono kamienną tablicą wmurowaną w przedsionku kościoła w 1988 r.

Obecny murowany kościół w Hołubli wzniesiono w latach 1940-1942, staraniem ks Stanisława Pielasy. Konsekracji dokonał biskup Ignacy Świrski w 1946 r. W ołtarzu głównym obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem namalowany na desce, późnogotycki, z pocz. XVI w. Ściany wnętrza pokrywa polichromia wykonana w 1943 przez Marcina Jaeschke, wg projektu oraz pod kierunkiem artysty malarza Felicjana Szczęsnego Kowarskiego (1890-1948). Kowarski przebywał w czasie II wojny światowej w Hołubli. Był on znanym malarzem, wykształconym na studiach w szkołach artystycznych w Odessie, Petersburgu i Monachium.

6. Budownictwo

Budownictwo z pogranicza mazowiecko-podlaskiego posiada swoisty charakter. Wśród obiektów figurujących w ewidencji zabytków na terenie gminy Paprotnia, zdecydowanie przeważają obiekty drewniane. Obiekty murowane stanowią pojedyncze przykłady, np.: dom przy ul. Strażackiej w Hołubli, budynki dawnych szkół w Czarnotach i Rzeszotkowie. Tych najstarszych pochodzących z końca XIX i początku XX wieku zachowało się niewiele. Przeważająca większość budynków zainteresowania konserwatorskiego, datowana jest na lata 20-te i 30-te naszego stulecia.

W zabudowie zagród wiejskich na terenie gminy Paprotnia, typowe rozwiązanie sprowadza się do założenia składającego się z trzech podstawowych budynków: domu mieszkalnego, budynku inwentarskiego i stodoły. W obiektach wchodzących w skład siedliska, występuje głównie konstrukcja zrębowa. Podstawę konstrukcji stanowi podwalina zwęgłowana na obłap lub na nakładkę z zamkiem, posadowiona na kamieniach polnych lub ceglanej podmurówce. Od góry konstrukcję zrębu spinają oczepy związane na nakładkę z zamkiem oraz zacięte w oczepie belki stropowe ułożone w poprzek budynku. Więźba dachowa konstrukcji krokwiowo - jętkowej, krokwie zaczopowane w opasce, oczepie lub belkach stropowych.

W wielu budynkach występuje zewnętrzny szalunek. Deski szalunku z reguły przybijane są w układzie pionowym. Konstrukcja sumikowo - łątkowa do wznoszenia zrębu nie jest spotykana. Ten rodzaj konstrukcji stosowano do osadzenia okien i drzwi, zwłaszcza

w okresie międzywojennym.

Na terenie gminy Paprotnia, przeważają domy szerokofrontowe, dwutraktowe, w których pomieszczenia tworzą dwa ciągi wewnątrz rozplanowanych równolegle do osi wzdłużnej budynku. Wnętrzami tymi zwykle są dwie lub trzy izby, komora i sień.

Rozplanowanie wewnątrz domów występujących na terenie gminy dzielimy zasadniczo na dwie grupy:

- z dośrodkowym układem pomieszczeń, gdzie urządzenia ogniowo - grzewcze są usytuowane w centrum budynku a pomieszczenia wewnątrz rozmieszczone są wokół tych urządzeń, np.: domy nr nr 6 i 7 w Czarnotach, dom nr 7 w Grabowcu, dom przy ul. Siedleckiej 31 w Hołudli, dom przy ul. 3-Maja 5 w Paprotni, domy nr nr 8A, 18, 22, 26 w Plutach, dom nr 15 w Podawcach, dom nr 17 w Rzeszutkowie, dom nr 10 w Uziębłach.
- z osiowym układem pomieszczeń, gdzie pomieszczenia usytuowane są symetrycznie po obu stronach budynku, np.: domy przy ul. Strażackiej 26 w Hołudli, dom przy ul. Siedleckiej 45 w Hołudli, dom nr 18 w Kaliskach, dom nr 35 w Korycinach, dom nr 9 w Podawcach, domy nr nr 8, 23, 25, 27 w Strusach.

Na terenie gminy, zasadniczo spotykamy dwa typy dachów częściej spotykane i dwa typy należące do rzadkości, mianowicie:

- dwuspadowe, najczęściej spotykane, np.: dom przy ul. Siedleckiej 49 w Hołudli, dom nr 29 w Korycinach, dom przy ul. Jana Pawła II nr 1 w Paprotni, dom nr 20 w Strusach.
- naczółkowe: dom przy ul. Siedleckiej 6 w Hołudli, dom przy ul. Strażackiej 26 i 36 w Hołudli, dom przy ul. Unitów Podlaskich 60 w Hołudli, dom nr 11 w Rzeszutkowie, domy nr nr 23, 25, 27 w Strusach.
- przyczółkowe, rzadziej występujące, np.: dom nr 9 w Nasiłowie, dom nr 10 w Trębicach Dolnych.
- czterospadowe, bardzo rzadko spotykane, np.: dawna szkoła przy ul. Unitów Podlaskich 35A w Hołudli.

W wielu domach datowanych od początku XX wieku do lat 40-tych naszego stulecia, występują dekoracyjnie opracowane szczyty, listwy podokapowe, szalunek narożników, nadokienniki, ganki itp. Ten rodzaj budownictwa reprezentują przede wszystkim: domy nr nr 5 i 34 w Czarnotach, domy nr nr 1, 4, 6 w Kaliskach, dom nr 4 w Łozach, dom nr 30 w Rzeszutkowie, dom nr 26 w Trębicach Górnych, dom nr 7 w Uziębłach.

7. Cmentarze

Zabytkową nekropolą na terenie gminy jest cmentarz w Paprotni, rozplanowany na początku XX wieku i użytkowany do dnia dzisiejszego. Założony został na planie trapezu. Ogrodzony betonowymi segmentami. Od strony wschodniej umieszczono okazałą bramę główną z dwoma furami po bokach, wykonanymi z kutego żelaza. Głównym elementem kompozycji cmentarza jest alej główna, wiodąca od bramy w kierunku zachodnim. Przecinają ją pod kątem prostym alejki boczne. Alejki boczne obiegają też częściowo cmentarz wzdłuż ogrodzenia. Podział na kwatery jest czytelny, choć w części północnej jest on zatarty. Nagrobki sytuowane są rzędowo i dwurzędowo, frontem zwrócone w różnych kierunkach. W narożniku południowo-wschodnim usytuowana jest kaplica cmentarna wzniesiona współcześnie.

Zieleń na cmentarzu jest uboga, reprezentuje ją kilkanaście żywotników zachodnich i kilka młodych brzoź. Na terenie cmentarza przeważają współczesne lastrykowe nagrobki. Zachowało się niewiele zabytkowych nagrobków, wykonanych z piaskowca, granitu, żelaza. Do cenniejszych nagrobków o indywidualnym opracowaniu formy zaliczamy: Jana Sawickiego, zm. 1908 r., w postaci żelaznego krzyża z podstawą z czerwonego granitu; Aleksandra Nasiłowskiego, zm. 1915 r., w postaci krzyża z szarego piaskowca; Matyldy Kobylińskiej, zm. 1917 r., z granitu. W północno-wschodniej części cmentarza znajduje się mogiła żołnierzy polskich poległych w wojnie bolszewickiej 1920 r.

W kręgu zainteresowania konserwatorskiego jest też cmentarz w Hołudli. Został założony na planie wydłużonego prostokąta. Ogrodzenie z prefabrykowanych segmentów betonowych, malowanych na kolor piaskowy. Głównym elementem kompozycji cmentarza jest aleja główna wiodąca równolegle do krótszych boków. Alejki boczne obiegają cmentarz wzdłuż ogrodzenia. Podział na kwatery jest czytelny. Nagrobki sytuowane są rzędowo, zwrócone frontem na południe. Na cmentarzu nie ma zieleni wysokiej, jedynie występuje tu kilkanaście żywotników zachodnich. Prawie wszystkie nagrobki to współczesne realizacje z betonu i lastryka. Jednym z niewielu zabytkowych, jest nagrobek Józefa Wójcika, zm. 1929 r., wykonany w formie dekoracyjnie opracowanego krzyża z granitu.

Interesującym obiektem w tej grupie zabytków, jest zachowany w szczątkowym stanie cmentarz przykościelny w Paprotni, który był niegdyś cmentarzem parafialnym. Założony został wokół kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja w połowie XVIII w. Posiada kształt wieloboku zbliżonego do prostokąta. Ogrodzony murem z dużych, łupanych kamieni polnych. Cmentarz porasta starodrzew, w tym cztery lipy, siedem świerków i jeden klon. W dobrym stanie zachowały się dwa dziewiętnastowieczne nagrobki w formie kutych z żelaza krzyży, osadzonych w granitowych cokołach.

8. Miejsca pamięci

Pogranicze Mazowsza i Podlasia było wielokrotnie areną walk toczonych w obronie Ojczyzny. Upamiętnia je wiele pomników, dotyczących różnych okresów w dziejach Polski. Na terenie gminy znajdują się też miejsca upamiętnione związane z walkami narodowowyzwoleńczymi.

Przy dawnej szkole przy ul. Unitów Podlaskich 35A w Hołubli, ustawiono pamiątkowy pomnik w 1928 r., tj. w dziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości. Posiada kształt obelisku, na trójstopniowej podstawie. Na frontowej ścianie obelisku wyryto inskrypcję: "PAMIĄTKA/ 10-CIO LECIA/ NIEPODLEGŁOŚCI/ POLSKI/ 1918 R. – 1928 R./ SZKOŁA W HOŁUBLI"

Innego rodzaju miejscem pamięci przy ul. Unitów Podlaskich w Hołubli jest krzyż, jaki wzniesiono na pamiątkę męczeństwa unitów, których nazwiska podano na tablicy inskrypcyjnej. Podstawa krzyża na rzucie kolistym, wymurowana z kamieni polnych. Wyżej cokół na planie koła, w którym osadzony jest krzyż żeliwny z figurą Chrystusa, zdobiony gałkami na zakończeniach ramion. W górnej części podstawy umieszczono tablicę z wyrytym napisem: „ Ś. P./ MIEJSCE UŚWIĘCONE MĘCZEŃSTWEM/ UNITÓW Z HOŁUBLI W ROKU 1875/ ZGINĘLI W OBRONIE WIARY KATOLICKIEJ/ JAN ŁOPACIUK/ TEODOR WOJCIUK/ MIKOŁAJ KLIMIUK/ JAN LISS i APOLONIA/ PAWEŁ WILGURSKI I INNI/ HOŁD BOHATEROM SKŁADAJĄ/ POTOMKOWIE W 1897 R.”

Na cmentarzu parafialnym w Paprotni, znajduje się mogiła żołnierzy polskich poległych w 1920 roku. Posiada formę sarkofagu nakrytego płytą poziomą z marmuru. Na płycie umieszczono gładki krzyż łaciński i wgłębnie wykuty napis: „ TU SPOCZYWAJĄ/ NIEZNANI ŻOŁNIERZE/ 1920 R./ KTÓRZY POLEGLI / NA TERENIE WSI KALISKI.” Mogiła ogrodzona jest płotkiem z kutego żelaza.

We wsi Rzeszotków, przy dawnej szkole, ob. Domu Ludowym, ustawiony jest pomnik w kształcie krzyża. Podstawa na planie koła wymurowana z kamieni polnych, wyżej krzyż gładki łaciński na trójstopniowym cokole. W górnej części cokołu wgłębnie wyryta inskrypcja: "POLEGŁYM ZA OJCZYZNĘ POMNIK TEN KŁADĄ KOŁO MŁODZIEŻY I ZWIĄZEK STRZELCÓW W RZESZOTKOWIE 6/VIII 1922." Obok tego pomnika ustawiono w 2011 roku olbrzymi granitowy głaz narzutowy w kształcie obelisku. Na wierzchołku umieszczono metalowy odlew płaskorzeźbionego orła w koronie, a niżej tablicę z wykutą inskrypcją: „ W HOŁDZIE/ MIESZKAŃCOM RZESZOTKOWA/ POLEGŁYM W WALCE/ W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ/ ORAZ OKRESIE POWOJENNYM/ KOMBATANCI I MIESZKAŃCY/ 2011 R.”

9. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne

Licznie na terenie gminy występują kapliczki, figury i krzyże przydrożne, datowane na wiek XIX i XX. Bardzo często były wznoszone przy alejach i drogach dojazdowych (do rezydencji pałacowych i dworskich; na skrzyżowaniach dróg; w przydomowych ogródkach. Do najokazalszych obiektów w tej grupie zabytków należą kapliczki domkowe z małym wnętrzem dostępnym przez drzwi. W kapliczkach zwykle umieszczano mały ołtarzyk, na którym były ustawione są figury osób boskich oraz popularnych świętych. Ten typ reprezentują murowane kapliczki w: Czarnotach, Grabowcu, Krynkach, Nasiłowie.

Powszechnie na terenie gminy występują skromniejsze, murowane kapliczki w postaci słupów na rzucie kwadratu lub prostokąta, z małą wnęką, w której umieszcza się rzeźbę lub obraz z przedstawieniem postaci boskiej lub świętego. Kapliczki te często zdobione są szczycikami, gzymsami, płycinami o różnych formach i nakrywane daszkami wieńczonymi krzyżami wykutymi z metalu. Kapliczki w formie słupów spotykamy m.in. w miejscowościach: Hołubli przy ul. Unitów Podlaskich 31 i 50, Krynkach, Rzeszotkowie nr 50 oraz na południowym skraju miejscowości.

Często też spotykamy na terenie gminy, krzyże przydrożne. Posiadają one różne formy i przy wznoszeniu ich stosowano różne materiały, jak: granit, piaskowiec, żeliwo, kute żelazo, drewno. Zabytkowe krzyże występują w takich miejscowościach, jak w: Hołubli przy ul. Strażackiej, Trębicach Górnych na posesji nr 12, a także zasługujący na szczególną uwagę krzyż epidemiczny w Trębicach Górnych. Krzyż ten zwany „karawaką”, posiadający podwójne ramiona, ustawiony został na wschodnim krańcu miejscowości aby bronił mieszkańców od wszelkiej zarazy.

10. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

1. Kościół par. pw. św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., 1750 r., przebud. 1906 r., **nr rej. zab. A-123/591 z dn. 02.04.1963 r.**
2. Dzwonnica w zespole kościoła par. pw. św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., XIX w., **nr rej. zab. A-123/591 z dn. 02.04.1963 r.**

11. Wykaz obiektów w ewidencji zabytków

Czarnoty

1. Układ przestrzenny miejscowości, XVI – XX w.
2. Dawna szkoła, mur., l. 30-XX w.
3. Dom nr 5, drewn., l. 20-XX w.
4. Dom nr 6, drewn., pocz. XX w.
5. Dom nr 17, drewn., pocz. XX w.
6. Dom nr 34, drewn., l. 30-XX w.
7. Dom nr 41, drewn., l. poł. XX w.
8. Kapliczka przydrożna przy posesji nr 41, mur., l. 30-XX w.

9. Młyn nr 41, drewn., 1 poł. XX w.

Grabowiec

10. Kapliczka przydrożna, mur., 1 poł. XX w.

11. Dom nr 7, drewn., l. 20-XX w.

12. Dom nr 8, drewn., l. 20- XX w.

Holubla

13. Układ przestrzenny miejscowości, XVI – XX w.

14. Kościół par. pw. Narodzenia NMP, mur., 1940 - 1942 r.

15. Krzyż upamiętniający męczeństwo unitów, mur./żeliwo, 1897 r.

16. Cmentarz parafialny, 1921 r.

ul. Ks. Pielasy

17. Dom, drewn., l. 30-XX w.

ul. Leśna

18. Dom nr 6, drewn., l. 30-XX w.

ul. Siedlecka

19. Dom nr 6, drewn., pocz. XX w.

20. Stodoła w zagrodzie nr 6, drewn., l. 30-XX w.

21. Dom nr 10, drewn., pocz. XX w.

22. Dom nr 11, drewn., l. 30-XX w.

23. Dom nr 15, drewn., l. 30-XX w.

24. Dom nr 17, drewn., l. 30-XX w.

25. Dom nr 19 i 23, drewn., l. 30-XX w.

26. Dom nr 31, drewn., pocz. XX w.

27. Dom nr 45, drewn., pocz. XX w.

28. Dom nr 49, drewn., l. 20-XX w.

29. Stodoła w zagrodzie nr 49, drewn., l. 30-XX w.

30. Dom nr 57, drewn., l. 30-XX w.

31. Stodoła w zagrodzie nr 14, drewn., l. 30-XX w.

ul. Strażacka

32. Dom nr 6, drewn., l. 20-XX w.

33. Dom nr 7a, drewn., l. 20-XX w.

34. Dom nr 15, mur., pocz. XX w.

35. Dom nr 23, drewn., 30-XX w.

36. Dom nr 26, drewn., pocz. XX w.

37. Dom nr 33, drewn., l. 20-XX w.

38. Dom nr 36, drewn., l. 20-XX w.

39. Krzyż przydrożny, mur./żeliwo, pocz. XX w.

ul. Unitów Podlaskich

40. Dawna szkoła, ob. przedszkole, nr 35A, drewn., XIX/XX w.

41. Pomnik poświęcony odzyskaniu niepodległości, mur., 1928 r.

42. Dom nr 34, drewn., l. 20-XX w.

43. Dom nr 36, drewn., pocz. XX w.

44. Dom nr 49, drewn., pocz. XX w.

45. Dom nr 60, drewn., l. 20-XX w.

46. Stodoła w zagrodzie nr 60, drewn., l. 30-XX w.

47. Dom nr 62, drewn., l. 20-XX w.

48. Kapliczka przydrożna nr 62, mur., l. 20-XX w.

49. Kapliczka przydrożna nr 31, mur., 1856 r.

Kaliski

50. Dom nr 1, drewn., l. 30-XX w.

51. Dom nr 4, drewn., l. 30-XX w.

52. Dom nr 6, drewn., l. 30-XX w.

53. Dom nr 7, drewn., l. 20-XX w.

54. Dom nr 14, drewn., l. 20-XX w.

55. Dom nr 15, drewn., l. 20-XX w.

56. Dom nr 18, drewn., l. poł. XX w.

Koryciany

57. Dom nr 6, drewn., l. 20-XX w.

58. Dom nr 29, drewn., 1924 r.

59. Dom nr 35, drewn., l. 30-XX w.

Krynki

60. Kapliczka przydrożna nr 6, mur., l. poł. XX w.

61. Dom nr 16, drewn., l. 30-XX w.

62. Dom nr 18, drewn., l. 20-XX w.

63. Kapliczka przydrożna nr 8, mur., l. 30-XX w.

Lęczycki

64. Dom nr 2, drewn., l. 30-XX w.

Łozy

65. Dom nr 4, drewn., l. 30-XX w.

66. Dom nr 8, drewn., l. 30-XX w.

Nasiłów

67. Kapliczka przydrożna, mur., 1937 r.

68. Dom nr 9, drewn., l. poł. XX w.

Paprotnia

69. Układ przestrzenny miejscowości, XVI – XX w.

70. Kościół par. pw. św. Bartłomieja, drewn., 1750 r., przebud. 1906 r.

71. Dzwonnica w zespole kościoła par. pw. św. Bartłomieja, drewn., XIX w.

72. Cmentarz przykościelny wokół kościoła par., XVIII w.

73. Cmentarz parafialny, XIX w.

74. Mogiła żołnierzy polskich poległych w 1920 r.

ul. Jana Pawła II

75. Dom nr 1, drewn., pocz. XX w.

76. Dom nr 2, drewn., pocz. XX w.

ul. 3 Maja

77. Dom nr 5, drewn., pocz. XX w.

Pluty

78. Dom nr 8A, drewn., pocz. XX w.

79. Dom nr 18, drewn., l. 20-XX w.

80. Dom nr 22, drewn., l. 20-XX w.

81. Dom nr 26, drewn., l. 20-XX w.

Podawce

82. Dom nr 9, drewn., l. 30-XX w.

83. Piwnica w zagrodzie nr 9, mur., l. 30-XX w.

84. Dom nr 14, drewn., l. 20-XX w.

85. Dom nr 15, drewn., pocz. XX w.

86. Dom nr 22, drewn., l. 20-XX w.

Rzeszotków

87. Dawna szkoła, ob. Dom Ludowy, mur., 1932 – 1935 r.

88. Pomnik poświęcony poległym za Ojczyznę, mur., 1922 r.

89. Pomnik poświęcony poległym mieszkańcom Rzeszotkowa, kamień, 2011 r.

90. Dom nr 8, drewn., l. 30-XX w.

91. Dom nr 11, drewn., pocz. XX w.

92. Dom nr 17, drewn., l. 30-XX w.

93. Dom nr 25, drewn., 1936 r.

94. Dom nr 30, drewn., l. 20-XX w.

95. Dom nr 34, drewn., l. 30-XX w.

96. Kapliczka na posesji nr 50, mur., l. 20-XX w.

97. Kapliczka na południowym skraju wsi, mur., l. 20-XX w.

Stare Trębice

98. Dom nr 18, drewn., l. 20-XX w.

Strusy

99. Dom nr 8, drewn., l. 20-XX w.

100. Dom nr 20, drewn., l. 30-XX w.

101. Dom nr 23, drewn., l. 30-XX w.

102. Dom nr 25, drewn., l. 20-XX w.

103. Dom nr 27, drewn., l. 20-XX w.

Trębice Dolne

104. Dom nr 10, drewn., 1 poł. XX w.

105. Dom nr 12, drewn., l. 20-XX w.

Trębice Górne

106. Dom nr 18, drewn., l. 20-XX w.

107. Dom nr 20, drewn., l. 20-XX w.

108. Dom nr 26, drewn., l. 30-XX w.

109. Dom nr 28, drewn., l. 30-XX w.

110. Dom nr 30, drewn., l. 30-XX w.

111. Krzyż przydrożny nr 12, mur., 1927 r.

112. Krzyż przydrożny epidemiczny, drewn., pocz. XX w.

Uziębły

113. Dom nr 1, drewn., l. 30-XX w.

114. Dom nr 7, drewn., l. 30-XX w.

115. Dom nr 9, drewn., l. 30-XX w.

116. Dom nr 10, drewn., l. 20-XX w.

117. Dom nr 15, drewn., 1 poł. XX w.

118. Dom nr 24, drewn., l. 30-XX w.

119. Dom nr 28, drewn., l. 20-XX w.

120. Stodoła w zagrodzie nr 28, drewn., l. 30-XX w.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

1. Ludność

Przez jakość życia rozumie się możliwość zaspokojenia potrzeb ludności na terenie gminy. Zależy ona od stanu i źródeł utrzymania ludności, jej aktywności ekonomicznej, możliwości zarobkowania, infrastruktury społecznej i technicznej, warunków mieszkaniowych, sposobu spędzania wolnego czasu, itp.

Liczba ludności gminy według stanu na dzień 31.12.2010 r. wynosiła 2735 osób³. Gmina należy do rzadko zaludnionych obszarów wiejskich w województwie mazowieckim. Na 1 km² przypadało zaledwie 34 osoby.

Ogólnie teren gminy należy uznać za wyludniający się. W latach 2002-2010 liczba ludności zmniejszyła się o 107 osób tj. 3,8%. W latach 2002-2009 największy przyrost ludności odnotowano w miejscowościach Paprotnia i Łozy (o 11,3%). Przyrost w przedziale 1,3-2,7% miał miejsce w miejscowościach: Kobylany-Kozy, Podawce, Hołubla, Kaliski i Łęczycki. W miejscowościach: Nasiłów, Stasin i Trębice Górne liczba ludności w omawianym czasie pozostała na niezmiennym poziomie. Ubytek w przedziale 0,1-10% miał w tym czasie miejsce w miejscowościach: Grabowiec, Krynki, pliszki, Pluty, Rzeszotków, Skwierczyn Lacki, Stare Trębice Dolne i Uziębły. W trzech miejscowościach (Czarnoty, Koryciany i Strusy) ubytek ludności przekraczał 10% w przedziale 11,3-14,5%. Liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach i zmiany tej liczby w latach 2002-2009 ilustruje mapa 2.

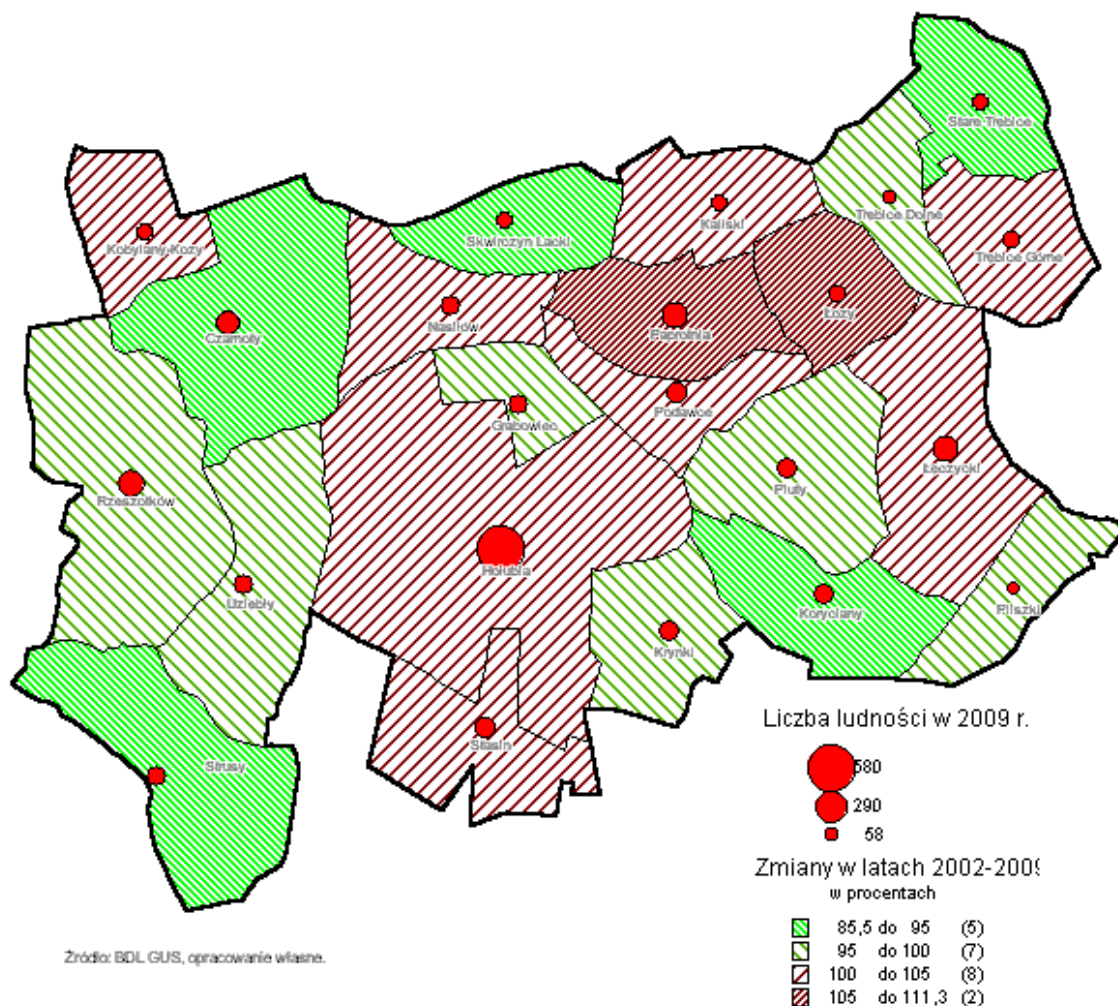
Ubytek ludności jest wypadkową przyrostu naturalnego i salda migracji stałych. W latach 2003-2010 ubytek ludności w gminie został spowodowany ujemnym saldem migracji 119 osób. Przyrost naturalny był w tych latach zmienny ale w sumie zerowy.

Następstwem ubytku ludności jest zazwyczaj deformacja struktury według płci i wieku. W gminie Paprotnia procesy te są bardzo zaawansowane. W strukturze według płci w ostatnich latach utrzymywała znaczna przewaga mężczyzn (w 2010 roku zaledwie 91 kobiet na 100 mężczyzn, dla porównania w powiecie siedleckim ziemskim 99, w województwie mazowieckim 109). Można więc mówić o daleko posuniętym procesie defeminizacji w gminie. W strukturze ludności według wieku w latach 2002-2010 zmniejszył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym z 26,3% do 23,7% i osób w wieku poprodukcyjnym z 20,7% do 19,9%, zwiększył się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym z 53,0% do 56,4%. Oceniając

³ Według BDL GUS

wskaźniki struktury wiekowej możemy mówić o zaawansowanym procesie starzenia się ludności w gminie.

Mapa 2. Liczba ludności w 2009 roku i dynamika w latach 2002-2009

Analizując strukturę wiekową ludności trzeba zwrócić uwagę na zróżnicowaną liczebność poszczególnych roczników, która wpłynie na zmiany liczebności niektórych grup wieku w przyszłości. Bazując na rocznikach już urodzonych można z dużym prawdopodobieństwem oszacować, że liczebność roczników w wieku szkoły podstawowej w latach 2010-2017 pozostanie ustabilizowana na poziomie około 200 osób. Zmniejszy się natomiast liczebność roczników w wieku gimnazjalnym ze 115 osób na koniec 2010 roku do około 100 osób na koniec 2017 roku. Można więc stwierdzić, że zmiany liczebności dzieci i młodzieży nie powinny wywołać większych zakłóceń w funkcjonowaniu szkół podstawowych i gimnazjum.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest stosunkowo niski. Wg NSP 2002⁴ 1,9% ogółu ludności posiadało wykształcenie wyższe, 15,1% średnie i policealne, 22,0% zasadnicze zawodowe. Podobnie jak w innych gminach wykształcenie wyższe, policealne i średnie posiada znacznie więcej kobiet niż mężczyzn. Mężczyźni dominują natomiast w wykształceniu na poziomie zasadniczym zawodowym. Należy zwrócić uwagę, że w ostatnich latach poziom wykształcenia mieszkańców poprawia się w zasadniczy sposób.

Według danych NSP⁵ 2002 65,8% ludności w gminie Paprotnia posiadało własne źródło utrzymania. W tej zbiorowości prawie połowę (46,1%) stanowiły niezarobkowe źródła utrzymania, 18,3% praca poza rolnictwem i 35,6% praca w rolnictwie.

2. Osadnictwo

Sieć osadniczą gminy tworzy 22 miejscowości. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości jest bardzo zróżnicowana; zawiera się w przedziale od 49 (Pliszki) do 197 osób (Rzeszotków)⁶. Wyraźnie pod tym względem różni się Hołubla, która posiadała aż 580 mieszkańców. 10 miejscowości liczy poniżej 100 mieszkańców, 11 mieści się w przedziale 100-200 mieszkańców. Miejscowość gminna Paprotnia posiadała 177 mieszkańców.

Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy, charakter zabudowy (zwarta, rozproszona) i ich powiązania drogowe ilustruje mapa 3.

Mapa ta pozwala na kilka istotnych spostrzeżeń, a mianowicie:

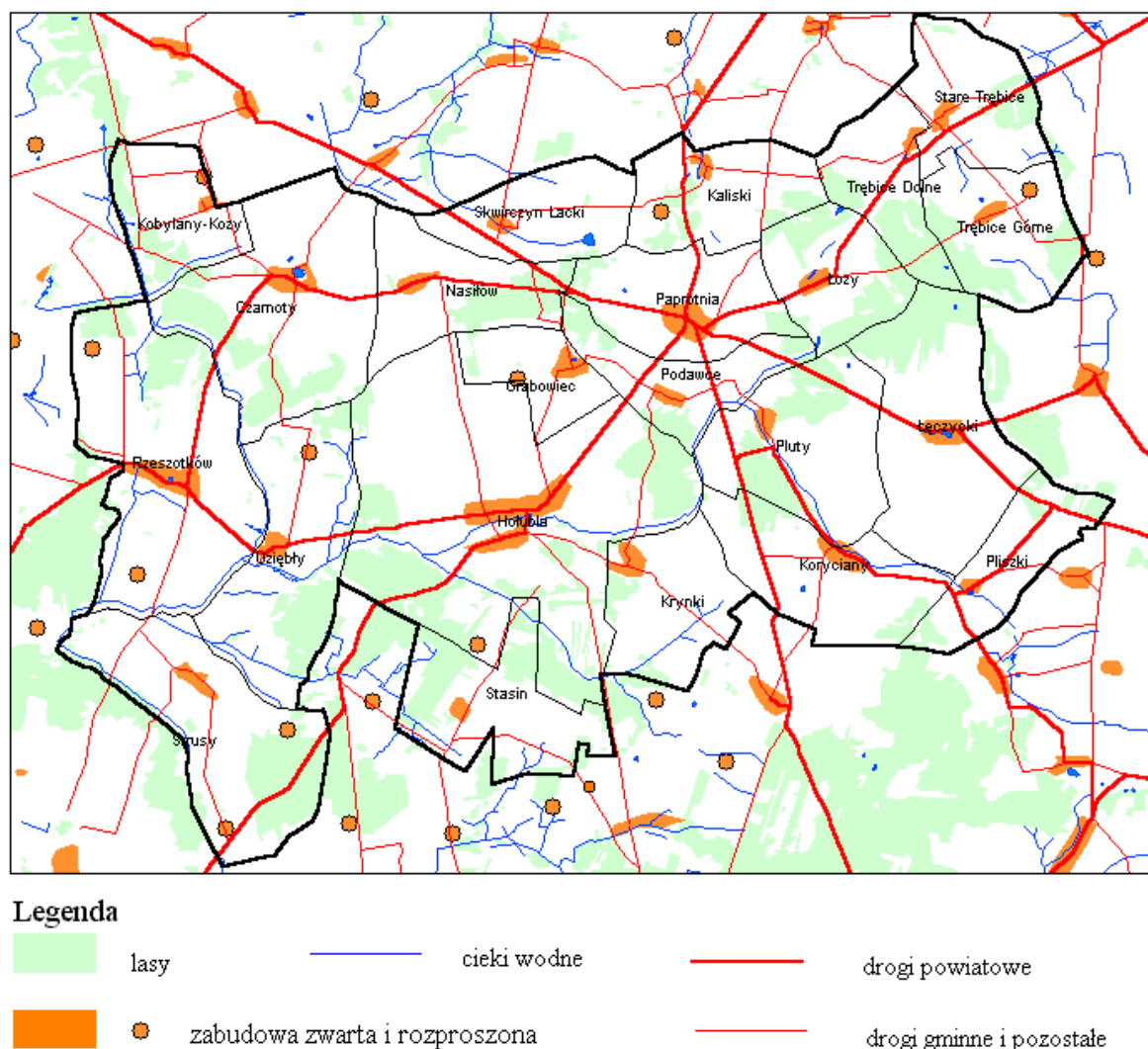
- większość wsi jest dobrze powiązana z centralnie położoną miejscowością gminną układem dróg powiatowych, wśród których najważniejszą rolę odgrywa droga Siedlce-Korczew, stanowiąca centralną oś układu, spinającą większość pozostałych dróg,
- za pośrednictwem tej drogi, w ostatnich latach przebudowanej, gmina ma dobre i stosunkowo bliskie powiązania z Siedlcami,
- na terenie gminy dominuje zabudowa zwarta, ulicowa, w większości usytuowana wzdłuż dróg powiatowych, a skupiska zabudowy rozproszonej są tylko niewielkim uzupełnieniem,
- gmina charakteryzuje się bardzo niskim zaludnieniem

⁴ Brak nowszych danych w tym zakresie. Dane NSP 2011 nie są jeszcze opublikowane.

⁵ J.w.

⁶ Na koniec 2009 roku według BDL GUS.

Mapa 3. Osadnictwo

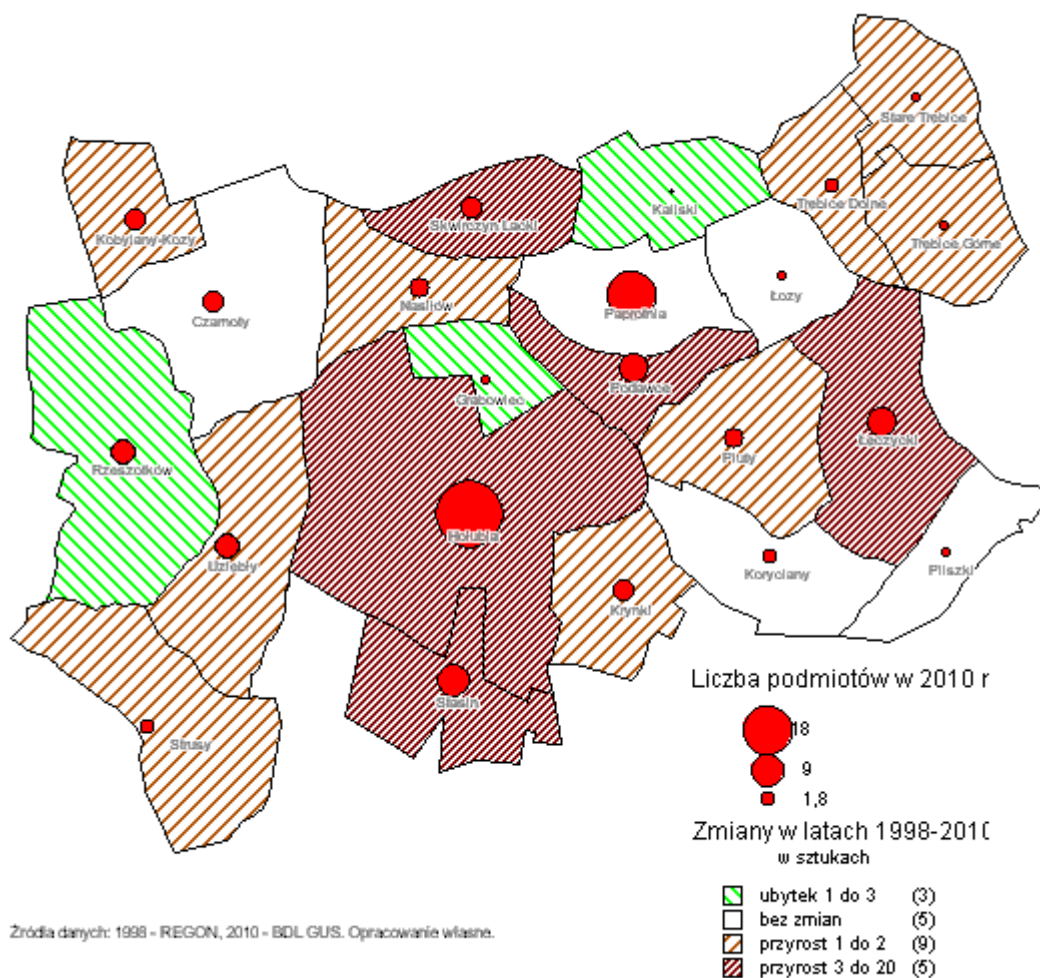

3. Aktywność ekonomiczna ludności

Według Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku aktywni ekonomicznie stanowili 77,9% ogółu mieszkańców gminy, przy czym aktywni zawodowo pracujący zaledwie 39,4%, bezrobotni 4,7% i bierni zawodowo 33,3%.

Według BDL GUS na koniec 2010 roku na terenie gminy Paprotnia było 118 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Ich liczba w latach 2005-2010 ulegała wahaniom; najniższa była w 2006 roku (90).

Mapa 4. Podmioty gospodarcze – stan na 7 grudnia 2010 roku

Struktura tych podmiotów według rodzajów działalności przedstawiała się następująco: rolnictwo i leśnictwo – 24, przemysł i budownictwo – 39 i usługi 55. W strukturze według sekcji najwięcej podmiotów było w sekcjach: budownictwo – 26, rolnictwo i leśnictwo – 24, handel i naprawy – 15 i przetwórstwo przemysłowe – 12.

W ujęciu przestrzennym największa liczba podmiotów zlokalizowana jest w Hołubli - 36, następnie w miejscowości gminnej Paprotnia – 17. W pozostałych wsiach liczba podmiotów wynosiła od 1 do 8 (mapa 4).

Na terenie gminy na koniec 2010 roku pracowało 206 osób, a 76 osób było bezrobotnych (4,9 na 100 osób w wieku produkcyjnym). Poziom bezrobocia jest więc w gminie stosunkowo niski. Według danych z 2006 roku do pracy poza gminę wyjeżdżało 135 osób, a przyjeżdżało na teren gminy 16 osób.

4. Budżet gminy

Dochody budżetu gminy w poszczególnych latach w okresie 2005-2010 kształtowały się na poziomie od 4,5 mln zł w 2005 roku do 8,2 mln zł w roku 2009. W 2010 roku obniżyły się do 7,2 mln zł. Ważną pozycją dochodów są dochody własne, które średnio w latach 2005-2010 stanowiły 25,2% ogólnej kwoty dochodów, a więc ich poziom był niski. Główną pozycję dochodów własnych stanowią udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, zwłaszcza w podatku dochodowym od osób fizycznych. Subwencja ogólna średnio w latach 2005-2010 stanowiła 52,7% dochodów ogółem i była główną częścią dochodów budżetowych gminy. Trzecią pozycją dochodów są dotacje celowe z budżetu państwa, które w omawianym okresie stanowiły 19,8% ogólnej kwoty dochodów. Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w analizowanym okresie od 1606 w 2005 roku do 2985 w 2009. W 2010 roku obniżyły się do 2621 zł. Jest to poziom relatywnie niski.

Poziom wydatków ogółem musi być w skali każdego roku zbliżony do poziomowi dochodów. W strukturze wydatków największe pozycje stanowią wydatki na oświatę i pomoc społeczną. W latach 2005-2010 wyniosły one odpowiednio 15,2 i 6,6 mln złotych, natomiast ich udział w ogólnej kwocie wydatków 35,8% i 15,5%.

Z punktu widzenia rozwoju gminy i poprawy warunków życia mieszkańców – istotne są wydatki inwestycyjne. W latach 2005-2010 wyniosły one 10,9 mln zł i stanowiły 25,8% ogólnej kwoty wydatków, co na tle ogółu gmin oznacza wysoki poziom inwestowania. Największe kwoty wydatków inwestycyjnych zostały w tym okresie przeznaczone na rolnictwo i drogi.

5. Komunikacja zbiorowa

Gmina Paprotnia posiada niezły układ komunikacji drogowej. Tworzą go drogi powiatowe i gminne. Zapewniają one mieszkańcom gminy powiązania z Siedlcami i Sokołowem Podlaskim oraz wewnątrzgminne. Mieszkańcy gminy korzystają z komunikacji autobusowej realizowanej przez PKS Siedlce.

6. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności ocenia się jako dobre. Występuje tu głównie zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

Na koniec 2010 roku było 803 mieszkania. Mieszkania te liczyły 3286 izb zaś ich powierzchnia wynosiła 77042 m². Na jedno mieszkanie przypadało średnio 4,1 izb, 95,9 m² powierzchni użytkowej. Na 1 osobę przypadało 28,2 m² powierzchni użytkowej mieszkań.

W latach 2005-2010 liczba mieszkań w zasadzie nie uległa zmianie (przyrost o 1). Nieznacznie poprawia się jakość mieszkań wyrażająca się w wyposażeniu w instalacje. W roku 2005 81,7%

mieszkań posiadało wodociąg, 57,0% łazienkę, 50,9% centralne ogrzewanie zaś w roku 2010 – 84,3% wodociąg, 58,8% łazienkę i 51,1% centralne ogrzewanie.

7. Handel i usługi

Sieć handlowa w gminie jest dostosowana do potrzeb. Jak w każdej gminie dostęp do placówek handlowych i usługowych nie stanowi problemu. Największymi skupiskami placówek handlowych i usługowych są miejscowości Hołubla i Paprotnia. Miejscem zakupów dla mieszkańców gminy są ponadto Siedlce.

8. Szkoły, przedszkola

Na terenie gminy Paprotnia funkcjonują 2 szkoły podstawowe (w nawiasach liczba uczniów w roku szkolnym 2009/2010): w Hołubli (76) i Paprotni (128) oraz Gimnazjum w Paprotni (117). Liczba szkół oraz ich rozmieszczenie odpowiadają potrzebom mieszkańców gminy.

W Hołubli funkcjonuje Gminne Przedszkole, do którego uczęszcza 40 dzieci.

9. Zdrowie, opieka społeczna

W gminie Paprotnia funkcjonuje niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, który udziela rocznie około 7-8 tys. porad.

Ponadto mieszkańcy gminy korzystają z przychodni i szpitali w Siedlcach.

Ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 roku korzystało 67 gospodarstw domowych (298 osób tj. 10,9% ogółu mieszkańców gminy).

10. Kultura, sport, rekreacja

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna.

W zakresie sportu działa dwa kluby sportowe posiadające 71 członków. Funkcjonuje 1 boisko uniwersalne-wielozadaniowe.

11. Bezpieczeństwo ludności

Bezpieczeństwo na terenie gminy nie budzi zastrzeżeń. Nie występują obiekty, które są szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska.

VII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

W gminie Paprotnia 94 % gruntów stanowi własność prywatną . Do Skarbu Państwa należy 5,5 % gruntów gminy. Gmina posiada niewielki zasób gruntów komunalnych, stanowiący 0,5 % powierzchni gminy.

VIII.WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.

1.Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Paprotnia powołano 3 formy ochrony prawnej przyrody:

- 1) Nadbużański Park Krajobrazowy
- 2) otulina Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego
- 3) Trzy Pomniki przyrody – dwa w miejscowości Hołubla , jeden w miejscowości Stasin.

2. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Na terenie gminy Paprotnia do rejestru zabytków są wpisane następujące obiekty:

2. Kościół par. pw. św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., 1750r., przebudz. 1906 r ., **nr rej. Zab. A-123/591 z dn.02.04.1963r.**
3. Dzwonnica w zespole kościoła par. pw. Św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., XIX w., **nr rej. Zab. A-123/591 z dn. 02.04.1963r.**

3.Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Gleby pochodzenia organicznego oraz grunty klas I – III są gruntami chronionymi, stosownie do ustawy z dnia 3 lutego 1995r o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r , Nr 121 poz.1266 z późn. zm.)

Gleby III klasy bonitacyjnej stanowią 14 % ogólnej powierzchni gleb gminy i są zlokalizowane głównie we wsiach Krynki, Łęczycki, Kaliski, Trębice Dolne, Stare Trębice, Skwierczyn Lacki. Gleby organiczne znajdują się przy południowo zachodniej części gminy we wsi Strusy oraz we wsi Czarnoty.

Fragment lasów we wsi Strusy powinien być ustanowiony jako lasy chronione. Stosownie do art.. 15 i art. 77 ustawy z dnia 3 lutego 1995r o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2004r Nr 121 poz.1266 z późn. zm.) lasy położone w promieniu 10 km od miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców powinny mieć nadaną kategorię ochronności.

4.Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych istnieje, zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z 5 listopada 1991r obowiązek ustanawiania stref ochronnych. Składają się one z terenów ochrony bezpośredniej (przy studniach wierconych – od 8 do 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody). Na terenach ochrony pośredniej mogą być zabronione pewne czynności i roboty, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub ograniczenie wydajności ujęcia.

W przypadkach uzasadnionych warunkami hydrogeologicznymi można odstąpić od wyznaczania terenów ochrony pośredniej.

Ujęcie wody w miejscowości Paprotnia, które dostarcza wodę pitną do wodociągów gminnych ma wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej ujęcia, wyżej wymienione ujęcie nie posiada wyznaczonej strefy ochrony pośredniej.

IX. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Siedziby i zarządy instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i mienia znajdują się na terenie gminy. Są to Komenda Policji z siedzibą w Paprotni oraz z zakresu ochrony przeciwpożarowej trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej we wsiach Hołubla Czarnoty i Krynki. Większe jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców tj. Komenda Powiatowa Policji oraz jednostka Państwowej Straży Pożarnej zlokalizowane są w Siedlcach. Generalnie życie na terenie gminy jest bezpieczne. Nie występują obiekty, które są szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy zostały opracowane zgodnie ze Strategią Rozwoju Powiatu Siedleckiego oraz wykorzystaniem Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013 dla obszaru gmin należących do Stowarzyszenia „Kapitał – Praca – Rozwój”.

1. Głównymi problemami gminy Paprotnia są:

- 1) deformacja struktury demograficznej ludności.
- 2) niedostateczne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną, a w szczególności brak sieci kanalizacji sanitarnej.
- 3) średni stan techniczny dróg gminnych i powiatowych.
- 4) peryferyjne położenie gminy w stosunku do większych ośrodków miejskich.

2. Korzystnymi cechami obszaru gminy są :

- 1) wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej umożliwiająca kontynuację rozwoju gminy jako gminy rolniczej.
- 2) wysoki stopień czystości środowiska przyrodniczego.
- 3) brak uciążliwych zakładów przemysłowych.
- 4) korzystne warunki do rozwoju produkcji energii elektrycznej w oparciu o energetykę wiatrową i słoneczną, ze względu na :

- duże obszary pól uprawnych, gdzie możliwe jest zachowanie koniecznych odległości od granicy lasu i zabudowy mieszkaniowej przy lokalizacji turbin wiatrowych,
- brak obszarów Natura 2000,
- niewielkie udziały obszarów i obiektów objętych ochroną prawną w powierzchni gminy,
- korzystne warunki wiatru.

Ze względu na istniejące uwarunkowania gmina Paprotnia posiada możliwości rozwoju wynikające z :

- 1) dobrej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dominacją gleb III i IV klasy bonitacyjnej,
- 2) korzystnej struktury przyrodniczej gminy odznaczającej się wysokim udziałem użytków rolnych
- 3) dobrych warunków fizjograficznych i przyrodniczych do lokalizacji zabudowy o różnych funkcjach
- 4) bazy surowcowej dla przemysłu rolno – spożywczego
- 5) dobrych warunków do produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii(OZE).

XI. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.

Na terenie gminy Paprotnia obszary naturalnych zagrożeń geologicznych nie występują.

XII. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW PODZIEMNYCH.

Na terenie gminy Paprotnia nie występują złoża udokumentowanych złóż surowców naturalnych. Została wydana koncesja na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego „Siedlce”. Granica tego obszaru została wskazana na rysunku studium pt. „Uwarunkowania „,

XIII .WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.

Nie występują.

XIV. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ , ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.

1. KOMUNIKACJA

1.1.Charakterystyka i ocena stanu istniejącego

Gmina Paprotnia posiada promienisty układ komunikacyjny i prawie centralne położenie ośrodka gminnego. Stwarza to dogodne warunki dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki w gminie poprzez dostępność ośrodka gminnego.

Gmina Paprotnia oddalona jest linii kolejowej oraz głównych ciągów drogowych tj. od dróg krajowych i wojewódzkich.

Obsługa komunikacyjna gminy opiera się jedynie na transporcie samochodowym. Z tego powodu bardzo ważnym czynnikiem jest sprawny układ komunikacyjny prowadzony drogami o nawierzchni asfaltowej.

1.2.Powiązania zewnętrzne gminy

DROGI POWIATOWE

Podstawową rolę w powiązaniach zewnętrznych gminy pełnią następujące drogi powiatowe:

3617W Siedlce – Korczew, realizuje powiązania z miastem i gminą Siedlce oraz gminami Mordy, Suchożebry, Korczew;

3929W Sokołów Podlaski – Paprotnia, realizuje powiązania z miastem i gminą Sokołów Podlaski oraz gminami Bielany i Repki;

3933W Paprotnia – Skrzyszew, realizuje powiązania z gminą Repki;

3623W Przesmyki – Łęczycki, 3664W Paprotnia – Łęczycki – Zakrze, 3625 Głuchówek – Kukawki – Pliszki, realizują powiązania z gminą Przesmyki;

3626W Mordy – Paprotnia, powinna realizować powiązania z miastem i gminą Mordy, lecz z uwagi na odcinek drogi o nawierzchni gruntowej nie spełnia swojej funkcji.

Powyższe drogi powiatowe poza wymienioną funkcją realizują powiązania wewnętrzne gminy oraz obsługują przyległe zagospodarowanie.

Wykaz dróg powiatowych i rodzaj nawierzchni przedstawia tabela nr 1.

DROGI GMINNE

Drogi gminne realizują powiązania zewnętrzne gminy bliskiego zasięgu, powiązania wewnętrzne oraz obsługują przyległe zagospodarowania.

Wykaz dróg gminnych przedstawia tabela nr 2.

KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Gmina Paprotnia jest obsługiwana przez komunikację autobusową i busową, które realizują powiązania:

ośrodka gminnego i obszaru gminy z miastem i gminą Siedlce;

ośrodka gminnego i obszaru gminy z miastem i gminą Sokołów Podlaski;

ośrodka gminnego i obszaru gminy z sąsiednimi gminami Suchożebry, Bielany, Repki, Korczew, Przesmyki;

obszaru gminy z ośrodkiem gminnym.

Komunikacja zbiorowa jest obsługiwana przez: PKS Siedlce, PKS Łosice, PKS Sokołów Podlaski i busy firmy „JARES”.

ZAPLECZE TECHNICZNE MOTORYZACJI

Na terenie gminy istnieje stacja paliw w miejscowości Hołubla. Obsługę techniczną w zakresie naprawy pojazdów realizują warsztaty prywatne.

OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO

Gmina Paprotnia posiada promienisty układ dróg oraz centryczne położenie ośrodka gminnego w stosunku do tego układu.

Ogólna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi 98,7km w tym o nawierzchni asfaltowej 61,6km. Wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy wynosi 121km/100km², znacznie gorszy jest wskaźnik dróg o nawierzchni twardej (asfaltowej), który wynosi 75,6km/100km²

System transportowy ocenia się jako prawidłowo ukształtowany w zakresie:

układu drogowego;

powiązań o zasięgu powiatowym;

powiązań o zasięgu między gminnym i wewnątrzgminnym.

Zasadniczym problemem do rozwiązania jest poprawa stanu technicznego istniejących dróg

poprzez dostosowanie parametrów technicznych do normatywnych dla poszczególnych kategorii oraz wybudowanie nawierzchni asfaltowej na wszystkich drogach. W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w terenach zabudowanych należy wybudować chodniki i w miarę potrzeby ścieżki rowerowe.

TABELA NR 1 - WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH NA TERENIE GMINY PAPROTNIA

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km	Rodzaj nawierzchni			Szerokość jezdni
				brukowa	stabilizacja	bitumiczna	
				km	km	km	m
1.	3929W	SOKOŁÓW PODLASKI -PAPROTNIA	3,668			3,667	5,5
2.	3933W	SKRZESZEW – SAWICE - PAPROTNIA	2,430	2,5		1,650	6,0
3.	3617W	SIEDLCE - KORCZEW	2,500	2,5		2,500	6,0
4.	3617W	SIEDLCE - KORCZEW	10,025			10,025	6,0
5.	3618W	od drogi (Krzeslin - Patrykozy) – RZESZOTKÓW - HOŁUBLA	5,900	1,016		4,525	5,0
6.	3618W	RZESZOTKÓW - PAPROTNIA	7,357	0,239		3,982	5,0
7.	3623W	PRZESMYKI – PNIWISKI - ŁĘCZYCKI	0,650		0,650		5,5
8.	3664W	PAPROTNIA – ŁĘCZYCKI – ZAKRZE	4,900			4,900	5,5
9.	3624W	PLUTY – KORYCIANY - PLISZKI	7,000			7,000	5,2
10.	3625W	GŁUCHÓWEK – KUKAWKI - PLISZKI	0,800			0,800	5,8
11.	3626W	MORDY - PAPROTNIA	3,588	0,213		0,844	5,0
II. RAZEM GMINA PAPROTNIA			48,818	1,468	0,650	39,593	-

TABELA NR 2 - WYKAZ DRÓG GMINNYCH NA TERENIE GMINY PAPROTNIA

Lp.	II. Nr drogi	III. Nazwa drogi	Długość w km	Rodzaj nawierzchni		
				asfalt	ulepszona	nie - ulepszona
1.	360601W	/dr. 3602009/ - gr. gm. Bielany - Czarnoty	2,0		0,4	1,6
2.	360602W	Rzeszotków – gr. gm. Suchożebry - /Krześlin/	2,6	1,9		0,7
3.	360603W	Stare Trębice – Górne – gr. gm. Przesmyki	2,5	1,3		1,2
4.	360604W	Trębice Dolne - gr. gm. Repki	0,9	0,9		
5.	360605W	Skwierzyn Lacki - gr. gm. Repki	0,9		0,9	
6.	360606W	Hołubla – Krynki - gr. gm. Mordy - /Olędy/	3,1	3,1		
7.	360607W	Koryciany - gr. gm. Mordy - /Olędy/	1,1			1,1
8.	360608W	Hołubla - gr. gm. Mordy - /Doliwo – Stok R./	2,3		0,3	2,0
9.	360609W	Hołubla – Grabowiec – Podawce – dr. 36364	4,0	2,0	0,5	1,5
10.	360610W	Hołubla – Stasin - gr. gm. Mordy	3,8	3,8		
11.	360611W	Hołubla – Nasiłów – Skwierzyn Lacki	4,5	2,4	0,6	1,5
12.	360612W	Czarnoty - gr. gm. Repki - /Ostrówek/	1,8		0,5	1,3
13.	360613W	Paprotnia – Podawce - Krynki	3,4			3,4
14.	360614W	dr. 36350 – Strusy - Uziębły	4,6	1,9		2,7
15.	360615W	Łęczycki - Łozy	2,6			2,6
16.	360616W	Łęczycki - Pliszki	2,4			2,4
17.	360617W	Łozy – Trębice Górne	2,5	1,2	1,3	
18.	360618W	Łozy - Kaliski	2,5	0,5		2,0
19.	360619W	Czarnoty – Kobyłany Kozy – dr. 3635009	2,2	1,8	0,4	
20.	360620W	Strusy – dr. 3631002 - /Rzeszotków/	1,2	1,2		
RAZEM GMINA PAPROTNIA			50,9	22,0	4,9	24,0

2. INFRASTRUKTURA SANITARNA

2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Wszyscy mieszkańcy gminy Paprotnia korzystają z wodociągów zbiorowych zasilanych ze stacji wodociągowej w Paprotni.

Źródłem wody dla wodociągu „Paprotnia” jest ujęcie wód głębinowych (3 studnie) o zasobach kategorii „B” 180 m³/godz. Na terenie wsi Stasin znajduje się ujęcie (5 studni o zasobach 193 m³/godz.) i stacja wodociągowa – obecnie nieczynna.

2.2. Usuwanie ścieków sanitarnych

W miejscowości Hołubla została wybudowana oczyszczalnia ścieków. Posesje posiadają indywidualne systemy kanalizacyjne ze zbiornikami ścieków – przeważnie nieszczelnymi – przez które nieczystości odprowadzane są do gruntu.

Prowadzony od kilku lat proces wodociągowania gminy spowodował wzrost zużycia wody, a więc także produkcji ścieków. Uporządkowanie gospodarki ściekowej stało się koniecznością.

2.3. Usuwanie odpadów stałych

Gmina nie prowadzi zorganizowanej gospodarki odpadami. Odpady z gospodarstw zagospodarowane są we własnym zakresie oraz usuwane na „dzikie” wysypiska w sposób zagrażający środowisku.

Wsie: Paprotnia i Hołubla wyposażone są w typowe kontenery na odpady, które wywozi Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych z Siedlec na wysypisko we wsi Wola Suchożebska.

Istnieje potrzeba zorganizowania systemu zbiórki i wywozu odpadów w pozostałych miejscowościach.

2.4. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Gmina nie posiada źródła gazu ziemnego. Według programu gazyfikacji byłego województwa siedleckiego przez jej teren (Trębice Górne, Stare Trębice) planowane jest poprowadzenie gazociągu wysokiego ciśnienia z Zawad w gminie Przesmyki do Jabłonnej Lackiej – odgałęzienia od magistrali gazowej DN 700 Kobryń – Warszawa. Projektowana inwestycja umożliwi gazyfikację gmin: Paprotnia, Korczew, Repki, Jabłonna Lacka i Sabnie.

Alternatywnym rozwiązaniem może być zaopatrzenie w gaz ziemny z południowo-wschodniego obszaru gminy Paprotnia, w związku z wydaniem dla obszaru „Siedlce” koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Granice tego obszaru zostały wskazane na rysunku studium „Uwarunkowania”.

2.5. Zaopatrzenie w ciepło.

Ogrzewanie budynków realizowane jest indywidualnie – głównie ze źródeł ciepła na paliwo stałe. Istnieje potrzeba stosowania paliw o mniejszej uciążliwości dla środowiska.

2.6. Uwarunkowanie wynikające z uzbrojenia gminy w infrastrukturę sanitarną

Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy

- zasoby wód podziemnych na terenie gminy wystarczające do pokrycia docelowego zapotrzebowania na cele bytowo- gospodarcze
- zwodociągowany cały teren gminy.

Ograniczenia rozwoju gminy

- brak zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków
- brak zorganizowanego systemu gospodarki odpadami
- brak źródła gazu ziemnego

3. ELEKTROENERGETYKA

3.1. Uwarunkowania zewnętrzne - powiązania ponadlokalne

Przez teren gminy Paprotnia przebiega kilka ponadlokalnych linii elektroenergetycznych realizujących infrastrukturalne połączenia zewnętrzne tej gminy z gminami sąsiednimi. Pracują one w systemie sieci dystrybucyjnych stanowiących własność PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa Rejon Energetyczny Siedlce łącząc się z sieciami sąsiednich Oddziałów PGE Dystrybucja

Są to:

- a) tranzytowa, jednotorowa dystrybucyjna linia wysokiego napięcia 110 kV Siedlce – Siemiatycze (woj. podlaskie) wiążąca sieci 110 kV Oddziału Warszawa i Oddziału Białystok,
- b) sieć ponadlokalnych dystrybucyjnych linii średniego napięcia 15 kV dostarczających energię elektryczną na teren gminy Paprotnia ze stacji 110/15 kV zlokalizowanych w Siedlcach, Sokołowie Podlaskim (stacje PGE Dystrybucja Oddział Warszawa) i Łosicach (stacja PGE Dystrybucja Oddział Lublin).

Dystrybucyjna linia 110 kV

Linia przebiegająca przez gminę Paprotnia jedynie tranzytowo ma znaczenie ponadregionalne, łączy ze sobą stacje 110/15 kV w Siedlcach i Siemiatyczach tworząc rezerwowe zasilanie południowych rejonów woj. podlaskiego ze zlokalizowanej w woj. mazowieckim elektrowni Kozienice. Wykonana została około 50 lat temu przewodami AFL 120 mm² na bramowych słupach strunobetonowych i jest w już złym stanie technicznym, wymaga więc pełnej modernizacji. Po wybudowaniu przez PSE Operator S.A. w Ujrzanowie koło Siedlec systemowej stacji 400/110 kV, trasa linii zostanie częściowo zmieniona i nawiązana do tej stacji.

Przez gminę Paprotnia linia biegnie głównie terenami rolnymi i fragmentarycznie leśnymi, nie zbliżając się do obszarów zwartej zabudowy. Lokalizacja w pobliżu linii wysokiego napięcia 110 kV obiektów kubaturowych odpowiadać musi ustaleniom zawartym w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. (Dz. U. Nr 192 poz. 1882 i 1883), które określa dopuszczalne poziomy pól elektrycznych i magnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów pod zabudowę mieszkaniową i dla innych miejsc dostępnych dla ludności. Ze względu na skomplikowany sposób ustalania bezpiecznych odległości od linii 110 kV, budowanych na różnych słupach, według różnych katalogów, przyjmuje się w oparciu o obliczenia, że bezpieczną odległością budynków mieszkalnych od skrajnych przewodów linii napowietrznych jest 14,5 m (ok. 19 m od osi linii).

Lokalizacja obiektów mieszkalnych w odległościach mniejszych niż wyżej podane jest możliwa, jednak każdorazowo musi być poprzedzona procedurą pomiarową określoną w wymienionym na wstępie Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Zasilanie gminy energią elektryczną średniego napięcia 15 kV

Gmina Paprotnia nie posiadając na swym terenie źródła energii SN 15 kV, zasilana jest w podstawowym układzie pracy linii SN ze stacji 110/15 kV zlokalizowanych w Siedlcach, Sokołowie Podlaskim i Łosicach.

Stacja 110/15 kV Siedlce Spokojna (SDL) jest głównym źródłem zasilania gminy Paprotnia, bowiem w podstawowym układzie pracy linii SN zasila 55,8 % pracujących w niej stacji trafo 15/0,4 kV. Stacja jest ogólnie w dobrym stanie technicznym posiada 2 transformatory 110/15 kV o mocach po 25 MVA, które dysponują jeszcze odpowiednimi zapasami mocy.

Stacja 110/15 kV Siedlce Przemysł (SDP) z wysuniętą rozdzielnią 15/15 kV RSM zasila w omawianej gminie 25,6% stacji 15/0,4 kV. Obiekt posiada 3 transformatory WN/SN, przy czym 2 transformatory po 25 MVA biorą udział w zasilaniu linii pozamiejskich. Stacja SDP posiada już przestarzałe wyposażenie i wymaga modernizacji.

Pozostałe stacje 110/15 kV – obiekty w Sokołowie Podlaskim i Łosicach, ze względu na dużą odległość od gminy Paprotnia oraz niekorzystny układ linii SN mają w jej zasilaniu jedynie niewielki udział – łącznie zasilają w niej około 19 % stacji 15/0,4 kV.

Istotnym problemem jest fakt, że w sytuacjach awaryjnych nie występuje pełna możliwość wzajemnego rezerwowania się stacji 110/15 kV biorących udział w zasilaniu gminy Paprotnia. Planowane kiedyś budowy stacji 110/15 kV w Mordach lub Korczewie nie doszły do skutku, więc niezawodność zasilania w północno-wschodnich rejonach powiatu siedleckiego nie uległa poprawie.

System magistralnych linii SN 15 kV

W podstawowym zasilaniu gminy Paprotnia udział bierze pięć magistralnych linii SN 15 kV, przy czym trzon tylko jednej z nich przebiega przez tereny gminy, natomiast pozostałe magistrale zasilają część pracujących w gminie stacji trafo 15/0,4 kV za pomocą promieniowych linii odgałęźnych lub pierścieniowych połączeń międzymagistralnych, a trzony linii głównych biegną przez tereny gmin sąsiednich.

Trzony linii magistralnych i powiązania międzymagistralne wyposażone są w odłączniki realizujące stałe podziały zasilania, które wraz z odłącznikami sekcyjnymi umożliwiają w stanach awaryjnych i przy czynnościach konserwacyjnych przełączanie zasilania z podstawowego na rezerwowe.

Układ zasilania gminy stanowią linie:

Siedlce Spokojna - Hołubla

Ma największe znaczenie w zasilaniu gminy Paprotnia, bowiem w podstawowym układzie pracy zasila 55,8 % (24 z 43) ogółu zlokalizowanych w niej stacji trafo 15/0,4 kV. Linia wybudowana jest przewodami AFL 70 mm², ale z uwagi na bardzo długi trzon jest linią wysoce awaryjną. We wsi Hołubla istnieje punkt węzłowy (wyposażony w odłączniki sterowane radiowo), w którym omawiana linia łączy się z pierścieniowymi liniami zasilanymi z magistral:

Sokołów Podlaski - Dziegietnia (połączenie wykonane linią o przewodach AFL 25mm² - wymaga modernizacji i przebudowy na AFL 70 mm²,

Siedlce Przemysł – Łosice (połączenie na terenie gminy Paprotnia posiada przewody AFL 70 mm².

Oprócz w/w powiązań linia Hołubla posiada powiązania pierścieniowe z linią Sokołów Podlaski - Siedlce (ma ono spore znaczenie praktyczne, lecz wymaga przebudowy na przewody AFL 70 mm²) oraz powiązania z magistralami Sokołów Podlaski-Repki i Łosice-Niemojki-Korczew, które z uwagi na bardzo duże odległości od stacji 110/15 kV w Sokołowie i Łosicach nie mają dla gminy Paprotnia istotnego znaczenia praktycznego.

Siedlce Przemysł – Łosice

W podstawowym układzie pracy zasila 25,6 % (11 z 43) gminnych stacji 15/0,4 kV pracujących we wsiach: Hołubla, Stasin, Krynki i Koryciany. Trzon linii biegnącej poza terenem gminy Paprotnia posiada częściowo przewody AFL 70 mm² (do wsi Wyczółki), a dalej przewody AFL 50 mm². Modernizacji na przewody o większym przekroju wymaga odgałęzienie do Hołubli – na odcinku Wyczółki -Ogrodniki

Sokołów Podlaski -Siedlce

Ma mniejsze znaczenie w systemie zasilania gminy Paprotnia, bowiem w podstawowym układzie

połączeń zasila tylko 5 stacji trafo 15/0,4 kV we wsi Rzeszotków – z wykorzystaniem odgałęzienia pomiędzy gminą Suchożebry a gminą Paprotnia. Odgałęzienie wymaga przebudowy na linię o większym przekroju przewodów. Trzon linii na całej długości pomiędzy stacjami 110/15 kV Sokołów Podlaski i Siedlce jest w dobrym stanie technicznym, posiada przewody AFL 70 mm², jednak na odcinku od stacji 110/15 kV w Siedlcach do zakładów produkcji materiałów budowlanych w Podnieśnie (gm. Suchożebry) linia jest bardzo mocno obciążona, co ogranicza jej wykorzystanie w awaryjnym zasilaniu gminy Paprotnia ze strony stacji 110/15 kV Siedlce Spokojna.

Łosice – Siedlce

Linia stanowi przedłużenie ciągu magistralnego Siedlce-Łosice, lecz zasilane ze stacji 110/15 kV w Łosicach. Prawie cały trzon tej linii posiada przewody AFL 50 mm², w przyszłości powinien więc być przebudowany na przewody AFL 70 mm². Tylko dwie wsie gminy Paprotnia - Łęczycki i Pliszki, a w nich 3 stacje trafo 15/0,4 kV zasilane są z tej linii za pomocą długiego i awaryjnego odgałęzienia promieniowego.

Sokołów Podlaski-Dziegietnia

Trzon linii biegnie poza terenem gminy Paprotnia i zasilana jest z niego tylko jedna stacja 15/0,4 kV pracująca we wsi Kobyłany Kozy. Trzon linii jest w dobrym stanie technicznym, posiada przewody AFL 70 mm². Znaczenie linii w zasilaniu gminy Paprotnia wzrośnie po wykonaniu modernizacji połączenia z linią Siedlce Spokojna – Hołubla.

Z przedstawionego powyżej omówienia systemu magistralnych linii SN 15 kV zasilających gminę Paprotnia wynika jednoznaczny wniosek, że nie jest to układ dobrze rozwinięty, bowiem główny ciężar zasilania tej gminy spoczywa na jednej, długiej i awaryjnej linii magistralnej. Przez ostatnich 12 lat, czyli od momentu uchwalenia poprzedniego studium gminy nie wykonano w niej żadnej inwestycji polegającej na budowie nowej lub modernizacji istniejącej ponadlokalnej linii SN 15 kV. Modernizacja oraz rozbudowa systemu magistrali powiązań międzyliniowych zasilających gminę Paprotnia jest więc konieczna, dla zapewnienia jej normalnych warunków rozwoju. Rozwiązaniem problemu może być rozbudowa sieci ponadlokalnych SN 15 kV i budowa stacji 110/15 kV związana z planowaną budową w gminach Paprotnia farmy wiatrowej.

3.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Lokalne sieci dystrybucyjne

Tworzą je urządzenia (stacje trafo 15/0,4 kV wraz z zasilającymi je odcinkami linii SN 15kV, linie niskiego napięcia nN 0,4 kV), których zadaniem jest zaopatrzenie w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców poszczególnych wsi. W gminie Paprotnia urządzenia

lokalne to niemal wyłącznie promieniowo zasilane sieci napowietrzne.

W dobrym stanie technicznym są sieci lokalne wybudowane lub całkowicie zmodernizowane od początku lat 80-tych do chwili obecnej, zapewniają bowiem dostawy energii elektrycznej niskiego napięcia o właściwych parametrach technicznych, co stanowi ważne, pozytywne uwarunkowanie społeczno- gospodarczego rozwoju wsi. W gminie Paprotnia za wsie posiadające cały system lokalnych sieci elektroenergetycznych w ogólnie dobrym stanie technicznym można uznać jedynie Koryciany i Rzeszotków. Stanowi to jedynie 9,1 % ogólnej liczby wsi tej gminy.

Wymienione wsie posiadają wystarczające ilości stacji trafo 15/0,4 kV z transformatorami o odpowiednich zapasach mocy, linie niskiego napięcia mają w trzonach przewody o odpowiednio dużych przekrojach, odpowiednio dobrano też długości poszczególnych obwodów linii uwzględniając wzrost obciążenia i możliwość perspektywicznego przyłączenia nowych odbiorców.

Następną grupę stanowią wsie posiadające sieci lokalne o zróżnicowanym stanie technicznym, część sieci SN 15kV i nN 0,4 kV została wybudowana lub zmodernizowana w latach 1980 - 2012, część sieci pochodzi z lat 1960-1970 i jest już wyeksploatowana lub mocno obciążona z uwagi na wzrost ilości odbiorców do niej przyłączonych.

W ciągu ostatnich 12 lat nie prowadzono w gminie Paprotnia kompleksowych modernizacji lokalnych sieci dystrybucyjnych na obszarach całych wsi, wykonano jednak szereg fragmentarycznych prac inwestycyjnych i modernizacyjnych związanych z przyłączeniami nowych odbiorców. Częściowa rozbudowa i modernizacja sieci lokalnych miała miejsce w 12 wsiach gminy. Łącznie przybyło 6 nowych słupowych stacji trafo 15/0,4 kV, zaś 3 przestarzałe stacje typu ŻH 15 przebudowano na stacje nowoczesne. Rozbudowę sieci obejmującą budowę nowych lub modernizację istniejących stacji trafo oraz linii niskiego napięcia wykonano we wsiach: Czarnoty, Hołubla, Kobylany Kozy, Krynki, Łęczycki, Nasiłów, Stasin. Rozbudowę i modernizację fragmentów sieci niskiego napięcia wykonano w Hołudli, Paprotni, Plutach, Podawcach, Strusach, i Uziębłach.

Zróżnicowany stan techniczny elektroenergetycznych sieci lokalnych, który określić można ogólnie jako średni występuje obecnie we wsiach: Czarnoty, Hołubla, Krynki, Kobylany Kozy, Łęczycki, Nasiłów, Paprotnia, Podawce, Stasin, Strusy, Uziębły. Ogólnie stanowi ją 11 wsi, czyli połowę wszystkich wsi gminy.

Ostatnią, niestety jeszcze zbyt liczną grupę stanowią wsie posiadające wszystkie (lub znaczną większość) lokalne urządzenia elektroenergetyczne w złym stanie technicznym. Zbudowano je przed rokiem 1970 z użyciem stacji ŻH 15 i linii na słupach żelbetowych,

ale przewodami o małym przekroju i o zbyt dużych długościach obwodów linii nN. Nie prowadzono w tych wsiach istotnych prac modernizacyjnych, więc sieci są tam już przestarzałe i wyeksploatowane.

Jest to powodem występowania dużych spadków napięć u odbiorców zlokalizowanych na końcach obwodów, wysoki jest też stopień awaryjności tych linii. W omawianej gminie sytuacja taka ma miejsce we wsiach: Grabowiec, Kaliski, Łozy, Pliszki, Pluty, Skwierczyn Lacki, Stare Trębice, Trębice Dolne, Trębice Górne. Jest to 9 wsi, czyli aż 40,9 % ich liczby .

W odniesieniu do stacji trafo 15/0,4 kV pracujących w gminie sytuacja przedstawia się następująco:

- stacje najstarsze z lat 60- tych, typu ŻH 15 – 21 sztuk (48,8 %)
- stacje typu STSb20/125 i STSa20/100 z lat 70-tych – 6 sztuk (14,3 %),
- stacje typu STSa20/250 z lat 80-tych – 7 sztuk (16,7 %)
- stacje typu STSbp/STSp 20/250 lub 400 z lat 2000- 12 – 9 szt. (20,2 %).

Jak widać z powyższego zestawienia, stacji pracujących około 40 lat, czyli w pełni zdekapitalizowanych technicznie jest 27 sztuk (63,1 %), natomiast jedynie 9 stacji (20,2%) to stacje najnowsze.

Aktualny (połowa roku 2012), ogólny stan techniczny lokalnych sieci elektroenergetycznych zasilających wsie gminy Paprotnia przedstawia się następująco:

- stan dobry - ok. 9,1 % wsi , w roku 2000 było podobnie,
- stan średni - ok. 50 % wsi, w roku 2000 było ok.36,4 %,
- stan zły - ok. 40,9 % wsi, w roku 2000 było ok. 54,5 %.

Jak widać z porównania, nastąpiła jedynie niewielka zmiana na lepsze. Stosunkowo mały zakres działań modernizacyjnych i inwestycyjnych spowodował, że jedynie w 5 wsiach wystąpiła wyraźna poprawa z ogólnego stanu złego do stanu średniego.

Nadal jednak gmina Paprotnia jest jedną z najbardziej zaniedbanych w rozwoju lokalnych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych gmin w województwie mazowieckim. Stanowi to poważną barierę w rozwoju gminy.

WÓJT GMINY PAPROTNIA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PAPROTNIA

CZĘŚĆ II - KIERUNKI

**Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXIX/131/13
Rady Gminy Paprotnia
z dnia 27 czerwca 2013 r.**

WYKONAWCA

Biuro Usługowe „Anihal”

Sp. z o.o. w Siedlcach, ul. Kilińskiego 24

Zespół autorski:

Maria Wróbel – główny projektant

upr urb. 395/88, WA-235

Pelagia Pawlik

Karol Zalewski

Siedlce, czerwiec 2013 r.

Spis treści

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	5
1. Informacje formalno-prawne	5
2. Obszar opracowania	5
3. Podstawa prawna	5
4. Dokumentacja Studium	6
I. CELE ROZWOJU GMINY	7
II. FUNKCJE GMINY.....	7
III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	8
1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	8
2. Główne kierunki rozwoju i przekształceń.....	9
IV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	9
1. Informacje wstępne	9
2. Tereny rozwoju zabudowy.....	9
V. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	21
1. Obszary i obiekty prawnie chronione	21
2. Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną	22
3. Ochrona korzyści ekologicznych	22
4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	22
5. Ochrona gruntów leśnych	23
6. Ochrona gruntów rolnych	23
7. Ochrona złóż surowców mineralnych	23
8. Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego	23
VI. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	24
1. Obszary objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	24
2. Obiekty znajdujące się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	24

3. Obiekty i obszary proponowane do objęcia ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	25
4. Strefy ochrony konserwatorskiej oraz warunki w poszczególnych strefach	25
VII.KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	27
1. Układ drogowy	28
2. Komunikacja zbiorowa	29
3. Transport	29
4. Ruch pieszny	29
5. Ruch rowerowy	29
6. Miejsca parkingowe	29
7. Koordynacja polityki transportowej i rozwoju przestrzennego	30
VIII.KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	32
1. Kierunki rozwoju infrastruktury sanitarnej.....	32
2. Kierunki rozwoju elektroenergetyki	33
3. Telekomunikacja	38
IX.INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	39
X.INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ...	39
XI.OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	39
XII.OBSZARY DLA, KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	39
XIII.KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	40
1. Kształtowanie przestrzeni rolniczej	40
2. Zasady zagospodarowania terenów leśnych	41
3. Gospodarka łowiecka	43
XIV.OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	44
XV.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	44

XVI.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	44
XVII.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	44
XVIII.GRANICE TERENÓW ZAMKNIETYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	44
XIX.UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM GMINY PAPROTNIA.....	44 45

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

1. Informacje formalno-prawne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia zostało wykonane w Biurze Usługowym "ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach na podstawie:

- uchwały Rady Gminy w Paprotni Nr IX/31/11 z dnia 28 czerwca 2011 r. o przystąpieniu do opracowania "Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia",
- umowy o dzieło z dnia 15 września 2011 r. zawartej pomiędzy Gminą Paprotnia a Biurem Usługowym " ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach.

2. Obszar opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia zostało opracowane w granicach administracyjnych z uwzględnieniem obszarów sąsiednich niezbędnych do analizy powiązań i uwarunkowań zewnętrznych gminy.

3. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym określona jest polityka przestrzenna gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego ale ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zakres studium w części tekstowej i graficznej określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Niniejszy dokument planistyczny stanowi opracowanie ujednolicone, które w stosunku do dokumentu uchwalonego uchwałą XIX/110/00 r. Rady Gminy w Paprotni z dnia 23 listopada 2000 r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu ww. studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,

- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia,
- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- przepisów odrębnych, które weszły w życie od czasu uchwalenia Studium tj. od 2000 r., które istotny sposób wpływają na ustalenia studium,
- wniosków, które zostały złożone do studium.

Ze względu na zaktualizowanie dokumentacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia w wielu zagadnieniach zmianą objęto całość tekstu i rysunków studium i zrezygnowano z ich wyróżnienia. Jeżeli w dalszej części tekstu będzie mowa o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia należy przez to rozumieć niniejszą zmianę studium.

4. Dokumentacja Studium

Całość dokumentacji obejmuje:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia - część uchwalana przez Radę Gminy składająca się z:
 - 1) części tekstowej ustaleń studium stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013 r. obejmująca:
 - część I uwarunkowania,
 - część II kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - 2) części graficznej ustaleń studium obejmującej:
 - rysunek w skali 1:25000 pt. "Uwarunkowania" stanowiący załącznik nr 2 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013 r. ,
 - rysunek w skali 1:25000 pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowiący załącznik nr 3 do uchwały nr XXIX/131/13 Rady Gminy w Paprotni z dnia 27 czerwca 2013 r.
2. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Paprotnia nie podlegająca uchwaleniu, składająca się z części tekstowej i części graficznej.

I. CELE ROZWOJU GMINY

Określenie polityki przestrzennej gminy wymaga ścisłego powiązania tej polityki z ekonomicznymi i społecznymi podstawami rozwoju gminy.

Zagadnienia te analizowano w zakresie, w jakim te podstawy i kierunki wynikają z uwarunkowań rozwoju gminy oraz w jakim wpływają na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku z tym w studium określa się następujące cele rozwoju gminy:

1. *Stworzenie warunków do dalszego rozwoju i unowocześniania rolnictwa*
2. *Zachowanie i ochronę zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego*
3. *Poprawa jakości życia mieszkańców gminy uwzględniająca możliwości pracy, nauki, wypoczynku i realizacji indywidualnych ambicji.*
4. *Wzmocnienie trendów zrównoważonego rozwoju gminy we współpracy z gminami sąsiednimi.*
5. *Kreowanie nowych szans rozwoju gminy w obszarze usług i wykorzystania walorów położenia gminy blisko miasta Siedlce.*
6. *Wykorzystanie dobrych warunków do produkcji energii z farm wiatrowych.*

II. FUNKCJE GMINY

- 1) Funkcja podstawowa: rolnictwo i obsługa rolnictwa.
- 2) Funkcje towarzyszące: mieszkalnictwo, usługi, agroturystyka.

Prawidłowe funkcjonowanie gminy związane będzie z możliwie niekonfliktowym rozwojem funkcji podstawowej i funkcji towarzyszących, nie kolidującym z warunkami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym dla mieszkańców gminy jest miejscowość gminna – Paprotnia, ośrodkiem wspomagającym jest wieś Hołubla. Na obszarze gminy Paprotnia nie przewiduje się lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w art. 17 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2012r. poz 647 z późn. zm.) oraz zmian, o których mowa w art. 250 ust.5 i 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska w istniejących zakładach o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii i nowych inwestycji oraz rozmieszczenia obszarów przestrzeni publicznej i terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie takich zakładów, w przypadku gdy te inwestycje, obszary lub tereny zwiększają ryzyko lub skutki poważnych awarii. Na obszarze gminy nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni

sprzedaży powyżej 2000 m².

III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1. Struktura funkcjonalno przestrzenna

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy określono na podstawie:

- istniejącego zagospodarowania terenu,
- przyrodniczych uwarunkowań w tym w szczególności wynikających z położenia fragmentu północno – wschodniej części gminy w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie,
- tendencji demograficznych,
- potrzeb wynikających z określonych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- potrzeb wynikających z wniosków mieszkańców gminy oraz inwestorów z poza gminy

Struktura funkcjonalno przestrzenna gminy obejmuje:

- **system terenów otwartych**, w tym : tereny lasów , tereny upraw polowych, łąk i pastwisk, tereny rzek, cieków wodnych i stawów oraz inne tereny niezabudowane,
- **sieć osadniczą** obejmującą tereny zabudowy, w tym przede wszystkim: tereny zabudowy zagrodowej w małym stopniu zabudowy jednorodzinnej, zabudowy objętej ochroną konserwatora zabytków, tereny usług o charakterze publicznym, tereny usług indywidualnych, tereny zabudowy rolnej specjalistycznej oraz , w niewielkim stopniu, tereny przemysłowe,
- **układ drogowy** zapewniający dogodne połączenia między ośrodkami, w tym układ drogowo- uliczny w miejscowościach Paprotnia i Hołubla,
- **systemy infrastruktury technicznej** obsługującej sieć osadniczą , w tym : zorganizowane systemy zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną , z których znaczenie mają również farmy wiatrowe i inne odnawialne źródła energii, systemy gromadzenia i odprowadzania ścieków komunalnych i technologicznych oraz obiekty i urządzenia telekomunikacyjne.

Podstawowymi kierunkami rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Paprotnia są :

- ochrona najcenniejszych elementów i terenów przyrodniczych oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- utrwalanie rozwoju budownictwa zagrodowego i jednorodzinnego oraz wzmacnianie

ośrodków obsługi mieszkańców,

- wyznaczenie nowych terenów do lokalizacji farm wiatrowych i urządzeń solarnych,

2. Główne kierunki rozwoju i przekształceń

Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów oraz sposobie ich zagospodarowania określono na podstawie analiz dotyczących:

- ograniczeń dla zabudowy i zagospodarowania terenu wynikających z wymogów ochrony przyrody, ochrony zabytków, ochrony środowiska i zdrowia ludzi,
- istniejącego wyposażenia gminy w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej oraz możliwości jej rozwoju,
- dotychczasowego przeznaczenia terenów określonego w studium z 2000r.,
- istniejącego zagospodarowania terenów,
- wniosków do studium

Gmina Paprotnia jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują około 77% powierzchni gminy, lasy około 20 %, a tereny zabudowane tylko 3%. W strukturze przestrzennej gminy znacznie przeważają tereny otwarte i taka tendencja utrzyma się w dalszej perspektywie.

Tereny przeznaczone pod zabudowę zostały wyznaczone jako przedłużenie i uzupełnienie istniejącej zabudowy oraz, w przypadku terenów lotniskowych jako tereny położone dalej od istniejącej zabudowy.

Obszary osadnicze tworzą wsie, w których przeważa zabudowa zagrodowa. W miejscowości gminnej Paprotni i wsi Hołubla w większym stopniu pojawia się zabudowa jednorodzinna i usługowa głównie z zakresu oświaty, kultury, ochrony zdrowia i sportu

IV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

1. Informacje wstępne

Ilekoć w dalszej części tekstu będzie mowa o **zabudowie uciążliwej** należy przez to rozumieć obiekty **zaliczone** do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ilekoć w dalszej części tekstu będzie mowa o **zabudowie nieuciążliwej** należy przez to rozumieć obiekty **nie zaliczone** do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.

2. Tereny rozwoju zabudowy

Tereny rozwoju zabudowy zostały podzielone na :

- tereny przeznaczone pod rozwój dotychczasowych funkcji

- tereny nowe przeznaczone pod rozwój różnych Funkach.

Tereny przeznaczone pod rozwój dotychczasowych funkcji obejmują tereny zabudowane, tereny przeznaczone pod zabudowę o określonych funkcjach wyznaczone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z 2000 r. oraz tereny niezabudowane stanowiące kontynuację dotychczasowego użytkowania i przeznaczenia.

Są to tereny przeznaczone pod rozwój funkcji o podobnych rodzajach zabudowy i podobnych zasadach zagospodarowania stanowiących kontynuację istniejącego sposobu zabudowy i zagospodarowania oraz kontynuację funkcji określonych w studium z 2000r.

Nowe tereny przeznaczone pod rozwój zabudowy o różnych funkcjach są to tereny dotychczas użytkowane rolniczo a przeznaczone pod różne rodzaje zabudowy. Obejmują one tereny , w stosunku do których właściciele wystąpili z wnioskami oraz które służą realizacji skonkretyzowanych celów rozwojowych gminy pod warunkiem , że nie są sprzeczne z wymogami wynikającymi z przepisów odrębnych a w szczególności z przepisów ochrony przyrody i ochrony dóbr kultury.

Tereny rozwoju zabudowy zostały wyodrębnione orientacyjną granicą oraz symbolami literowymi i cyfrowymi określającymi ich funkcje określone niżej:

M1	Tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej
M2	Tereny zabudowy zagrodowej
M3	Tereny zabudowy jednorodzinnej i letniskowej
MN U	Tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej
UA,UK	Tereny usług administracji i kultury
U 1	Tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej
U 2	Tereny zabudowy usługowej uciążliwej i nieuciążliwej
U O	Tereny usług oświaty
UK	Tereny usług kultury
UKS	Tereny usług sakralnych
UZ	Tereny usług zdrowia i opieki społecznej
UI	Tereny usług OSP
US	Tereny usług sportu
PU	Tereny przemysłowo- usługowe
P	Tereny przemysłu
PE	Tereny eksploatacji surowców naturalnych
RP	Tereny zabudowy produkcji rolnej specjalistycznej

RUW	Tereny obsługi rolnictwa – lecznice weterynaryjne
KS	Tereny stacji paliw

Dla terenów o określonym przeznaczeniu znajdujących się w granicach ochrony konserwatorskiej oraz wsi historycznych obowiązują zasady określone w rozdziale VI.

Dla terenów o wyodrębnionych funkcjach obowiązuje zachowanie standardów określonych w punkcie 2.2.niniejszego rozdziału.

2.1 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów przeznaczonych pod zabudowę

M1 - tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej

- 1) główna funkcja – zabudowa jednorodzinna i zagrodowa , w tym obiekty i urządzenia służące produkcji rolnej uznanej za dział specjalny,
- 2) uzupełniające funkcje: zabudowa usługowa nieuciążliwa oraz urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) nowa zabudowa może być realizowana z zachowaniem standardów określonych w ust. 2.2 niniejszego rozdziału,
- b) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana pod warunkiem zachowania standardów określonych w ust 2.2 niniejszego rozdziału,
- c) w zabudowie zagrodowej dopuszcza się zabudowę nieuciążliwą związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego t.j. w szczególności budynki inwentarskie, gospodarce, budowle rolnicze, obiekty uznane za dział specjalny itp.
- d) dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej nieuciążliwej wolnostojącej lub wbudowanej (głównie dla potrzeb obsługi ludności),
- e) zaleca się wprowadzanie zieleni urządzonej jako trwałego elementu towarzyszącego zabudowie mieszkaniowej i usługowej,
- f) dopuszcza się, poza orientacyjnymi granicami terenów M1 określonymi na rysunku studium pt "Kierunki" lokalizację zabudowy zagrodowej w tym również budowli rolniczych, gospodarstw rolnych uznanych za dział specjalny pod następującymi warunkami:
 - ewentualna uciążliwość obiektów musi ograniczyć się do własnego terenu,
 - teren posiada dostęp do drogi publicznej lub do dróg wewnętrznych i dojazdowych,

-w przypadku lokalizacji budynków inwentarskich o obsadzie, która wymaga obowiązku przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko ustala się zachowanie odległości min. 300,0 m od istniejących budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz 300,0 m od granicy terenów przeznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniową.

- g) dopuszcza się lokalizację wydzielonego terenu parkingu pod warunkiem ochrony interesów osób trzecich oraz zgodności z przepisami odrębnymi.

M2 - tereny zabudowy zagrodowej

- 1) główne funkcje - zabudowa zagrodowa,
- 2) uzupełniające funkcje: zabudowa jednorodzinna, zabudowa usługowa nieuciążliwa oraz urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania - jak dla M 1

M3 - tereny zabudowy jednorodzinnej i letniskowej

- 1) główne funkcje - zabudowa jednorodzinna i zabudowa letniskowa,
- 2) uzupełniające funkcje: zabudowa usługowa nieuciążliwa, zieleń urządzona oraz urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- architektura domów letniskowych i jednorodzinnych powinna być dostosowana do architektury regionalnej i otaczającego krajobrazu,
- obowiązuje zachowanie standardów określonych w punkcie 2.2 . niniejszego rozdziału,
- ogrodzenie działek powinno być ażurowe; zakazuje się budowy ogrodzenia pełnego betonowego,
- dopuszcza się wydzielenie indywidualnych dróg wewnętrznych, dojazdowych o szerokości min 5,0 m,
- dopuszcza się wybudowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, jeżeli nie ma możliwości odprowadzania nieczystości ciekłych do kanalizacji sanitarnej.

MNU – tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej

- 1) główna funkcja - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa nieuciążliwa,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleń urządzona, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) dla zabudowy jednorodzinnej – jak dla terenów M1,
- b) dla zabudowy usługowej nieuciążliwej:
 - istniejąca zabudowa może być rozbudowywana i nadbudowywana,
 - nowa zabudowa usługowa może być realizowana jako wolnostojąca lub wbudowana w pomieszczeniach budynków mieszkalnych.

UKS - tereny usług sakralnych

- 1) główna funkcja – obiekty kultu religijnego
- 2) uzupełniające funkcje – zieleń urządzona, urządzenia infrastruktury technicznej przeznaczone do obsługi obiektów kultu religijnego.

Zasady zagospodarowania

- a) dla terenów i obiektów objętych strefami ochrony konserwatorskiej obowiązują zasady zagospodarowania określone w rozdziale VI.
- b) dla terenów i obiektów nie objętych strefami ochrony konserwatorskiej ustala się:
 - istniejąca zabudowa może być rozbudowywana i przebudowywana,
 - dopuszcza się nową zabudowę pod warunkiem zharmonizowania jej z istniejącymi obiektami kultu religijnego,
 - zaleca się wprowadzenie zieleni urządzonej.

UO - tereny usług oświaty

- 1) główna funkcja – usługi oświaty,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleń urządzona, usługi sportu, urządzenia infrastruktury technicznej

Zasady zagospodarowania

- a) istniejące obiekty mogą być rozbudowywane, nadbudowywane i przebudowywane,
- b) ustala się możliwość lokalizacji nowych obiektów towarzyszących np. obiektów socjalnych, administracyjnych, sportowych,
- c) zaleca się wprowadzenie zieleni urządzonej.

US – tereny usług sportu

- 1) główna funkcja – boiska i urządzenia sportowe,
- 2) uzupełniająca funkcje: zieleń urządzona.

Zasady zagospodarowania

- a) modernizacja i uzupełnienie urządzeń sportowych,
- b) dopuszczenie lokalizacji budynków socjalno-administracyjnych.

UA, UK - tereny usług administracji, kultury i innych usług publicznych

- 1) główna funkcja - obiekty obsługi ludności, głównie w zakresie kultury i administracji,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleni urządzona, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) adaptacja istniejących obiektów z możliwością rozbudowy, przebudowy i budowy nowych obiektów,
- b) dopuszcza się budowę parkingów i urządzeń infrastruktury technicznej,
- c) zaleca się wprowadzenia zieleni urządzonej.

UZ – tereny usług zdrowia

- 1) główna funkcja – usługi zdrowia i opieki społecznej,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleni urządzona, parking, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) adaptacja istniejących obiektów z możliwością rozbudowy, przebudowy i budowy nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

UK – tereny usług kultury

- 1) główna funkcja – usługi kultury, w tym świetlice wiejskie,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleni urządzona, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) adaptacja istniejących obiektów z możliwością rozbudowy, przebudowy i budowy nowych obiektów,
- b) dopuszcza się lokalizację nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

UI – tereny zabudowy usługowej – strażnice OSP

Zasady zagospodarowania

- a) istniejące budynki OSP mogą być rozbudowywane i nadbudowywane,
- b) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków OSP na zabudowę usługową nieuciążliwą,
- c) dopuszcza się budowę parkingów,
- d) ustala się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej, w tym w szczególności

obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej.

U 1 – tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej

- 1) główna funkcja – zabudowa usługowa nieuciążliwa,
- 2) uzupełniająca funkcja – zabudowa mieszkaniowa, zieleni urządzona,

Zasady zagospodarowania

- a) zabudowa usługowa skalą i gabarytami powinna być dostosowana do istniejącej zabudowy,
- b) zaleca się wprowadzenie zieleni urządzonej oraz małej architektury,
- c) istniejąca zabudowa usługowa może być rozbudowywana i nadbudowywana.

U 2 - tereny zabudowy usługowej

- 1) główne funkcje - zabudowa usługowa uciążliwa i nieuciążliwa,
- 2) uzupełniające funkcje: zieleni izolacyjna, urządzenia infrastruktury technicznej w tym w szczególności obiekty infrastruktury telekomunikacyjnej.

Zasady zagospodarowania

- a) ograniczenie ewentualnej uciążliwości do granic własnego terenu,
- b) wprowadzenie zieleni izolacyjnej przy obiektach uciążliwych.

KSU - tereny stacji paliw i zabudowy usługowej

Zasady zagospodarowania dla stacji paliw (KS)

- a) parametry stacji paliw - wg indywidualnych rozwiązań,
- b) wprowadzenie zieleni izolacyjnej

Zasady zagospodarowania dla zabudowy usługowej

- a) nowa zabudowa usługowa musi spełniać standardy określone w ust. 2.2 niniejszego rozdziału,
- b) nowa zabudowa może być realizowana jako nieuciążliwa i uciążliwa pod warunkiem ograniczenia uciążliwości do granic własnego terenu,
- c) zaleca się wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej,
- d) dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej, w tym w szczególności obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej

PU - tereny zabudowy przemysłowo - usługowej

- 1) główne funkcje – zabudowa produkcyjna, usługowa uciążliwa i nieuciążliwa, składy, magazyny hurtownie,

2) uzupełniające funkcje - zieleń izolacyjna , urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) dla zabudowy produkcyjnej – jak dla **P**
- b) dla zabudowy usługowej - jak dla **U2**
- c) dopuszcza się obiekty usługowe nie kolidujące z zagospodarowaniem przemysłowym.

P – tereny przemysłu

- 1) główna funkcja - zabudowa produkcyjna uciążliwa i nieuciążliwa, składy magazyny, hurtownie, wiaty itp.
- 2) uzupełniająca funkcja – usługi uciążliwe i nieuciążliwe, urządzenia infrastruktury technicznej, zieleń izolacyjna.

Zasady zagospodarowania

- a) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana,
- b) wokół obiektów uciążliwych należy wprowadzić zieleń izolacyjną,
- c) uciążliwość obiektów musi ograniczyć się do własnego terenu,
- d) zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
- e) dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej.

PE – tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych

Zasady zagospodarowania

- a) eksploatacja surowców z zastosowaniem środków ograniczających szkody w środowisku przyrodniczym
- b) obowiązuje zachowanie filarów ochronnych
 - min.10,0m od granicy pasa drogowego drogi powiatowej
 - min 6,0m od granicy nieruchomości sąsiednich
 - min 12,0m od lasów
- c) po wyeksploatowaniu surowców teren należy zrekultywować teren w kierunku leśnym lub wodnym

ZCc- tereny cmentarzy czynnych w miejscowościach Paprotnia i Hołubla objęte strefą „B” ochrony konserwatorskiej

Zasady zagospodarowania

- a) adaptuje się istniejące tereny cmentarzy czynnych w miejscowościach Paprotnia i Hołubla,

- b) ustala się zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania tj. utrzymania istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów, osi widokowych i kompozycyjnych,
- c) dopuszcza się lokalizację nowych dróg niezbędnych do obsługi cmentarzy,
- d) dopuszcza się realizację nowej zabudowy związanej z obsługą cmentarzy (np. kaplicy przycmentarnej), której architektura i gabaryty będą dostosowane do otaczającego krajobrazu,
- e) ustala się zachowanie istniejącej zieleni z dopuszczeniem jej przebudowy,
- f) ustala się pas izolujący wokół cmentarzy czynnych od innych terenów:
 - o szerokości 50 m od granicy cmentarza, w którym zakazuje się realizacji zabudowy mieszkaniowej oraz produkcji i przechowywania żywności,
 - o szerokości 150 m, w którym budowa budynków może być dopuszczona pod warunkiem przyłączenia do sieci wodociągowej,
 - zakazuje się lokalizowania ujęć wody do celów komunalnych,

RP – tereny zabudowy produkcyjnej rolnej

- 1) główna funkcja – obiekty produkcji rolnej, w tym w szczególności uznanej za dział specjalny wg przepisów odrębnych (np. kurniki, pieczarkarnie, indyczkarnie itp.)
- 2) uzupełniająca funkcje: zabudowa związana z obsługą produkcji rolnej, zabudowa mieszkaniowa dla właściciela, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) adaptacja istniejącego sposobu zagospodarowania z możliwością rozbudowy i nadbudowy,
- b) dopuszczenie lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej rolnej, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- c) dopuszcza się lokalizację budowli rolniczych.

RUW – tereny obsługi rolnictwa – lecznice weterynaryjne

- 1) główna funkcja – lecznice weterynaryjne,
- 2) uzupełniająca funkcja – zabudowa mieszkaniowa, infrastruktura techniczna.

Zasady zagospodarowania

- a) adaptacja istniejącego sposobu zagospodarowania z możliwością rozbudowy nadbudowy i przebudowy,
- b) dopuszcza się zabudowę mieszkaniową dla właściciela lecznicy,
- c) dopuszcza się lokalizację nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Obszary lokalizacji farm wiatrowych ze strefą ich oddziaływania

W południowo wschodniej części gminy Paprotnia zostały wyznaczone obszary lokalizacji farm wiatrowych ze strefą ich oddziaływania.

Zasady zagospodarowania

- a) wyznacza się obszary lokalizacji farm wiatrowych ze strefą oddziaływania oraz infrastrukturą towarzyszącą (infrastruktura drogowa, infrastruktura przyłączeniowa)
- b) ustala się, dla potrzeb obsługi komunikacyjnej farm wiatrowych, możliwość poszerzenia istniejących dróg powiatowych, gminnych, wewnętrznych i dojazdowych oraz wydzielenia nowych dróg wewnętrznych i dojazdowych,
- c) dopuszcza się lokalizację Głównego Punktu Zasilania (stacji transformatorowej) do przesyłu energii elektrycznej na obszarze gminy bez określenia jego lokalizacji na rysunku studium pt. "Kierunki",
- d) przy lokalizacji turbin wiatrowych obowiązuje:
 - zachowanie odległości co najmniej 400 m od istniejących budynków mieszkalnych oraz od projektowanych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową zagrodową, jednorodzinną, usługową i lotniskową oznaczoną symbolami M1, M2, M3,
 - zachowanie odległości co najmniej 200m od kompleksów leśnych o powierzchni powyżej 10 ha,
 - zakaz lokalizacji turbin wiatrowych w terenach korytarzy ekologicznych,
 - uwzględnienia ochrony istniejących zasobów przyrody i środowiska oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich, w szczególności w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Obszary przeznaczone do lokalizacji instalacji solarnych ze strefą oddziaływania

We wsi Rzeszotków została wyznaczona granica obszarów przeznaczonych do lokalizacji instalacji solarnych

Zasady zagospodarowania

- a) uciążliwe oddziaływanie instalacji solarnych musi zamknąć się w granicach określonych na rysunku studium pt. "Kierunki".
- b) dla potrzeb obsługi komunikacyjnej instalacji solarnych dopuszcza się poszerzenie drogi powiatowej, dróg wewnętrznych oraz wydzielenie nowych dróg.

2.2. Standardy zabudowy i zagospodarowania terenów

Dla terenów rozwoju zabudowy o różnych funkcjach zostały ustalone standardy zabudowy i zagospodarowania terenu.

Standardy określone poniżej nie obowiązują dla urządzeń infrastruktury technicznej, w tym również dla budowli telekomunikacyjnych.

1) Zabudowa jednorodzinna w zabudowie wolnostojącej i bliźniaczej

- wysokość budynków mieszkalnych – do trzech kondygnacji nadziemnych, maksymalnie do 12,0m od poziomu terenu do kalenicy dachu; dachy dwuspadowe i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45° z dopuszczeniem stosowania dachów płaskich,
- wysokość budynków gospodarczych i garażowych - jedna kondygnacja nadziemna, maksymalnie do 7,0m od poziomu terenu do kalenicy dachu; dachy dwuspadowe i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°; nad budynkami gospodarczymi i garażowymi dopuszcza się dachy jednospadowe o kącie nachylenia połaci dachowej do 20°,
- intensywność wykorzystania terenu – t.j. wskaźnik powierzchni zabudowy kubaturowej do powierzchni danej działki nie może przekroczyć 40 % powierzchni działki ,
- powierzchnia czynna biologicznie - min. 30 % powierzchni działki.

2) Zabudowa zagrodowa

- wysokość budynków mieszkalnych do trzech kondygnacji nadziemnych, nie więcej niż 12,0 m od poziomu terenu do kalenicy dachu; dachy dwuspadowe i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°; dopuszcza się dachy płaskie,
- intensywność wykorzystania terenu - t.j. wskaźnik powierzchni zabudowy kubaturowej do powierzchni danej działki nie może przekroczyć 30 % powierzchni działki,
- powierzchnia biologicznie czynna – min. 40 % powierzchni działki,
- wysokość budynków gospodarczych, garażowych i inwentarskich do 10,0 m od poziomu terenu do kalenicy dachu; dopuszcza się, ze względu na skalę i rodzaj produkcji rolnej lub hodowlanej, wysokość w.w. budynków do 12,0m,
- parametry i gabaryty budowli rolniczych – według indywidualnych potrzeb.

3) Zabudowa usługowa (nie dotyczy zabudowy oznaczonej na rys. studium symbolem UKS)

- wysokość budynków usługowych - maksymalnie do 12,0m od poziomu terenu do kalenicy dachu,
- dachy dwuspadowe i wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 60° ; dopuszcza się dachy płaskie,

- intensywność wykorzystania terenu – powierzchnia zabudowy kubaturowej nie może przekroczyć 60 % powierzchni działki ,
- powierzchnia czynna biologicznie - min. 20% powierzchni działki.

4) Zabudowa przemysłowa

- wysokość od poziomu terenu do kalenicy dachu do max. 20,0 m,
- intensywność wykorzystania terenu – powierzchnia zabudowy, w tym również powierzchnia dojazdów i parkingów nie może przekroczyć 80% powierzchni danej działki lub działek,
- powierzchnia biologicznie czynna – min. 20 % powierzchni danej działki.

3. Tereny otwarte z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania.

Na terenach rolnych ustala się zachowanie istniejącej zabudowy i istniejącego sposobu zagospodarowania z możliwością jej rozbudowy, przebudowy i nadbudowy. Na terenach rolnych dopuszcza się, przy zachowaniu zasad ochrony środowiska przyrodniczego, lokalizację nowej zabudowy zagrodowej z możliwością wykorzystania jej do celów agroturystyki, a także obiektów związanych z produkcją rolną i jej obsługą, budowli rolniczych oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

4. Tereny wyłączone z zabudowy

Tereny wyłączone z zabudowy kubaturowej obejmują lasy, zbiorniki i ciek wodne, stawy, tereny rolne położone w dolinach cieków wodnych stanowiących korytarze ekologiczne, pomniki przyrody, tereny projektowanego rezerwatu przyrody „Podawce”, oraz tereny projektowanych 4 użytków ekologicznych we wsiach: Skwierczn Lacki, Hołubla i Paprotnia.

Na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Tereny rolne położone w dolinach cieków wodnych to tereny korytarzy ekologicznych charakteryzujące się wysokim udziałem użytków zielonych służące zachowaniu lokalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewniające ciągłość powiązań ekologicznych.

Na obszarach lasów obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej z wyłączeniem obiektów związanych z funkcjonowaniem i utrzymaniem tych terenów.

V. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Obszary i obiekty prawnie chronione

Na terenie gminy Paprotnia znajdują się trzy formy prawnej ochrony przyrody:

- Park krajobrazowy
- Otulina parku krajobrazowego
- Pomniki przyrody

Nadbużański Park Krajobrazowy oraz jego otulina funkcjonują na mocy rozporządzenia Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 kwietnia 2003r zmieniającego rozporządzenie w sprawie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego oraz jego powiększania (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 115, poz.2799 z dnia 28.04.2003r.). Na terenie gminy Paprotnia park ten zajmuje 11 ha a otulina 314 ha . Fragment parku wraz z otulina i znajdują się w jej północno – wschodniej części gminy.

W 2006r ustanowiono plan ochrony parku Rozporządzeniem nr 20 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 sierpnia 2006r w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku (Dz. Urz.Woj. Maz. Nr 172, poz. 6757) i Rozporządzeniem nr 2 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 stycznia 2007r zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku (Dz. Urz. Woj. Maz.Nr 35, poz.698) . Wraz z wejściem w życie powyższych rozporządzeń wszelkie działania ochronne na terenie parku prowadzone są według obowiązującego planu ochrony parku. Na terenie gminy Paprotnia ponad to objęto ochroną prawną w formie pomników przyrody lipę drobnolistną , dąb szypułkowy i głąz narzutowy

Nr ewid.	Miejscowość	Liczba	Obiekt	Obwód (cm)	Wysokość (m)
0455	Hołubla	3	Lipa drobnolistna	214-277	21- 23
0456	Hołubla	1	Dąb szypułkowy	297	20
0117	Stasin	1	Głąz	610	1

Ustala się konieczność zachowania 15 m strefy ochronnej wokół pomników przyrody wykluczającej wszelkie zainwestowanie. Zakazuje się :

1. wycinania i uszkodzania drzew ,
2. umieszczania tablic, napisów , ogłoszeń reklamowych i innych znaków ,
3. zanieczyszczania terenu i rozpalania ognia w pobliżu drzew ,

4. budowy urządzeń technicznych i telekomunikacyjnych w pobliżu drzew.

2. Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną

Proponuje się ustanowienie na terenie gminy następujących form ochrony:

- 4 użytków ekologicznych we wsiach : Skwierczyn Lacki(1) , Hołubla (2), Paprotnia (1)
- Rezerwatu przyrody „ Podawce „

Do czasu utworzenia w.w.form ochrony przyrody na tych terenach obowiązuje zakaz zabudowy.

3. Ochrona korytarzy ekologicznych.

Obejmuje się ochroną przed zainwestowaniem obniżenia charakteryzujące się wysokimi walorami przyrodniczym, natomiast niekorzystnymi dla lokalizacji osadnictwa warunkami fizjograficznymi (gruntowo – wodnymi , klimatyczno – zdrowotnymi) . W tym celu wyznacza się tereny ochrony ekologicznej oznaczone graficznie na rysunku studium , proponowane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu.

Dla terenów ochrony ekologicznej ustala się:

- pozostawienie obszarów dolin rzecznych jako terenu otwartego, tj. wyłączonego z zabudowy kubaturowej,
- ograniczenie przekształcania trwałych użytków zielonych na grunty orne,
- ograniczenie odwadniania dolin,
- pozostawienie w stanie pierwotnym nadrzecznych zadrzewień i zarośli,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i sieci infrastruktury technicznej, jeżeli nie ma możliwości innego ich przebiegu.

4.Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W gminie Paprotnia ochrona wód powierzchniowych i podziemnych będzie odbywała się poprzez :

- wyposażenie obszarów zwartej zabudowy w systemy kanalizacyjne z odprowadzaniem ścieków do oczyszczalni,
- wyposażenie rozproszonej zabudowy nieobjętej siecią kanalizacyjną w szczelne zbiorniki osadowe, z których ścieki wywożone będą do oczyszczalni lub instalowanie oczyszczalni przydomowych,
- nie odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub gruntu,
- ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania chemicznych środków ochrony roślin na obszarach dolin i obniżeń terenu,

- składowanie odpadów stałych i ich wywóz – zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.Ochrona gruntów leśnych

Lasy i grunty leśne podlegają ochronie przed przeznaczaniem na cele nieleśne na mocy przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami art. 7 cytowanej ustawy przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego po uprzednim uzyskaniu zgody odpowiednich organów.

6.Ochrona gruntów rolnych

Ochrona gruntów rolnych wysokiej jakości polegać będzie na ograniczaniu ich przeznaczania na cele nierolnicze. Szczególnej ochronie podlegają gleby klas bonitacyjnych od I do III - zgodnie z przepisami odrębnymi. Na terenie gminy Paprotnia gleby klas I – II nie występują. Większe kompleksy gleb III klasy bonitacyjnej występują we wsiach: Łęczycki, Krynki, Kaliski, Skwierczyn Lacki i Trębice Dolne. Gleby organiczne występują głównie w lokalnych dolinach i obniżeniach terenu w miejscowościach Strusy, Rzeszotków i Czarnoty.

Zgodnie z przepisami odrębnymi przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego po uprzednim uzyskaniu zgody odpowiednich organów.

7.Ochrona złóż surowców mineralnych

Złoża kopalin podlegają ochronie przepisami art. 125 i 126 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Ochrona złóż kopalin pospolitych będzie polegać na:

- prowadzeniu eksploatacji złóż w sposób gospodarczo uzasadniony oraz przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i maksymalnej ochronie walorów krajobrazowych,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami złóż,
- rekultywacji terenów wyrobisk poeksploatacyjnych w kierunku leśnym lub wodnym.

8.Polityka przestrzenna gminy w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

W polityce przestrzennej gminy, ochrona środowiska przyrodniczego jest jednym z

głównych celów polityki gminy.

W celu utrzymania dobrego stanu obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, prawnie chronionych, proponowanych do ochrony lub wymagających ochrony przed zmianą użytkowania (ekosystemy leśne, ekosystemy wodne, korytarze ekologiczne, gleby organiczne) należy stosować wymogi określone w obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych:

- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Czynnikiem warunkującym rozwój gospodarczy gminy jest nowoczesne i kompleksowe gospodarowanie wodą. Pierwszoplanowym zadaniem w tym zakresie jest ochrona wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja tego zadania wymaga spełnienia następujących warunków:

- gospodarka wodna musi być ściśle powiązana z gospodarką ściekową,
- wyposażenie w systemy wodno - kanalizacyjne obiektów w zabudowie zwartej wsi pozbawionych infrastruktury sanitarnej,
- niedopuszczanie do wprowadzania ścieków komunalnych bezpośrednio do wód i gruntu,
- składowanie odpadów wyłącznie na profesjonalnych składowiskach wyposażonych w urządzenia chroniące środowisko.

VI. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

1. OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW

Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty wraz z otoczeniem wpisane do rejestru zabytków wojewódzkiego konserwatora zabytków na terenie gminy Paprotnia:

1. Kościół par. pw. św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., 1750 r., przebud. 1906 r.,
nr rej. zab. A-123/591 z dn. 02.04.1963 r.
2. Dzwonnica w zespole kościoła par. pw. św. Bartłomieja w Paprotni, drewn., XIX w.,
nr rej. zab. A-123/591 z dn. 02.04.1963 r.

Wszelkie prace inwestycyjne podejmowane przy wymienionych obiektach należy prowadzić w oparciu o przepisy szczególne.

2.OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W EWIDENCJI WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA

ZABYTKÓW

Na obszarze gminy Paprotnia 120 obiektów posiadających wartości kulturowe, zostało wpisanych do ewidencji zabytków, w tym:

- 3 układy przestrzenne miejscowości,
- 2 kościoły parafialne,
- 1 dzwonnica
- 2 cmentarze parafialne,
- 1 cmentarz przykościelny
- 3 dawne szkoły
- 84 budynki mieszkalne tradycyjnego budownictwa regionalnego
- 1 dawny młyn spalinowy
- 6 obiektów gospodarczych
- 12 kapliczek, krzyży i figur przydrożnych
- 5 pomników i miejsc pamięci

Wykaz obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków załączony jest do części studium pt. "Uwarunkowania".

Wszelkie działania przy wymienionych obiektach wymagają uzgodnienia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

3.OBIEKTY I OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

Postuluje się wpisanie do rejestru zabytków kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Hołubli, mur., 1940 – 1942 r.

4.STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ ORAZ WARUNKI W POSZCZEGÓLNYCH STREFACH

Na obszarze gminy Paprotnia, proponuje się wyznaczenie następujących stref ochrony konserwatorskiej:

STREFA "A"- pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej obejmuje Zespół kościoła parafialnego w Paprotni.

Wszelkie działania inwestycyjne w strefie „A” należy prowadzić w oparciu o przepisy szczególne.

STREFA "B" - ochrony zachowanych elementów zabytkowych, obejmuje:

- układ przestrzenny miejscowości Czarnoty,
- układ przestrzenny miejscowości Hołubla,

- układ przestrzenny miejscowości Paprotnia,
- kościół parafialny w Hołubli
- cmentarz parafialny w Hołubli,
- cmentarz parafialny w Paprotni,
- dawną szkołę z otoczeniem w Rzeszotkowie, w obrębie której znajdują się dwa pomniki upamiętniające miejsca związane z walkami narodowowyzwoleńczymi.

Zasady zagospodarowania cmentarzy w miejscowościach Paprotnia i Hołubla zostały określone w rozdziale IV.

Dla układów przestrzennych i pozostałych obiektów objętych strefą „B” ustala się:

- a) zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymania istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów osi widokowych i kompozycyjnych
 - b) dopuszcza się realizację nowej zabudowy z wymogiem dostosowania jej do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły zabudowy, przy jednoczesnym założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
 - c) zakazuje się wytyczania nowych publicznych ciągów komunikacyjnych,
- STREFA "K" - ochrony krajobrazu, obejmuje:**
- teren przy cmentarzu parafialnym w Hołubli,
 - teren wokół cmentarza parafialnego w Paprotni.

W strefie tej postuluje się:

- utrzymanie istniejącego użytkowania,
- zachowanie istniejącego drzewostanu
- nie wprowadzanie zwartych nasadzeń wysoką roślinnością,
- nie lokalizowanie obiektów kubaturowych,

Strefa „OW” – ochrony zabytków archeologicznych

W strefie tej postuluje się:

- działalność inwestycyjna związana z prowadzeniem prac ziemnych schodzących poniżej 0,30 m od współczesnej powierzchni użytkowej, w tym:
- inwestycje liniowe i drogowe
- inwestycje kubaturowe
- poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin
- niwelacje terenu

budowa urządzeń wodnych i regulacji wód

usuwanie karpin,

jest dopuszczalna pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych polegających na sporządzeniu dokumentacji konserwatorskiej obiektów i nawarstwień kulturowych w granicach strefy.

Osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego jest obowiązana wystąpić do wojewódzkiego konserwatora zabytków o określenie zakresu ww. badań archeologicznych.

Wojewódzki konserwator zabytków w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od warunku prowadzenia badań.

W granicach stanowisk archeologicznych wyklucza się zalesianie.

Finansowanie badań archeologicznych zgodnie z przepisami szczególnymi.

WSIE HISTORYCZNE

W granicach wsi historycznych określonych na rysunku studium pt. "Kierunki" postuluje się dopuszczenie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji liniowych i drogowych pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych polegających na sporządzeniu dokumentacji konserwatorskiej obiektów i nawarstwień kulturowych w granicach strefy. Wojewódzki konserwator zabytków w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od warunku prowadzenia badań.

Zakres i warunki przeprowadzenia prac archeologicznych i dokumentacyjnych określa wojewódzki konserwator zabytków. Finansowanie prac zgodnie z przepisami szczególnymi.

VII.KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Generalnym celem polityki transportowej gminy jest takie usprawnienie i rozwój systemu transportowego, aby stworzyć warunki dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko przyrodnicze i życie mieszkańców.

Zrealizowanie tego celu może nastąpić poprzez:

- zapewnienie drogowych powiązań zewnętrznych z ponadlokalnymi systemami transportowymi oraz integrację z terenami sąsiednimi;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej zagospodarowania przestrzennego w układzie przestrzennym gminy drogami o odpowiednim standardzie (nawierzchnia twarda ulepszona

o odpowiednich parametrach technicznych);

- poprawę standardów podróży i warunków bezpieczeństwa ruchu;
- poprawę warunków ruchu kołowego, pieszego i rowerowego oraz parkowania;
- stworzenie warunków dla rozwoju komunikacji zbiorowej;
- ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne oraz warunki życia mieszkańców poprzez redukcję oddziaływania hałasu i spalin;
- poprawę sytuacji w dziedzinie obsługi technicznej pojazdów.

1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy będzie tworzył system, składający się z układu podstawowego, do którego wejdą drogi powiatowe o znaczeniu ponadlokalnym (drogi główne i zbiorcze) oraz układu obsługującego, który tworzą drogi gminne, powiatowe (drogi lokalne i dojazdowe) i wewnętrzne o znaczeniu lokalnym służące głównie powiązaniom wewnętrznym gminy i zapewniające spójność układu drogowego oraz obsługujące przyległe zagospodarowanie.

Podstawowy układ drogowy będą tworzyły drogi powiatowe:

droga nr 3617W Siedlce – Korczew realizująca powiązanie gminy Paprotnia z drogą krajową nr 2 (Świecko – Poznań – Warszawa - Kukuryki) i z drogą krajową nr 63 (Łomża – Sokołów Podlaski – Siedlce – Radzyń Podlaski)

droga nr 3929W Sokołów Podlaski – Paprotnia realizująca powiązania gminy Paprotnia z drogą krajową nr 637 Warszawa – Węgrów – Sokołów Podlaski - Drohiczyn

droga nr 3664W Paprotnia - Zakrze realizująca powiązania gminy Paprotnia z drogą krajową nr 19 Białystok – Lublin – Rzeszów oraz drogą wojewódzką nr 698 Siedlce – Łosice

droga nr 3626W Mordy – Olędy – Paprotnia realizująca powiązanie z drogą wojewódzką nr 698 Siedlce – Łosice.

Pozostałe drogi powiatowe będą realizowały powiązania międzygminne i wewnątrzgminne oraz prowadzić obsługę przyległego zagospodarowania.

Drogi powiatowe przedstawia tabela nr 1.

W układzie dróg powiatowych przewiduje się:

- budowę nawierzchni asfaltowej w miejscu nawierzchni gruntowej i żwirowej oraz wzmocnienie zniszczonej nawierzchni;
- dostosowanie parametrów technicznych do normatywnych dla danej klasy;
- budowę chodników, zatok autobusowych i w miarę potrzeb budowę ścieżek rowerowych.

Układ obsługujący będą tworzyły drogi gminne wymienione w tabeli nr 2 i drogi wewnętrzne.

Drogi wewnętrzne będą tworzyły:

drogi w osiedlach mieszkaniowych;

drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych

drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Układ dróg obsługujących zapewni obsługę zagospodarowania, wyprowadzenia ruchu na układ podstawowy oraz będzie realizować powiązania zewnętrzne bliskiego zasięgu.

Szerokość pasa w liniach rozgraniczających dla dróg wewnętrznych 4,5 – 10m w zależności od zagospodarowania przyległego terenu.

Postuluje się włączenie dróg wewnętrznych obsługujących tereny mieszkaniowe do kategorii dróg gminnych w trybie określonym przepisami ustawy o drogach publicznych.

2. Komunikacja zbiorowa

Celem rozwoju komunikacji zbiorowej jest poprawa standardu obsługi w tym zapewnienie możliwości korzystania z niej wszystkim mieszkańcom. Trasy autobusów i busów oraz lokalizacje przystanków powinny zapewnić dojście piesze w granicach 500 – 1000m dla większości obszarów gminy. Po zrealizowaniu dróg o dobrym standardzie nawierzchni będzie możliwe wprowadzenie nowych połączeń autobusowych w miarę ekonomicznie i funkcjonalnie uzasadnionych potrzeb.

3. Transport

Gmina z uwagi na brak dostępności do kolei będzie korzystać wyłącznie z transportu samochodowego. Należy promować rozwój usług transportowych do przewozu ładunków.

4. Ruch pieszy

Należy dążyć do stworzenia dogodnych i bezpiecznych powiązań dla pieszych. W czasie budowy i przebudowy dróg należy wyposażyć je w obszarach zabudowanych w chodniki i przejścia dla pieszych.

5. Ruch rowerowy

Celem rozwoju dróg rowerowych jest zapewnienie możliwości bezpiecznego korzystania z roweru jako konkurencyjnego środka lokomocji w stosunku do samochodu osobowego.

W miarę budowy nowych dróg i przebudowy istniejących należy przeanalizować możliwość i celowość budowy ścieżek rowerowych.

Na terenie gminy Paprotnia wyznacza się ścieżkę rowerową „Korczewska”

6. Miejsca parkingowe

Przy planowaniu inwestycji z uwagi na wysoki udział komunikacji indywidualnej należy

stosować następujące wskaźniki miejsc postojowych:

1 m. p. – na jedno mieszkanie w zabudowie wielorodzinnej;

2 m. p. – na jedno mieszkanie w zabudowie jednorodzinnej;

3 – 4 m. p. – na 10 zatrudnionych dla funkcji produkcyjnych, magazynowych, składowych i innych zakładów pracy;

3 – 5 m. p. – na 100m² powierzchni użytkowej dla biur i administracji;

2,5 – 4 m. p. – na 100m² powierzchni użytkowej dla handlu i usług, jednocześnie co najmniej

3 m. p. na 10 zatrudnionych i nie mniej niż 3 m. p. dla jednego obiektu;

10 m. p. – na 100 uczestników jednocześnie dla obiektów sportu i rekreacji;

3 – 5 m. p. – na 10 łóżek dla hoteli i pensjonatów, agroturystyki;

20 – 50 – dla cmentarzy;

30 m. p. – na 100 użytkowników jednocześnie dla kościołów, klubów, gastronomii.

Parkingi należy realizować na terenie własnym inwestycji.

7. Koordynacja polityki transportowej i rozwoju przestrzennego

Zabudowa przy drogach powinna być lokalizowana w sposób minimalizujący uciążliwości komunikacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ochrony środowiska oraz przepisami szczególnymi dotyczącymi dróg publicznych.

Nowe obiekty powinny być sytuowane w odległościach nie mniejszych niż to wynika z zasięgu uciążliwości oraz w odległościach od zewnętrznej krawędzi jezdni nie mniejszych niż:

dla dróg powiatowych – 8m na terenach zabudowy i 20m poza nimi;

dla dróg gminnych i wewnętrznych – 6m na terenach zabudowy i 15m poza nimi.

TABELA NR 1

DROGI POWIATOWE

L.p.	Nr drogi	Klasa techn.	Szerokość pasa drog.	Lokalizacja drogi / nazwa drogi / miasto	Kierunek rozwoju
1.	3617W	G	25m	Siedlce – Korczew 2. Siedlce	adaptacja
2.	3618W	Z	20m	od drogi (Krzeslin - Patrykozy) – Rzeszotków	przebudowa

				- Hołubla	
3.	3619W	Z	20m	Rzeszotków – Czarnoty – do drogi (Sokołów Podlaski - Paprotnia)	przebudowa
4.	3623W	Z	20m	Przesmyki – Pniewiski - Łęczycki	przebudowa
5.	3624W	Z	20m	Pluty – Pliszki – do drogi (Paprotnia - Zakrze)	przebudowa
6.	3625W	Z	20m	Głuchówek – Kukawki - Pliszki	przebudowa
7.	3626W	Z	20m	Mordy – Olędy – Paprotnia 3. Mordy	przebudowa
8.	3664W	G	25m	Paprotnia - Zakrze	przebudowa
9.	3929W	G	25m	Sokołów Podlaski - Paprotnia	przebudowa
10.	3933W	L	15m	Skrzeszew – Sawice - Paprotnia	przebudowa

Dopuszcza się zmniejszenie szerokości pasa drogowego na terenach zabudowanych a istniejący korytarz pozwala na realizację zakładanego przekroju.

TABELA NR 2
DROGI GMINNE

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa	Szerokość	Kierunki rozwoju
1.	360601W	/dr. 3602009/ - gr. gm. Bielany - Czarnoty	D	10* - 15 m	budowa
2.	360602W	Rzeszotków – gr. gm. Suchożebry - /Krzeslin/	L	12* - 15 m	przebudowa
3.	360603W	Stare Trębice – Górne – gr. gm. Przesmyki	D	10* - 15 m	przebudowa
4.	360604W	Trębice Dolne - gr. gm. Repki	L	12* - 15 m	adaptacja
5.	360605W	Skwierczyn Lacki - gr. gm. Repki	D	10* - 15 m	przebudowa
6.	360606W	Hołubla – Krynki - gr. gm. Mordy - /Olędy/	L	12* - 15 m	adaptacja
7.	360607W	Koryciany - gr. gm. Mordy - /Olędy/	D	10* - 15 m	budowa

8.	360608W	Hołubla - gr. gm. Mordy - /Doliwo – Stok R./	D	10* - 15 m	budowa
9.	360609W	Hołubla – Grabowiec – Podawce – dr. 36364	D	10* - 15 m	przebudowa
10.	360610W	Hołubla – Stasin - gr. gm. Mordy	D	10* - 15 m	adaptacja
11.	360611W	Hołubla – Nasiłów – Skwierczyn Lacki	D	10* - 15 m	przebudowa
12.	360612W	Czarnoty - gr. gm. Repki - /Ostrówek/	D	10* - 15 m	budowa
13.	360613W	Paprotnia – Podawce - Krynki	D	10* - 15 m	budowa
14.	360614W	dr. 36350 – Strusy - Uziebły	D	10* - 15 m	budowa
15.	360615W	Łęczycki - Łozy	D	10* - 15 m	budowa
16.	360616W	Łęczycki - Pliszki	D	10* - 15 m	budowa
17.	360617W	Łozy – Trębice Górne	D	10* - 15 m	przebudowa
18.	360618W	Łozy - Kaliski	D	10* - 15 m	budowa
19.	360619W	Czarnoty – Kobylany Kozy – dr. 3635009	D	10* - 15 m	przebudowa
20.	360620W	Strusy – dr. 3631002 - /Rzeszotków/	D	10* - 15 m	adaptacja

* - dla przekroju ulicznego

Dopuszcza się zmniejszenie szerokości pasa drogowego jeśli istniejący korytarz pozwala na realizację zakładanego przekroju.

VIII. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1.Kierunki rozwoju infrastruktury sanitarnej.

1.1 Gospodarka wodno - ściekowa

Przyjęte rozwiązania zaopatrzenia w wodę i unieszkodliwiania ścieków w gminie Paprotnia zostały podporządkowane następującym zasadom:

- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do picia i ma potrzeby gospodarcze mieszkańców oraz na cele przeciwpożarowe ,
- prowadzenie kompleksowej gospodarki wodno – ściekowej wymagające budowy urządzeń odprowadzania ścieków ,
- pełne unieszkodliwianie ścieków sanitarnych z terenu całej gminy.

Wszystkie tereny zwartej zabudowy są zaopatrzone w wodę z istniejącego ujęcia wody w miejscowości Paprotnia.

Na terenie gminy planuje się realizację systemu kanalizacyjnego „Hołubla” z oczyszczalnią ścieków o wydajności około 150 m³/ dobę.

Odbiornikiem oczyszczonych ścieków będzie ciek w zlewni Starej Rzeki, przepływającej w sąsiedniej gminie Suchożebry, wymagającej III klasy czystości wód. Docelowo planuje się

objęcie systemem kanalizacji sanitarnej wszystkich wsi gminy Paprotnia.

Dla zabudowy kolonijnej nie objętej siecią kanalizacyjną zaleca się stosowanie indywidualnych urządzeń oczyszczających tzw. oczyszczalni przydomowych na działkach o odpowiednich warunkach gruntowo – wodnych.

1.2 Gospodarka odpadami stałymi

W prowadzeniu gospodarki odpadami stałymi przyjmuje się zasady :

- maksymalnego wykorzystania gospodarczego odpadów
- segregacji i zorganizowanej zbiórki pozostałych odpadów z całego teren gminy ,
- utylizacji w sposób bezpieczny dla środowiska.

Odpady technologiczne powstające na terenie gminy należy:

- w miarę możliwości wykorzystać gospodarczo,
- utylizować wg indywidualnych technologii,
- wywozić i unieszkodliwiać razem z odpadami komunalnymi.

System gromadzenia i usuwania odpadów stałych będzie odbywał się wg obowiązujących przepisów odrębnych,

1.3. Zaopatrzenie w gaz ziemny.

Docelowo cały teren gminy będzie objęty siecią gazową średniego ciśnienia zapewniającą dostawę gazu ziemnego na cele bytowo- gospodarcze i grzewcze.

Od urządzeń gazowych wysokiego ciśnienia obowiązuje zachowanie bezpiecznych odległości dla zabudowy określonych w przepisach odrębnych.

1.4. Zaopatrzenie w ciepło

Budynki będą ogrzewane indywidualnie. Preferuje się stosowanie paliwa gazowego i olejowego oraz korzystanie z ekologicznych źródeł ciepła.

2. Kierunki rozwoju elektroenergetyki

2.1. Sieci dystrybucyjne WN 110 kV

Linie dystrybucyjne 110 kV

Przebiegająca przez gminę linia 110 kV z Siedlec (stacja 110/15 kV Siedlce Spokojna) do Siemiatycz jest w złym stanie technicznym i wymaga pełnej modernizacji z przebudową na przewody o przekroju 240 mm² . Zmianie ulegnie też część trasy linii, która nawiązana zostanie do planowanej w Ujrzanowie koło Siedlec stacji systemowej 400/110 kV, w związku z czym wybudowana zostanie po nowej trasie we wsiach Strusy, Uziębły, a w Rzeszotkowie połączy się z trasą istniejącą.

Istnienie linii i jej konkretny przebieg jest istotnym atutem w planach budowy na terenie gminy Paprotnia farmy wiatrowej, pozwoli ona bowiem wyprowadzić do sieci dystrybucyjnej WN 110

kV PGE Dystrybucja S.A. wyprodukowaną przez siłownie wiatrowe energię elektryczną o planowanej mocy łącznej około 25 MW. W chwili prac nad niniejszym studium inwestor nie posiada jeszcze technicznych warunków przyłączenia.

Lokalizacja w pobliżu linii wysokiego napięcia 110 kV obiektów kubaturowych odpowiadać musi ustaleniom zawartym w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. (Dz. U. Nr 192 poz. 1882 i 1883), które określa dopuszczalne poziomy pól elektrycznych i magnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów pod zabudowę mieszkaniową i dla innych miejsc dostępnych dla ludności. Ze względu na skomplikowany sposób ustalania bezpiecznych odległości od linii 110 kV, budowanych na różnych słupach, według różnych katalogów, przyjmuje się w oparciu o obliczenia, że bezpieczną odległością budynków mieszkalnych od skrajnych przewodów linii napowietrznych jest 14,5 m (ok. 19 m od osi linii).

Lokalizacja obiektów mieszkalnych w odległościach mniejszych niż wyżej podane jest możliwa, jednak każdorazowo musi być poprzedzona procedurą pomiarową określoną w wymienionym na wstępie Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Stacje elektroenergetyczne 110/15 kV

W związku z brakiem warunków przyłączenia planowanej farmy wiatrowej nie jest znany sposób przyłączenia tej farmy do sieci dystrybucyjnej 110 kV. Jednym z możliwych sposobów jest budowa lokalnej stacji SN/110 kV, która połączy sieć kablowych linii SN z poszczególnych siłowni wiatrowych z najbliższą linią 110 kV, w tym wypadku linią Siedlce Spokojna (lub po przebudowie linią Ujrzanów 400/110 kV) – Siemiatycze. W momencie prac nad niniejszym studium brak jest możliwości wskazania terenu pod lokalizację takiej stacji.

Ewentualna jej budowa zmieniła by układ zasilania gminy Paprotnia i gmin sąsiednich, bowiem stacja SN/110 kV stanie się wówczas źródłem energii wprowadzanej do systemu dystrybucyjnego 110 kV. Problemem tego źródła jest jednak jego niestały charakter pracy – związany ze zmiennością lub brakiem odpowiednich parametrów wiatru. Niestalość (a nawet braki produkcji energii) w farmie wiatrowej powoduje, że dotychczas zasilające gminę Paprotnia stacje 110/15 kV (Siedlce Spokojna, Siedlce Przemysł, Sokołów Podlaski, Łosice) dalej będą miały istotną rolę w jej zasilaniu. W miarę potrzeb stacje te będą rozbudowywane i modernizowane, jednak istotna poprawa parametrów zasilania gminy Paprotnia może nastąpić w wyniku lokalizacji w niej lub gminie sąsiedniej nowej stacji 110/15 kV.

Właściciel sieci dystrybucyjnych w aktualnym planie rozwoju nie przewiduje budowy w północno-wschodnich gminach powiatu siedleckiego nowej stacji 110/15 kV, w związku

z czym aktualny układ stacji 110/15 kV biorących udział w zasilaniu gminy Paprotnia w najbliższych latach nie ulegnie zmianie. Poprawa bezpieczeństwa zasilania gminy energią elektryczną SN 15 kV musi więc odbywać poprzez modernizację i rozbudowę systemu ponadlokalnych linii SN 15 kV i lokalnych powiązań międzyliniowych.

System magistralnych linii SN 15 kV

W istniejącym układzie linii magistralnych i powiązań międzyliniowych zasilających gminę istnieje możliwość wykonania stosunkowo niedużych działań inwestycyjnych poprawiających przepustowość tej sieci, zwłaszcza w sytuacjach awaryjnych, kiedy poprzez alternatywne połączenia manewrowe można znacznie ograniczyć przerwy w zasilaniu dużych obszarów gminy.

W pierwszym rzędzie postulowanych inwestycji proponuje się modernizację (przebudowę na przewody o przekroju minimum 70 mm²) istniejących pierścieniowych linii stanowiących powiązania pomiędzy trzonami magistral:

Siedlce Spokojna – Hołubla i Sokołów Podlaski – Dziegietnia od węzła linii w Hołubli do węzła linii w gm. Repki,

Sokołów Podlaski - Siedlce i Siedlce Spokojna – Hołubla od węzła linii w Uziebłach do węzła linii w gm. Suchożebry,

Siedlce Przemysł - Łosice i Siedlce Spokojna – Hołubla odcinek pomiędzy węzłami linii we wsi Wyczółki i wsi Czepielin w gminie Mordy.

W dalszym okresie perspektywicznym zaistnieć może również potrzeba wykonania dodatkowych połączeń międzyliniowych pomiędzy magistralami:

- Łosice –Siedlce i Siedlce – Łosice (odcinek pomiędzy wsiami Pliszki i Koryciany w gminie Paprotnia),

- Siedlce Spokojna - Hołubla i Sokołów Podlaski. -Repki (odcinek pomiędzy wsią Stare Trębice w gm. Paprotnia a wsią Sawice Bronisze w gm. Repki),

- Sokołów Podlaski - Siedlce i Sokołów Podlaski - Dziegietnia (odcinek pomiędzy wsią Kobylany Kozy w gm. Paprotnia a wsią Patrykozy Kolonia w gm. Bielany).

Budowa w/w elementów sieci SN połączona jest z potrzebą modernizacji i przebudowy na przewody o większym przekroju istniejących promieniowych odcinków linii wskazanych do wykorzystania do adaptacji na połączenia pierścieniowe.

Oprócz budowy i modernizacji w/w linii zaistnieć mogą jeszcze potrzeby budowy nowych trzonów magistralnych i połączeń międzymagistralnych przeznaczonych do zasilania w przyszłości nowych obiektów energochłonnych i wymagających podwójnego zasilania, których lokalizacja nie jest jeszcze obecnie znana.

Odrębną siecią SN będzie kablowa sieć linii przeznaczonych do odbioru energii z poszczególnych siłowni wiatrowych. Zostanie ona zaprojektowana w ramach technicznej koncepcji infrastruktury elektroenergetycznej farmy wiatrowej.

Istotnym elementem w usprawnianiu pracy systemu linii magistralnych SN 15 kV, ograniczającym długość przerw w dostawie i dystrybucji na terenie gminy energii elektrycznej będzie dalszy montaż w istotnych węzłach sieci manewrowych odłączników z napędami uruchamianymi drogą radiową.

2.2. Kierunki rozwoju lokalnych sieci dystrybucyjnych

Sieci lokalne SN i nN

Najważniejszym kierunkiem rozwoju tych sieci jest ich remont i rozbudowa związana z koniecznością poprawy parametrów technicznych dostarczanej energii i przyłączaniem nowych odbiorców.

Największych działań inwestycyjnych, obejmujących niemal całość sieci lokalnych wymagają wsie o złym stanie ogólnym tych sieci, które pochodzą z okresu pierwszej elektryfikacji, czyli z lat 60-tych. Są to miejscowości: Grabowiec, Kaliski, Łozy, Pliszki, Pluty, Skwierczyn Lacki, Stare Trębice, Trębice Dolne, Trębice Górne.

Wykonania modernizacji częściowych obejmujących niektóre elementy lokalnych sieci dystrybucyjnych (najczęściej modernizacja istniejących oraz dobudowa nowych stacji trafo 15 / 0,4, wymiana przewodów niektórych obwodów linii niskiego napięcia 0,4 kV) wymaga kilka dalszych wsi: Czarnoty, Hołubla, Krynki, Kobylany Kozy, Łęczycki, Nasiłów, Paprotnia, Podawce, Stasin, Strusy, Uziebły. Szczególnie szybkich i obejmujących znaczny zakres rzeczowy wymagają w tym względzie Paprotnia i Hołubla.

Oprócz prac modernizacyjnych o różnym zakresie, procesem ciągłym jest budowa na terenie całej gminy urządzeń nowych i rozbudowa części istniejących sieci, służących zasilaniu powstających obiektów. Istotne znaczenie ma również budowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego.

Według informacji przesłanych przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa we wnioskach do niniejszego studium, budowa, rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych realizowana będzie w gminie Paprotnia według następujących zasad:

- a) dominującym systemem rozwoju sieci będzie system linii napowietrznych ze słupowymi stacjami trafo 15/0,4 kV, jednak zakład dystrybucyjny dopuszcza również budowę sieci w systemie kablowym;
- b) kablowe sieci SN 15 kV i wewnętrzne stacje trafo 15/0,4 kV budowane będą dla

- odbiorców o dużych mocach i w przypadku braku napowietrznych linii SN;
- c) napowietrzne linie SN i nN budowane będą w zasadzie po odrębnych trasach,
 - d) trasy linii nN 0,4 kV (a także w miarę możliwości SN) obsługujących tereny budowlane lokalizować należy w pasach drogowych,
 - e) projektowanie, budowa i eksploatacja sieci napowietrznych powinna być skoordynowana z racjonalną gospodarką drzewostanem uwzględniającą bezpieczeństwo sieci zlokalizowanej w zasięgu pni i gałęzi drzew.

Istniejące obecnie rozwiązania techniczne pozwalają na budowę sieci napowietrznych przewodami izolowanymi, na pojedynczych słupach wirowanych, co poprawia bezpieczeństwo eksploatacji sieci, ich estetykę oraz zmniejsza zapotrzebowanie terenu pod słupowe stacje trafo 15/0,4 kV.

Bardzo ważnym elementem gospodarki energią elektryczną jest racjonalizacja jej zużycia poprzez stosowanie energooszczędnych źródeł światła oraz nowoczesnych, wysokosprawnych urządzeń i maszyn elektrycznych używanych w gospodarstwach domowych, usługach i w produkcji rolnej. Istotna jest również dbałość odbiorców energii o stan techniczny swoich instalacji, a zakładu dystrybucyjnego o stan techniczny sieci, co zmniejszy straty energii i poprawi bezpieczeństwo ludzi i mienia.

2.3. Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych

Wskazuje się na rysunku studium pt. "Kierunki" obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych wykorzystujących energię wiatru i energię słoneczną.. Obszary te obejmują zarówno obszar lokalizacji tych urządzeń, jak i strefy ich oddziaływania.

Obszary te wyznacza się na terenach rolnych znajdujących we wsiach: Pluty, Łęczycki, Koryciany, Pliszki, Krynki i Rzeszotków.

We wskazanych obszarach można realizować drogi wewnętrzne, napowietrzne i kablowe linie energetyczne średniego i wysokiego napięcia oraz stacje transformatorowe służące do obsługi urządzeń energetyki wiatrowej i słonecznej, w tym do ich podłączenia do sieci przemysłowej lub rozdzielczej. Pozostały teren należy wykorzystywać zgodnie ze wskazaną funkcją terenu.

Przy ustalaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych i słonecznych należy stosować zasady określone w rozdziale IV.

Pozostałe źródła wytwarzania energii ze źródeł niekonwencjonalnych.

Jednym (obok wysokoparametrowej energetyki wiatrowej i słonecznej) z perspektywicznych kierunków rozwoju elektroenergetyki będzie budowa, lokalnych, indywidualnych mini źródeł energii elektrycznej wykorzystujących energię biogazu, biomasy, wody, słońca do napędu generatorów prądu o mocach kilkunastu do maksymalnie 100 kilowatów, jak też produkcji ciepła użytkowego.

W roku 2011 gmina Paprotnia łącznie z gminami Przesmyki, Korczew i Repki przystąpiła do realizacji projektu *Słoneczne Gminy Wschodniego Mazowsza – energia solarna energią przyszłości* wchodzącego w ramy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013. W gminie Paprotnia obejmie on montaż na około 230 budynkach mieszkalnych instalacji solarnych przeznaczonych do podgrzewania centralnej wody użytkowej. Inwestycja w sposób pośredni wpłynie na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej poprzez zastąpienie energią słoneczną znacznej części energii elektrycznej używanej przez niektóre gospodarstwa domowe do podgrzewania wody. Znacznie większe oszczędności projekt przyniesie w odniesieniu do zużycia węgla, co oprócz aspektu ekonomicznego ma również aspekt ekologiczny – istotnie ograniczy emisję gazów cieplarnianych i pyłów pochodzących ze spalania węgla.

3. TELEKOMUNIKACJA

W związku z wejściem w życie nowych regulacji prawnych dotyczących wspierania rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (ustawa z dn. 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych – Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz 675) wystąpiły możliwości znacznego przyspieszenia rozwoju wszelkich form komunikacji elektronicznej. Polityka przestrzenna gminy bazująca na w/w ustawie, w odniesieniu do szeroko rozumianego sektora telekomunikacyjnego uwzględnia następujące kierunki rozwoju tego sektora:

- budowę, rozbudowę, modernizację sieci i urządzeń telekomunikacyjnych w tradycyjnych i nowych technologiach, w tym światłowodowej – z zapewnieniem przestrzennego i technicznego dostępu do wybudowanych elementów,
- objęcie gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z ponadlokalnymi systemami sieci internetowych: wojewódzką i krajową,
- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych oraz bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie, regionie.

Lokalizacja sieci i urządzeń telekomunikacyjnych jako inwestycji celu publicznego winna być

zgodna z art. 46 ust.1 w/w ustawy, co oznacza, że niniejsze ustalenia studium w odniesieniu do infrastruktury z zakresy łączności publicznej nie ograniczają rozwoju tych urządzeń na obszarze gminy, z wyjątkiem terenów, które na podstawie przepisów odrębnych wyłączone są z lokalizacji wszystkich bądź niektórych elementów infrastruktury technicznej.

Realizowana obecnie i planowana na lata następne budowa i rozbudowa sieci światłowodowych i bezprzewodowych w gminie Paprotnia w sposób istotny wpisuje się w powyższe kierunki rozwoju telekomunikacji, szczególnie rozszerzy bowiem dostęp do szerokopasmowego Internetu. Umożliwi to powszechny rozwój e-usług, w tym e-administracji dostępnej dla wszystkich mieszkańców gminy.

IX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Na terenie gminy Paprotnia przewiduje się realizację następujących lokalnych inwestycji celu publicznego:

- w pierwszym etapie - budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami we wsiach Paprotnia, Hołubla, Rzeszotków, Uziebły, Stasin, Grabowiec i Podawce; docelowo siecią kanalizacyjną mają być objęte wszystkie wsie gminy w terenach przewidzianych do zainwestowania.
- przebudowa dróg gminnych,
- rozbudowa sieci telekomunikacyjnej.
- rozbudowa i budowa odcinków sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia.

X. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Nie przewiduje się budowy inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

XI.OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Paprotnia nie stwierdza się występowania obszarów, dla których sporządzenie planu byłoby obowiązkowe.

XII. OBSZARY DLA, KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY

PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNIECZE I NIELEŚNE

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru farm wiatrowych wraz ze strefą ich oddziaływania. Granice tego obszaru zostały wyznaczone orientacyjnie na rysunku studium pt. „Kierunki”. Dopuszcza korektę tych granic na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zachowania zasad zagospodarowania określonych w rozdziale IV pkt.2.1.

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Nasiłów i Podawce obejmujących w znacznym stopniu tereny leśne.

XIII.KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Kształtowanie przestrzeni rolniczej

W rolnictwie obserwuje się następujące procesy:

- wypadanie z użytkowania użytków rolnych o najniższej przydatności rolniczej,
- wypadanie z produkcji części gospodarstw rolnych, głównie najmniejszych,
- koncentrację gruntu w gospodarstwach największych.

Procesy te powodują zmiany w rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Następuje zmniejszenie powierzchni użytków rolnych, a zwiększenie powierzchni leśnej. Wypadanie z produkcji małych gospodarstw i przejmowanie ich gruntów przez gospodarstwa większe wymagać będzie scalenia i wymiany gruntów. Gospodarstwa powiększające areał muszą modernizować i rozbudowywać budynki gospodarcze, a ich zabudowa posuwa się w głąb działek. W zabudowie zagrodowej pojawia się coraz więcej usług, które funkcjonują obok produkcji rolnej, a z czasem tę produkcję wypierają. Powstaje też nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub powiązana z usługami oraz zabudowa letniskowa. Zatem zabudowa wsi będzie miała coraz bardziej charakter wielofunkcyjny.

1.1. Tereny rolne

- 1) główne funkcje – uprawy rolne, ogrodnicze, sadownicze, użytki zielone, stawy i zbiorniki wodne.
- 2) uzupełniające funkcje – budowle rolnicze, urządzenia infrastruktury technicznej, w tym również z zakresu łączności publicznej.

Zasady zagospodarowania

- a) zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej z możliwością jej rozbudowy,

przebudowy i nadbudowy,

- b) na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej tj. budynków mieszkalnych, gospodarczych i inwentarskich oraz budowli rolniczych pod warunkiem dostępu do drogi oraz możliwości uzbrojenia terenu z sieci znajdujących się w terenach sąsiadujących z projektowaną zabudową z dopuszczeniem lokalizacji indywidualnych obiektów (studnia, „szambo”), jeżeli brak jest ekonomicznego uzasadnienia przyłączenia do sieci gminnych,
- c) na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy produkcyjnej rolnej uznanej za dział specjalny oraz obiektów obsługi rolnictwa (np. chłodnie ,magazyny wiaty) pod warunkiem nie naruszania interesów osób trzecich i zgodności z przepisami odrębnymi oraz z ustaleniami studium dotyczącymi w szczególności obszaru Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny,
- d) na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację dróg dojazdowych i wewnętrznych oraz urządzeń infrastruktury technicznej, a w szczególności infrastruktury telekomunikacyjnej.

2. Zasady zagospodarowania terenów leśnych

2.1. Gospodarka leśna

Gospodarka leśna będzie prowadzona według następujących zasad:

- utrzymania trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji tj. funkcji środowiskotwórczych, społecznych (pozaprodukcyjnych), ochronnych i gospodarczych (produkcyjnych),
- powiększania zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów porolnych wskazanych w uproszczonych planach urządzania lasów i wzmagania ich korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowania całości przyrody,
- powszechnej ochrony lasów.

Podstawowym warunkiem utrzymania trwałości lasów i wykorzystania ich wszechstronnej użyteczności jest prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzania lasów państwowych lub uproszczonych planów urządzania lasów niepaństwowych i w oparciu o zasady i instrukcje funkcjonujące w leśnictwie, a także doskonalenia jej na podstawach ekologicznych.

Jednym z podstawowych czynników decydujących o trwałości lasów jest ograniczanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach. W tym celu konieczne jest:

- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtworzenie śródleśnych zbiorników

i cieków wodnych,

- zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoji rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz regulatorów wilgotności siedlisk i mikroklimatu,
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków (bagna, torfowiska, leśne łąki) wraz z ich florą i fauną w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej i dalsze traktowanie ich jako użytki ekologiczne.

2.2 Zalesienia

Na rysunku studium wskazuje się rejony, w których należy preferować zalesienia na słabych gruntach rolniczych. Rejony te zostały wskazane jako postulowane. Ich granice określono, opierając się przede wszystkim na analizie obecnego rozmieszczenia powierzchni leśnych. Kierowano się zasadą wypełniania luk w obecnych zalesieniach, wyrównywania granic polno-leśnych i rozszerzania kompleksów leśnych w rejonach, gdzie są szczególnie rozdrobnione. Poza terenami wyznaczonymi w studium dopuszcza się zalesienia wg zasad określonych poniżej.

Realizacja zasady powiększania zasobów leśnych powinna następować w wyniku zalesiania gruntów porolnych. Teren gminy charakteryzuje się niską lesistością i dużą ilością gleb o niskich klasach bonitacyjnych. Zaleca się wprowadzanie nowych zalesień na grunty nieprzydatne rolniczo, zwłaszcza grunty odłogujące.

Generalnie do zalesienia przeznacza się nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do efektywnego wykorzystania w produkcji żywności oraz inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności:

- grunty orne klas od V do VI z, które nie rokują możliwości prowadzenia gospodarki rolnej oraz łąki klas od V do VI i pastwiska klas od V do VI z, które nie stanowią potencjalnych użytków zielonych, a bezpośrednio przylegają do kompleksów leśnych,
- tereny po wyeksploatowaniu piasku i żwiru.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach do kompleksów leśnych mogą być zaliczane, a tym samym również zalesiane:

- grunty wyższych klas bonitacyjnych stanowiące śródleśne enklawy i półenklawy jednak o powierzchni nie większej niż 2 ha w jednym konturze,
- grunty rolne o powierzchni powyżej 2 ha w przypadku ich wyjątkowo niekorzystnego położenia i kształtu (enklawy w dużych kompleksach leśnych lub wydłużone enklawy i półenklawy).

Wszystkie wymienione wyżej zasady zalesieniowe zastosowano przy wskazaniu

obszarów przydatnych pod zalesienia przedstawionych w Studium. Wynikiem zalesienia wyznaczonych obszarów będzie optymalne wykorzystanie powierzchni ziemi, uporządkowanie przestrzeni rolniczej i leśnej (skracać granicę polno- leśnej), jak też właściwe, zgodne z warunkami glebowo - przyrodniczymi zagospodarowanie gruntów.

W zakresie zalesiania gruntów rolnych należy również uwzględnić ustalenia zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 114, poz. 786).

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późno zm.), grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Proces zalesiania gruntów porolnych jest procesem złożonym w czasie, uwarunkowany zgodą właściciela oraz jego prawem ubiegania się o dotacje i płatności z tym związane.

Zalesienia realizowane we wskazanych w studium rejonach, wzmocnią tereny aktywne przyrodniczo, zwiększając lesistość gminy.

2.3 Ochrona terenów leśnych

Ochrona istniejących lasów obejmować powinna zarówno działania bierno jak i czynne. Do działań biernych zaliczyć należy przestrzeganie zakazu przeznaczania terenów leśnych na inne cele. Jest to szczególnie istotne w przypadku małych, izolowanych zespołów lub zespołów o funkcjach szczególnych (np. w dolinach rzek). Działania czynne powinny polegać na egzekwowaniu obowiązków ciążących na właścicielach lasów. Obowiązki te określa Ustawa o lasach z 1991r.

W celu zapewnienia powszechnej ochrony lasów przepisy cytowanej wyżej ustawy o lasach w art. 9 nakładają na właścicieli lasów obowiązek kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, poprzez czynności określone w przepisach odrębnych.

W gospodarowaniu na terenach leśnych przewiduje się ponadto:

- stosowanie wszystkich zabiegów przewidzianych zasadami hodowli lasu,
- stosowanie wszystkich zabiegów przewidzianych instrukcjami ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej.

W okresie wiosennym należy szeroko propagować szkodliwość wypalania traw, co stanowi główną przyczynę pożarów w lasach.

3. Gospodarka łowiecka

W zakresie obowiązków dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich leży m.in. dbałość o poprawę warunków bytowania zwierzyny, które można polepszyć poprzez prowadzenie zimowego dokarmiania, tworzenie nowych poletek łowieckich i racjonalne zagospodarowanie już istniejących oraz zwiększanie w drzewostanach ilości preferowanych przez zwierzynę gatunków domieszkowych drzew i krzewów stanowiących bazę żerową.

W gestii gminy powinny leżeć działania niezależne lub w porozumieniu z kołami łowieckimi poprawiające stan ilościowy i zdrowotny zwierzyny łownej. Przykładowo w celu zapobiegania rozszerzaniu się chorób zwierząt gospodarskich (wirusowych i pasożytniczych) na zwierzęta leśne, należy wyeliminować dość częste przypadki wyrzucania do lasów odpadów i nieczystości (szczególnie z ubojni i masami), a także padłych zwierząt.

XIV.OBSZARY SZCZEGÓŁEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Nie występują.

XV.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU

KOPALINY FILAR OCHRONNY

Nie występują.

XVI.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Paprotnia obszary Pomników Zagłady i ich stref ochronnych nie występują.

XVII.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB

REKULTYWACJI

Na terenie gminy Paprotnia obszary wymagające przekształceń i rehabilitacji nie występują.

XVIII.GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Paprotnia granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych nie występują.

XIX.UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM GMINY PAPROTNIA

1.Uzasadnienie rozwiązań przyjętych w studium

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla całego obszaru gminy. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalonego w Strategii rozwoju gminy, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji.

Studium dla gminy Paprotnia było opracowane według nieaktualnej na dzień dzisiejszy ustawy o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994r. , według której ranga studium była inna. Wstępne analizy (zarówno stanu prawnego, aktualnych uwarunkowań, potrzeb rozwoju) wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych, tamtego dokumentu. Opracowując niniejsze studium uznano, że zmiany nie mogą dotyczyć poszczególnych ustaleń. Mają one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. jak i rozporządzenia w sprawie zakresu studium w części tekstowej i graficznej oraz wymogi związane z wejściem w życie nowych przepisów odrębnych

Konsekwencją tego było opracowanie jednolitego tekstu i rysunku studium mającego ujednoliconą formę, ale w rzeczywistości stanowiącego nowe opracowanie, w którym w niewielkim stopniu wykorzystano część zapisów ze studium z 2000r.

Zmiana Studium składa się z dwóch części: uwarunkowań zagospodarowania

przestrzennego gminy Paprotnia i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz z załączników. W części poświęconej uwarunkowaniom znajdują się krótka charakterystyka stanu istniejącego oraz ocena dotychczasowego zagospodarowania, jak również wnioski, które jako podsumowanie oceny stanu istniejącego odnoszą się do formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego. Część poświęcona kierunkom zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia koncepcyjne oraz ustalenia wiążące, które wynikają z aktów prawnych lub zostały podjęte w Studium.

Przy opracowaniu Studium kierowano się kryteriami wynikającymi z analizy i oceny stanu istniejącego, szeregu uwarunkowań, w tym wynikających z przepisów odrębnych – szczególnie w zakresie ochrony środowiska, ochrony przyrody, ochrony dóbr kultury, ochrony lasów i kompleksów gleb I – III klasy bonitacyjnej oraz zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców. Rozstrzygnięcia planistyczne nastąpiły przede wszystkim przy uwzględnieniu wymogów ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Poszerzone tereny budowlane wyznaczone zostały przy zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego. Tereny przeznaczone pod zainwestowanie wyznaczono jako poszerzenie i uporządkowanie istniejących terenów budowlanych. Tereny z zabudową istniejącą oraz w jej bliskim sąsiedztwie ujęte zostały w obszar „kontynuacji zabudowy” natomiast tereny nowe niezabudowane – stanowiące potencjalne tereny rozwoju oznaczono na rysunku Studium odrębnym oznaczeniem graficznym.

Określając politykę przestrzenną gminy Paprotnia w Studium uwzględniono

1) Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy, do których należą głównie:

- położenie części obszaru gminy w granicach Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny
- sieć dróg powiatowych zapewniających dobre powiązania z gminami sąsiednimi i miastem Siedlce
- położenie gminy w bliskiej odległości od miasta Siedlce (około 15 km)
- przebiegająca przez obszar gminy linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV

2) Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy, do których należą głównie:

- produkcja rolna, stanowiąca główną cechę istniejącego zagospodarowania gminy
- brak możliwości dla rozwoju działalności pozarolniczej
- rezerwy terenów dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i aktywności gospodarczej
- sprzyjające warunki do lokalizacji w południowo – wschodniej części gminy

elektrowni wiatrowych wraz z ich strefami oddziaływani

- przyrodnicze i krajobrazowe warunki do rozwoju agroturystyki

Na mocy przepisów odrębnych ograniczono zainwestowanie

w sąsiedztwie cmentarzy,

- wokół ujęcia wody we wsi Paprotnia,
- w dolinach cieków wodnych,
- w granicach oddziaływania linii elektroenergetycznej 110 kV.

2. Synteza ustaleń studium

Jako podstawowy kierunek i cel dla rozwoju gminy Paprotnia przyjęto zrównoważony rozwój uwzględniający potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń jako strategiczną zasadę działania (planistyczną i realizacyjną) w sferze społecznej, gospodarczej, ekologicznej kulturowej, która zakłada osiągnięcie następujących celów strategicznych:

- w sferze społecznej – stała poprawa warunków życia mieszkańców ,
- w sferze gospodarczej – dalszy rozwój gospodarki rolnej oraz ponadlokalnej infrastruktury elektroenergetycznej – elektrowni wiatrowych,
- w sferze ekologicznej – ochrona środowiska przyrodniczego,
- w sferze kulturowej – ochrona zabytków i krajobrazu kulturowego.

Określona w Studium struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy ma umożliwić realizację założonych celów. Wpłynie ona również na uatrakcyjnienie obszaru gminy .

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego przyjęto:

- 1) utrzymanie rolniczego charakteru gminy
- 2) wprowadzenie nowych terenów dla budownictwa zagrodowego, jednorodzinnego, letniskowego i usługowego,
- 3) w zakresie zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczenia terenów – projekt Studium zakłada kontynuację, przekształcenie lub rozwój nowych terenów inwestycyjnych w celu usprawnienia i poszerzenia działalności rolniczej, jak również w celu pobudzenia innych form działalności gospodarczej na terenie gminy,
- 4) w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego – projekt zakłada utrzymanie wszelkich terenów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również proponuje ochronę terenów dolin i cieków rzecznych, w celu utrzymania i ciągłego polepszania warunków przyrodniczych na terenie gminy,
- 5) w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej- projekt zakłada ochronę obiektów i założeń o wysokich walorach

kulturowych poprzez wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej, działania takie mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy,, jak również dają możliwość wykreowania miejsc atrakcji turystycznych,

- 6) w zakresie komunikacji – projekt Studium uwzględnia zamierzenia inwestycyjne zarządców dróg powiatowych oraz dróg gminnych,
- 7) w zakresie infrastruktury technicznej – projekt zakłada dalszy rozwój systemów kanalizacji sanitarnej,
- 8) uporządkowanie granicy rolno – leśnej.

Poprawie sytuacji gospodarczej gminy służyć może także, wnioskowana przez zainteresowanego inwestora, realizacja elektrowni wiatrowych w południowo- wschodniej części gminy. Zasięg tych obszarów wskazano w ten sposób, aby nie oddziaływały na istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową .

Przyjęte w Studium rozwiązania są zgodne z ustaleniami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy